

Poštnina plačana v gotovini

LETO XLIX ŠT.1-2

Slovenski

ČEBELAR

V s e b i n a:

<p>Fr. Ločniškar: Cebelarjeva novo-letnica . . . . . 1</p> <p>Oglasi se kaj! (Odrpito pismo prijatelju) . . . . . 2</p> <p>Petelin Ivan: Prezračevanje AZ-panjev med prevozom . . . . . 5</p> <p>Vovk Franc: Nov vzorec AZ-panja za prevoz . . . . . 9</p> <p>Virmašan: Težavna pot . . . . . 11</p> <p>Rado Ličan: Major Hruška in njegovo točilo . . . . . 15</p> <p>Belec Janko: Čebele in čebelar v zimskem času . . . . . 21</p> <p>Zasavski: V dobi mirovanja čebel . . . . . 23</p> <p>Fr. L.: Kje in kakšne čebelnjake naj postavljamo? . . . . . 25</p> <p>Škof Franc: Stalni in prenosljivi čebelnjaki . . . . . 27</p> <p>Gorše Martin: Pivka in njeno čebelarstvo . . . . . 28</p> <p>Ing. Rihar Jože: Obveščevalne postaje . . . . . 32</p> <p>Kastelic Jože: Čebelarstva razstava v Crnomlju . . . . . 34</p> <p>Frč: Čebelar Jaka bi se oženil . . . . . 35</p>	<p>Odrpita noč in dan so groba vrata . . . . . 36</p> <p>Lakmayer Franc, Jefe Jakob . . . . . 36</p> <p>Cebelarstva posvetovalnica</p> <p>Ali je sončnica za čebelarstvo koristna? Tuje gnezdo v čebeljem panju. Ušivost. Črne čebele. Ali prav se piše plemenitev ali praha . . . . . 37</p> <p>Mali kruhek</p> <p>S papriko denaturiran sladkor. Neverjetna vest: Čebele prenašajo jajčeca. Potrebno orodje . . . . . 39</p> <p>Naša organizacija</p> <p>S. Raič: Naša zadruga in čebelarstva potrebščine . . . . . 41</p> <p>-ar.: Seja sotrudnikov Slovenskega čebelarja . . . . . 42</p> <p>Dopisi: Čebelarstva podružnica Celje. Čebelarstva družina Sv. Lovrenc na Dravskem polju . . . . . 44</p> <p>Delovanje izvršnega odbora Čebelarstva zadruge . . . . . 45</p> <p>Zadružni vestnik . . . . . 47</p> <p>Na ovitku: Oglasi. Vezava Slov. čebelarja. Čebelarstva knjižnica. Seznam čebelarstva potrebščin</p>
--	--

Vabilo

Odbor Čebelarstva podružnice Celje sklicuje letni sestanek čebelarjev za nedeljo, dne 23. februarja 1947, ob 9. uri dopoldne v prostorih Obrtnega doma v Celju.

Če sestanek ne bo ob določeni uri sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje zbor, ki bo veljavno sklepal ob vsaki udeležbi članov.

Ljutomerska podružnica

bo priredila v nedeljo, 23. februarja, svoj članski sestanek ob 9. uri v prostorih gimnazije v Ljutomeru.

Po izčrpanem dnevnem redu sledi predavanje delegata upravnega odbora iz Ljubljane. Sestanek bo celodnevni in se bo zaključil popoldne ob 15. uri. Čebelarstva družine naj pošljejo na sestanek čim več članov. Svoje sestanke v smislu čl. 5 pravil za Čebelarstva družine pa naj v smislu sklepa podružničnega odbora izvrše že v januarju.

Članski sestanek

Čebelarstva zadruge za Slovenijo, podružnice Maribor, se bo vršil v nedeljo, dne 23. februarja 1947, ob 9. uri dopoldne v prostorih Trgovske akademije. Maribor, Zrinjskega trg 1.

Podružnica Skofja Loka

vabi svoje člane na podružnični sestanek (občni zbor), ki bo v nedeljo, dne 23. februarja ob 9. uri, pri tov. Detelu v Puštalu št. 2 z običajnim dnevnim redom.

Čebelarstva družina

Sv. Rupert v Slov. goricah kupi rabljeno stiskalnico za satnice.

Prodaj

26 praznih, dobro ohranjenih AZ-panjev. Cena po dogovoru. Pišite na naslov: Meglič Jakob, Sv. Ana nad Trzičem št. 30.

Naprodaj imam

18 starih, dobro ohranjenih AZ-panjev. Rotar Ignac, Vrhnika.

Prodaj

20 AZ-panjev čebel. Cena po dogovoru. Pojasnila daje Novak Peter, Jama 33, p. Stražišče pri Kranju.

Rad bi kupil

10 panjev s čebelami. Ponudba z navedbo cene in vrste panjev pošljite na naslov: Bogoslav Jovanović, Beranje pri Požarevcu v Srbiji.

15. II. 1947

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKE ZADRUGE ZA SLOVENIJO

XLIX. LETNIK

UREDIL
ROJEC VLADO

LJUBLJANA 1947

IZDALA ČEBELARSKA ZADRUGA ZA SLOVENIJO
NATISNILA TRIGLAVSKA TISKARNA V LJUBLJANI

35686

1948/1515

Kazalo

ČLANKI

	Stran		Stran
Belec Janko:		Jug Fr. Donat:	
Čebele in čebelar v zimskem času	21	Čebelje pašno polje	197
Bektram ing. Vladislav:		Kastelic Jože:	
Poletno razkošje (Japonska sofora)	170	Kaj nas je naučila letošnja zima	97
Bezljaj dr. Francè:		Klanšek Hinko:	
Facelija	167	S točilom in cedilom v Vojvodino	298
Problem izboljšanja čebelje paše	161, 195	Kogoj Ivan:	
Rdeča detelja	204	Ne preurejajmo panjev, pač pa zboljšajmo način prevažanja!	269
Uspehi sovjetskega čebelarstva	321	Žoželj I.:	
Zimsko krmljenje čebel z dekstrinom	81	Prelegajoča matica	119
Ceme Janez:		Lenarčič Franc:	
Kako sem čebele dobro prezimil	139	Za prevoz preurejen AŽ-panj	331
C. F.: Kako smo pred vojno prevažali čebele	142	Leskovšek Janko:	
Dolinar Ivan:		V panjih nastaja novo življenje	58
Matice na prahi	118	Ličan Rado:	
Geinitz B.—Raič S.:		Bela detelja	235
Hoja in smreka kot izvora medu	228, 259, 292	Major Hruška in njegovo točilo	15
Gjura Mirko:		Ločniškar Franc:	
Nekaj besed o rojenju	132	Kako smo včasih prevažali	300
Gorše Martin:		Kje in kakšen čebelnjak naj postavljamo	25
Pivka in njeno čebelarstvo	28	K vprašanju o čebelji paši	200
Pivka, njeni ljudje in njeno čebelarstvo	352	Kuhanje medice	356
Gospodsvetski Janez:		Na višku razvoja	177
Temelji uspešnega čebelarjenja	225	O shranjevanju medu	60
Gubin, prof. dr. A.:		Ugotovitve ob koncu letošnje zime	99
Znanstveno delo na področju čebelarstva v ZSSR	54	Močnik Peter:	
Guna Francè:		Preidimo končno od besed k dejanjem!	289
Oglasi se kaj! (Odrpito pismo prijatelju.)	2	Začeti je treba	49
Ježek Maksim:		Moličnik Jakob:	
Panj	265	Nekaj čebelarških spominov	64
Jok: Ne razmetavajmo voska!	327	Petelin Ivan:	
Pridelujmo več voska!	257	Praktični migljaji za vzrejevalce matic	113
		Prezračevanje AŽ-panjev med prevozom	5

	Stran		Stran
Peternel Henrik:		Topolovec Anton:	
O prestavljanju in rojenju	124	Kako uničujemo sršene in ose	95
Pirjevec Jože:		Trojičan:	
Prevažanje čebel na pašo	296	Nekaj o satnicah	350
Premrl Anton:		Trstenjak Ivan:	
Kakšen naj bi bil panj za prevažanje	267	Zamotana zadeva	215
Pušauer Stefan:		Virmášan:	
Kako sem postal čebelar	272, 304	Obnova satja	529
Ravnik Janko:		O ogrebanju in prestrezanju rojev	135
Paša kot temelj uspešnega čebelarjenja	164	Posledice letošnje zime	140
Pripombe k selekciji čebeljih družin	92	Težavna pot	11
✓ Rižnar Simon:		Vovk Franc:	
Čebelja uš	90	Izredna zima	180
Rojec Vlado:		Nov vzorec AZ-panja za prevoz	9
Sladkorna raztopina	276, 309, 338	Zasavski:	
Rožman M. L.:		Med mašami	211
Istra	207, 235	Na nevarnem prelomu	93
Zložljiv čebelnjak	84	Ob prebujenju čebel	56
Savinjska:		Odevanje čebel za zimo	271
Iz mojih čebelarških zapiskov	212, 242	Po končani paši	241
Svoboda dr. ing. Jaroslav:		V času rojenja	122
Čiščenje voska in izdelava satnic na ročni stiskalnici	137	V dobi mirovanja čebel	25
Sercelj Alojzij:		V počitniških dneh	178
Nekaj o medovnikih	173	Znideršič Anton:	
Skof Franc:		Kako zaviramo in izkoriščamo rojenje	150
Kako smo lani in kako bomo letos prevažali čebele v Vojvodino	52	Zunko Ivan:	
Stalni in prenosljivi čebelnjaki	27	Prezimovanje čebel v zamašenih panjih	135
		Vzroki in posledice	98
		Zupančič Jože:	
		Kako čebelarji ameriški Slovenci	354
		Potočnik	66
		Med slovenskimi čebelarji pred 100 leti	66

ZABAVNO CTIVO IN PESMI

Anka:		Čebelar Jaka bi se oženil	55
Ženitna ponudba čebelarju Jaku	246	Čebelar Jaka pesnikuje	215
Jok: Roj ponoči	180	«Čebelarjeva» novoletnica	1
Ločniškar Franc:		S. A.: Katica odgovarja snubcu Jaku	246
Al' prav se piše plemenitev ali praha	58	Znideršič Anton:	
		Utrinki	91

OSMRTNICE

Janša Rudolf	281	Malo spomina (Pikl Andrej, Govejšek Jože, Kompolšek Franc)	148
Jere Jakob	56	Pisansky Viljem	312
Kodrič Pepo	281	Prijatelju v spomin (Rižnar Franc)	149
Kosjek Rado	312	Sluga Franc	70
Lakmayer Franc	56	Zupan Jože	70
Ločniškar Franc	256		

ČEBELARSKA POSVETOVALNICA

	Stran		Stran
Ali detelja medu	217, 282	Petje stare matice pred rojem	248, 313
Ali je sončnica za čebelarstvo ko-		Prenašanje obnožine	105, 151, 184
ristna	37, 103, 104, 150, 247, 347	Prezimovanje v medišču	248, 314
Čebele v Rusiji	185	Satje iz trotavih panjev	105, 151
Čmrlji in čebele	152, 184, 217	Seljenje čebel	185
Črne čebele	38, 105	Sladkorni sirk	314, 346
Dodajanje matic	217, 248	Trotje z belimi očmi	185, 313
Iz francoskega čebelarkega lista	285	Tuje gnezdo v čebeljem panju	38, 104
Kako je treba ravnati z nare-		Ušivost	38, 105
jenci	314, 346	Zakaj prinašajo čebele različne ke-	
Kristalizacija medu	185	pice obnožine v panje	152, 216
Naročitev čebelarških listov in knjig		Zasirjenje mlečne kave zaradi do-	
iz inozemstva	105, 151	datka medu	185, 247, 248, 315
Oblanje čebel	105, 151, 184	Za zaključek	347
		Zgornje žrelo	152

POROČILA, OBVESTILA IN DOPISI

Ajdovščina	317	Delovanje nadzornega odbora čebe-	
Čebelarška družina Cerklje ob Krki	74	larske zadruge	191
Čebelarška družina Grosuplje	351	Hotederšiča	317
Čebelarška družina Mala Nedelja	188	Iz Dola pri Hrastniku	286
Čebelarška družina Pekre pri Mari-		Iz Medjimurja	108
boru	108, 222, 350	Iz Rimskih toplie	253
Čebelarška družina Selnica ob Dra-		Iz Trbovelj	350
vi	157, 286	Ljutomerska podružnica je položila	
Čebelarška družina Sv. Lovrenc na		obračun dela	156
Dravskem polju	45	Naša zadruga in čebelarske po-	
Čebelarška družina v Smledniku	189	trebščine	41
Čebelarška podružnica Celje	44	Naše obveznosti v prvi petletki	251
Čebelarška podružnica Trebnje	225	Obveščevalne postaje 32, 68, 101, 146,	
Čebelarška statistika Ljutomera in		181, 244, 274, 306, 345	345
okolice	221	Ptujska podružnica	157
Čebelarška razstava v Črnomlju	34	Seja sotrudnikov Slovenskega čebe-	
Čebelarška razstava v Slovenjem		larja	42
Gradcu	318	Sv. Jurij ob Ščavnici	254
Čebelarška zadruga za Slovensko		S Pivke	188
Primorje	253	Ustanovitev čebelarske družine na	
Članski sestanek čebelarske po-		Veliki Stangi	253
družnice v Črnomlju	252	Vabilo na prvo redno skupščino če-	
Delovanje čebelarske podružnice v		belarske zadruge	155
Ljutomeru	73	Zadružni vestnik 47, 79, 112, 160, 192,	
Delovanje izvršnega odbora čebe-		255, 288, 320, 352	352
larske zadruge 45, 78, 111, 158, 189,	225,	Zagorje ob Savi	286
254, 287, 319, 351		Zapisnik o seji širšega upravnega	
		odbora	74, 109

DROBIZ

Ali čebele prinašajo jajčeca?	107	panoge	349
Ali čebela s pikom lahko prenese		Čebele prinašajo jajčeca	40
okužbo?	219	Čebelji piki	71
Ali so medvedje res takšni prija-		Drobna opazovanja	155
telji medu?	187	Dve mladi spraseni matici v eni	
Bela barva slepi čebele	220	družini	250
Brizganje sadnega drevja z arbo-		Iz »L'abeille de France«	107
rinom	107	Iz prakse	315
Čebelarška žaga	250	Iz zgodovine medu	220
Čebelarstvo in druge kmetijske		Kaj vse nabirajo čebele spomladi	154

	Stran		Stran
Kaj vse naredi čebele v stiski . . .	250	Paša na zlati rozgi	40
Kako sem letos izmenjal slabo matico	249	Pazimo na čistost naše čebelje pa-	
Kako vzgajamo matice, ne da bi odstranili staro matico	154	sme!	219
Kako zanesljivo preprečimo rojenje	186	Po čem spoznaš nepravlega čebelarja	285
Kateri panj je rojil	186	Polemika o kranjski čebelji pasmi	220
Kis iz medenih pomij	349	Potrebno orodje	40
Ko se čebele pozimi trebijo	348	Predznaki hude zime	285
Krastača kot sovražnica čebel	250	Prevažanje čebel na pašo in s paše	285
Lastovke in čebele	284	Prvi roj	154
Letošnja izguba matic	284	Slovenska čebela pred nemškimi sodiščem	107
Medeni teden v Bratislavi	71	S papriko denaturiran sladkor	39
Medenje hoje	187	Spomladanska resa	106
Medenje smreke	187	Srboritost čebel	218
Med zabrani, da ne postane surovo maslo žarko	285	Steklena vata — najboljši toplotni izolator v panjih	316
Mnenja o letošnji ajdi	249	Še o odvzemanju medu	72
Mravlje v čebelnjakih	72	Trganje zgodnjega cvetja	106
Najdenčki	154	Tudi čebele tekmujejo	218
Napad čebel na avtobusno kolono	40	Udarniške čebele	349
Napajalniki za čebele	71	Umetno oplemenjevanje matic	316
Navadna krhlika ali trešljika	348	Uničevanje sršenovih gnezd	106
Nauk o oprraševanju rastlin	218	Uničujmo pravočasno škodljivce čebel	107
Nov strokovni list	72	Veljava medu	348
Obdavčenje čebel	249	Vitaminski v medu	153
Od česa je odvisen donos medu	316	Voščene vešče	348
Odškodnina za rednika	187	Vsajanje rojev v AŽ-panje	153
O električnem zažičevanju satnic	315	Zanimiva opazovanja v ZSSR	106
Oglašanje matic tik pred rojenjem	186		

NA OVITKU

Cenik čebelarških potreščin I, II, III, IV, VII. Čebelarška knjižnica I, II. Iz uredništva VI, VII. Načrt za vzrejo matic v letu 1947 VI. Ob novi knjigi prof. Verbiča VII. Ocenjevanje čebeljih družin po točkah IX. Oglasi in obvestila I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XII. Peidesetletnica Slovenskega čebelarja

XI. Podružničnim odsekom za vzrejo matic VIII. Pojasnila k vzrejni izkaznici XI. Pravilnik o oskrbovanju, nadzoru in uporabljanju plemenitih postaj XII. Slovenskemu čebelarju IV. Važno opozorilo IV. Vezava Slovenskega čebelarja I, II, III. Vzrejevalcem matic VI. Vzrejna izkaznica X.

Stvarno in imensko kazalo

- Albinizem 315.
Aferjev EV 326.
Ajda — mnenja o letošnji paši 249.
Ajdovščina 255, 317, 351.
Akacija 201, 298.
Alpatov, dr. 54.
Ambrožič Mihael 4, 235.
Arborin 107.
Archiv für Bienenkunde 82.
Aresin 96.
Armbruster, dr. Ludvik 20.
Arnhart, dr. 260, 264.
AŽ-panj — prezračevanje med prevozom 5, nov vzorec 9, predelava 12, preurejen za prevoz 331.
Bee World 82.
Begalnica 10.
Beličnost 315.
Benton 220.
Bliznjuk P. J. 50.
Bollinger 18.
Bonnier 220.
Brenner O. 81, 322.
Brizganje sadnega drevja 107.
Brjuhanenko 232.
Bukovec Avguštin 4, 128, 225.
Cook 254.
Čebelar — slovenski čebelar pred 100 leti 66, ameriški Slovenec Potočnik 534, Jaka pesnikuje 215, Jaka bi se oženil 35, kako sem postal čebelar 272, 304, po čem spoznaš nepravega č. 285, začetnik 48.
Čebelarstvo — v ZSSR 54, 321, v Ameriki 354, temelji uspešnega č. 225, in druge kmetijske panoge 349.
Čebele — in čebelar v zimskem času 21, v dobi mirovanja 25, ob prebujenju 56, odevanje za zimo 271, na višku razvoja 177, krmljenje z dekstrinom 81, prezimovanje v zamašenih panjih 135, kako sem jih dobro prezimil 159, črne 38, 150, oblanje 105, 151, 184, in čmrlji 152, 184, 217, v Rusiji 66, 185, seljenje 185, bela barva jih slepi 220, prenašajo jajčeca 40, 107, kaj vse naredi v stiski 250, kaj vse nabirajo spomladi 154, trebljenje 25, 348, in lastovke 284, napad na avtobusno kolo-
no 40, obdavčenje 249, srboritost 218, pred nemškim sodišem 107, tekmovanje 107, dresura 325, nakup 112, 192, popis 352.
Čebelnjak — kje in kakšne naj postavljamo 25, stalen in prenosljiv 27, zlozljiv 84, kam ga smeš postaviti 288.
Čmrlji in čebele 152, 184, 217.
Darwin Charles 218.
Dekstrin — krmljenje z njim 81.
Delovanje izvršnega odbora CZ 45, 78, 111, 158, 189, 225, 254, 287, 319, 351, čebelarke podružnice v Ljutomeru 75, nadzornega odbora CZ 191.
Detelja — bela 255, rdeča 204, ali med 217, 282, švedska 112, 160, mešanice s travo 165.
Dolenc, dr. Hinko 28.
Dresura čebel 325.
Družina (čebelarstva) — sodelovanje 290, Sv. Lovrenc na Dravskem polju 45, Cerklje ob Krki 74, Pekre pri Mariboru 108, 222, 350, Selnica ob Dravi 157, 286, Hotedrščica 317, Grosuplje 351, Mala Nedelja 188, Smladnik 189, Rimske toplice 255, Velika Stanga 253, Sv. Jurij ob Ščavnici 254, Dol pri Hrasniku 286.
Dzierzon, dr. Johan 4, 357.
Električno zažičevanje satnic 315.
Facelija 165, 167, 256, 320, 351.
Freudenstein 60, 100.
Frisch, dr. Karl 206, 216, 325.
Geinitz 228.
Glavar Peter Pavel 4.
Gnezdo — tuje v čebeljem panju 58, 104.
Goetsch, dr. 216, 218.
Götze, dr. 51.
Grozdnik, dr. S. 252, 315.
Gubin, prof. dr. A. 54, 206, 325, 326.
Harney W. 151, 280.
Hejtmanek, dr. J. 82.
Hohlov, prof. B. 205.
Hoja kot izvor medu 228, 259, 292.
Horac 3.
Hruška in njegovo točilo 15.
Humeck Martin 9.

- Istra 207, 255.
Izmenjavanje matic 24, 249.
- Jajčeca — prenašanje po čebelah 40, 107.
Janša Anton 4, 199, 257.
Jurančič Ivan 95, 272, 505.
- Kardelj Edvard 227.
Keller 264.
Kirchof Henry 155.
Kis iz medenih pomij 349.
Knjige — naročitev iz inozemstva 105, 151.
Komarov, prof. S. M. 55.
Krammer, dr. Ulrich 51.
Kraštaca kot sovražnica čebel 250.
Krhlika 348.
Kristalizacija medu 185.
Krpelj 90.
Kuhanje voščin — tečaj 79.
Kuntzsch 151.
- L'abeille de France 107, 316.
Laidlaw, dr. 316.
Lakmayer Franc 36, 215.
Lastovke in čebele 284.
Lenin 321.
Lettame Angelo 17.
Leuenberger, dr. Fritz 60.
Lotmar Ruth 82.
- Makija 237.
Matica — izmenjava 24, 249, na prahi 118, prelegajoča 119, dodajanje 217, 248, petje pred rojenjem 186, 248, 315, v tujem panju 285, dve v eni družini 250, tri v enem panju 242, vzreja 49, 154, letošnja izguba 284, umetno oplemenjevanje 316, deviška prepona pri m. 120, 121.
Med — shranjevanje 60, kristalizacija 185, odvzemanje 72, 178, in vitamini 153, gozdni 250, 260, zgodovina 220, in surovo maslo 285, oddaja 288, od česa je odvisen donos 316, veljava 348.
Medenje sončnice 37, 103, 104, 150, 247, 347, detelje 217, 282, hoje in smreke 187, 282, 259, 292.
Medene pomije — napravljanje kisa iz njih 349.
Medeni teden v Bratislavi 71.
Medica — kuhanje 356.
Medjimurje — dopis 108.
Medovite rastline 48, 80, zemljišča za m. r. 320.
Medovniki 173.
Medvedje — ali so res takšni prijatelji medu 187.
Mehring 9, 15.
Mendel Johan Gregor 20.
Meritol 96.
- Metla — potrebno orodje v čebelnjaku 40.
Mravlje — kako jih preženemo 107, v čebelnjakih 72.
- Napajalniki 71.
Napp 17, 20.
Nolan, dr. 316.
Novoletnica »Čebelarja« 1.
Novo življenje v panjih 58.
Nördlinger Bienenzeitung 17, 18.
Nov strokovni list 72.
- Obdavčenje — čebel 160, 249, 256, 288, čebelarških proizvodov 112.
Oblanje čebel 105, 151, 184.
Obnožina — prenašanje 105, 151, 184, različne grudice 152, 216.
Obveščevalne postaje 52, 68, 101, 146, 181, 244, 274, 306, 320, 343.
Odevanje čebel za zimo 271.
Ogrebanje rojev 135.
Okuženje po čebeljem piku 219.
Opazovanja — drobna 153, zanimiva v ZSSR 106.
Opraševanje rastlin 218.
Ose — kako jih uničujemo 95.
- Panj — prezračevanje 5, nov vzorec za prevoz 9, predelava 12, zboljšanje 265, kakšen naj bi bil 267, ne preurejamo p. 269, cena 48, Dadant-Blattov 323.
Paprika — kot denaturat 39.
Pasma, čebelja — čistost 219, polemika o p. 220.
Paša — po končani p. 241, k vprašanju o p. 200, pašne prilike 289, izboljšanje 161, 195, kot temelj uspešnega čebelarjenja 164, na ajdi 249, na zlati rozgi 106, priprava na ajdovo p. 178, pašno polje 197, postavljanje čebel na p. 160, ropanje med ajdovo p. 211, pašni katar 290, gozdna 292.
Paula, ing. F. 345.
Pčelovodstvo 169, 194, 326.
Petletka — naše obveznosti 251, 291.
Pfeffer 173, 175.
Pik čebele 68, 71, 219.
Pismo prijatelju 2, čebelarju Jaku 246.
Pivka in njeno čebelarstvo 28, 188, 352.
Plemenjaki — zboljšanje 291.
Plemenitev — ali praha 58, istorodna 51, umetna 316.
Počitniški dnevi 178.
Podružnica Celje 44, Ljutomer 75, 156, Ptuj 157, Trebnje 225, Crnomelj 252, Zagorje ob Savi 286, Trbovlje 350.
Potaknjenci, vrhovi 48, 320.
Prestavljanje — in rojenje 124, in nastavljanje 125.
Prestrezanje rojev 153.

- Prevažanje — prezračevanje panjev med p. 5, težave 11, v Vojvodino 11, 52, včasih 500, pred vojno 142, zboljšanje načinu p. 269, na pašo in s paše 296, 285.
- Prezimovanje čebel 21, 23, v zamašenih panjih 155, v medišču 248, 314.
- Razstava, čebelarstva — v Crnomlju 34, v Bratislavi 71, v Slovenjem Gradcu 318.
- Raztopina, sladkorna 81, 276, 509, 538.
- Razvoj — čebelje družine 177, čebele od jajčeca do popolne žuželke 58, 116.
- Rednik — odškodnina zanj 187, lastnosti 114.
- Resa, spomladanska 106.
- Roj — ogrebanje in prestrezanje 135, ponoči 180, iz katerega panja 186, najdenček 154, prvi 154, vsajanje v AŽ-panj 153, pozen 177.
- Rojenje — v času rojenja 122, in prestavljanje 124, kako ga zaviramo in izkoriščamo 150, nekaj besed o r. 152, kako ga preprečimo 186, kaj ga povzroči 150.
- Rojina Fr. 4, 220.
- Rozga, zlata 40.
- Rozov, prof. S. A. 55, 324.
- Saharov 324.
- Satje — obnova 329, iz trotavih panjev 105, 151, odvzemanje 315, topljenje 107, prestavljanje in nastavljanje 123, granjenje 257.
- Satnice — naročanje 48, zamenjava za vosek 80, 192, za začetnike 112, izdelava na ročni stiskalnici 157, stare 160, dajanje 257, električno zažičevanje 315, nekaj besed o s. 350.
- Selekcija — pripombe k s. 92.
- Sestanek sotrudnikov S. C. 42, vzrejalcev matice 288.
- Sirk, sladkorni 314, 346.
- Sladkor — denaturiran s papriko 39, za krmljenje čebel 80, 256, 288, 352.
- Sladkorna raztopina 81, 276, 509, 538.
- Smreka — kot izvor medu 228, 259, 292, medenje 187.
- Sofora, japonska 112, 170, 196, 320.
- Sončnica — ali je za čebelarstvo koristna 37, 103, 104, 150, 247, 347.
- Sorauer 252.
- Sovražniki čebel — ose 95, sršeni 95, 106, pravočasno uničevanje 107, krastača 250.
- Spomini, čebelarstva 64.
- Sršeni — kako jih uničujemo 95, 106.
- Stalin 196.
- Statistika — čebelarstva 79, Ljutomera in okolice 221.
- Stiskalnica za satnice 137.
- Ščerbina P. S. 50.
- Sistek, prof. 169.
- Skrbincec 150.
- Temkov, prof. V. A. 55.
- Težavna pot 11.
- Tunin F. A. 53.
- Točilo — iznajdba 17, s točilom in cedi-
lom v Vojvodino 298.
- Trautmann Alfred 155.
- Trebljenje čebel 23, 348.
- Trešljika 348.
- Trganje zgodnjega cvetja 48, 106.
- Troti — z belimi očmi 185, 313, iz jaj-
čec čebel trotovk 243.
- Tropine 160.
- Ulrich, prof. 155.
- Urania zelenilo 95.
- Uš, čebelja 38, 90, 105.
- Ušice — povzročiteljice mane 252, 259.
- Ušivost 58, 105.
- Utrinki 91.
- Vata, steklena kot izolator 316.
- Včelař — česky 82, 316, 322, českomo-
ravsky 82.
- Vešče 328, 348.
- Vitamini v medu 155.
- Vlivanje satnic 138.
- Vosek — čiščenje 137, pridelujemo ga
več 257, ne razmetavamo ga 327.
- Voščine — kuhanje 48, 160, shranjevanje
328.
- Vrša za roje 126.
- Vzreja matice — mnenja inozemskih stro-
kovnjakov 49, v prisotnosti stare ma-
tice 154, razni načini 116.
- Vzrejevalci matice — praktični migljaji
zanje 115.
- Watson, dr. 316.
- Weippel Theodor 279.
- Wilson 173.
- Zadruga — železničarska 27, in čebe-
larske potrebščine 41, redna skupšči-
na 155, za Slov. Primorje 253, delo-
vanje izvršnega odbora z. 45, 78, 111,
158, 189, 223, 254, 287, 319, 351.
- Zamotana zadeva 215.
- Zapisnik, čebelarstva 212, 242.
- Zapisnik o seji širšega upravnega odbo-
ra 74, 109.
- Zasirjenje mlečne kave 185, 247, 248, 315.
- Zina — kaj nas je naučila 97, vzroki in
posledice 98, ugotovitve ob koncu 99,
izredna 180, predznaki hude z. 285.
- Žaga, čebelarstva 250.
- Znidarič Anton 4, 215.
- Zofka D. J. 205.
- Zrelo — Žumrovo 10, zgornje 152.

„ČEBELARJEVA“ NOVOLETNICA

VAŠ „ČEBELAR“ SE V OBLEKI PARADNI
LETOS VSEM ZNANCEM NA NOVO PREDSTAVLJA
IN KOT SO ŽE OBIČAJI NAVADNI,
VSE Z NOVOLETNICO VOŠČILOM POZDRAVLJA.

KAKŠNA IZREČE NAJ LETOS VOŠČILA
VAM „ČEBELAR“, DA VAM BODO V VESELJE ?
DA BI VAM HOJA IN AJDA MEDILA,
TO MENDA VSEH NAS NAJVEČJE SO ŽELJE.

MNOGO ŽELJA ČEBELARJI GOJIMO,
VSE PA VRTE SE OKOLI ČEBELIC,
NAJBOLJ SEVEDA SE VSI VESELIMO
Z MEDOCN DO VRHA NAPOLNJENIH CELIC

TEŽKE PREŽIVLJAMO ČASE OBNOVE.
NAJ NAM POMAGA ŠE NAŠA ČEBELA
S TECN, DA NAPOLNI NAM NAŠE PANJOVE,
DA ŠE NADALJE BO V SVETU SLOVELA.

MOJ UREDNIK PA POSEBNO ŽELI SI,
NAJ BI MINULA ZA ČLANKE MU KRIZA,
DA NAKOPIČILI BI SE MU SPISI,
KAR JIH PRENESE UREDNIŠKA MIZA.

FR. IOČNIŠKAR

Oglasi se kaj!

(Odrpito pismo prijatelju)

Odkar je udarila med nas zadnja vojna, ta strela z jasnega, ni od Tebe nobenega glasu več. Nič mi ne pišeš! Kaj je vendar s Teboj in s Tvojimi čebelicami? Je vse izumrlo? Zdaj bo že skoraj dve leti, odkar je vojna končana, pa ne zvem nič pravega iz vaših krajev. To bi bilo pa res žalostno, če bi nas bile fiste bodoče pregraje, ki so jih bili tujci postavljali po naši zemlji, tako odtujile drugega drugemu.

No, pa menda ne bo tako hudo. Vem, kako je s Teboj; dosti dela imaš, pa se težko pripraviš k pisanju. Saj je bilo tudi prejšnja leta tako: jaz sem Ti pisal vsak mesec, Ti si se pa dvakrat na leto komaj omajal. Če si bil ob dobrih letinah nekoliko bolj zgovoren, si pa ob slabih toliko bolj trdovratno vztrajal v svojem molku. Tako nekako si razlagam tudi to Tvoje sedanje zadržanje. Sedem suhih let, kaj ne! — Toda zdaj, ko so za nami, je čas, da se zganeš! Da imaš za pisanje okorno roko, — na to se mi tudi ne boš vedno izgovarjal!

Tvoje pošte res zelo pogrešam. Nič ne rečem, — saj mi pride pod roko to in ono pisanje, a vse je navadno tako strahovito uradno, da sem kar slabe volje. Prav zdajle leži na moji mizi tak »dopis«. Ná, da boš videl!

Čebelarška družina Smučidol je imela svoj občni zbor na sv. Polone dan v gostilni tov. Smuka v Kračah. Udeležba: 8 tovarišev. Tov. predsednik otvori občni zbor, pozdravi navzoče tovariše in preide na dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega občnega zbora se prečita in odobri. 2. Volitve: Izvoljen je stari odbor s tov. Smukom na čelu. 3. Slučajnosti: Tov. predsednik da besedo tovarišu predavatelju Poskočnu iz Ljubljane, ki je med drugim povsem pravilno poudaril, da novi čas zahteva v čebelarstvu novih potov, nov način čebelarjenja, to je: čebelarjenje na med, na vosek in na roje obenem. V zvezi z njegovimi izvajanji, ki so jih navzoči tovariši nagradili z dolgotrajnim ploskanjem, se sklene, da se nabavi še ena stiskalnica za vosek, tov. Klun pa naj poskrbi, da se staro točilo preuredi na osem satov velike mere. — Dalje se sklene: Naročnino za »Čebelarja« plačamo kar takoj blagajniku tov. Skoku, — voščin pa ne bomo dajali nikamor, temveč nam jih bo tudi za naprej kahal tov. Zaletel.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

No, kaj boš rekel na to pisanje, prijatelj? — Kratko in jedrnato...? — Morda. — Zanimivo...? »Slučajnosti« so še največ vredne, in naš Milčinski bi iz njih utegnil narediti veselo butalsko storijo. Toda odkrito povedano, — meni tako pisanje nič kaj ne ugaja; mi tudi ne gre prav nič do srca. Saj priznam: Smučidol je kar lepo slovensko ime, tudi Krače so mi všeč, — posebno, če nekoliko po svinjskem diše, — s tovarišem Poskočnom sva si bila vedno dobra prijatelj, — a tovariš Smuk bo naravnost vzgleden čebelar, če se enkrat poprime čebel s tako vnemo kot svoje gostilne... — Toda take in podobne zgodbe smo čuli že neštetokrat. Človek bi rad zvedel še kaj drugega, kaj več, kaj novega. To je vendarle presuhoparno; vsaj zame. Pa tudi za druge!

Vidiš, okoli mene se že leta in leta zbira dosti znancev-čebelarjev; — kakó prav bi mi prišlo, če bi jim ob kozarcu medice lahko postregel s kako dobro čebelarško, bodisi izpod Kuma, bodisi izpod Pece! Pa ne mislim tu samo kakih veselih dovtipov; nikakor, dasi mi je tudi to dobro-

došlo. V prvi vrsti mislim tu resne članke in poročila o delu, prizadevanjih, poizkusih, uspehih in neuspehih naših čebelarjev. To bi gotovo zanimalo vso našo tovarišijo!

Ko potujem širom po naši slovenski zemlji ter se mimogrede oziram po njenih krasotah, se včasih zatopim v takole razmišljanje: Glej, — tu častiljivi Kum in tam košata Peca, — bahavi Krim in vabljivi Blegaš, — Gorenjski kot v skalnem obzidju in Bela Krajina s pravljličnimi Gorjanci, — premožna Savinjska dolina in plodno Krško polje, — sončne Haloze in vesele Slovenske gorice, — Dravsko polje s svojim ajdovim cvetjem in zelenim Pohorjem, — Rož in Podjuna, — sanjava ravan našega Prekmurja, — pozabljeno Mengeško polje in skrita, z resjem poraščena Kolovraška reber, — vse, vse sami rajski pašniki za našo pridno sivko, — vse ena sama obljubljena dežela za našega čebelarja! Koliko življenja vzklije sleherno pomlad na tej zemlji, — koliko načrtov, truda in upov je položenih v njo! — In vendar vemo in izvemo tako malo o vsem tem... Zakaj...?

Upravičeno tožimo, da naši čebelarji premalo pišejo in da gre vse njihovo čebelarstvo znanje navadno z njimi v grob. To drži. Pa bi se dalo zapisati marsikaj zanimivega, važnega in pomembnega, kar bi vsak rad bral. Saj ni treba, da bi pisal ravno to in takó, kot mi pišejo iz Smučidola: ne, — se da tudi kaj drugega in še kako drugače. — Kako pisati? Tako nekako pač, kot se pogovarja človek s človekom, prijatelj s prijateljem: preprosto, odkrito, neprisiljeno in iskreno, — vedno pa to, kar je človeku pri srcu. Napačno pot bi ubral, če bi se pri tem spakoval po gosposko. Meščanska govorica ne godi našim ušesom; je zoprna, nepristna, navlečena z izrazi z vseh mogočih vetrov. Še grši je jezik v uradnih odlokih in spisih. Zato se ne gleduj po njih!

Če si se odločil za pisanje, je važno predvsem to, da si si na jasnem, o čem hočeš pisati. V starih knjigah sem našel poučen nasvet: Rem tene, verba sequentur! Drži se predmeta, o katerem si se namenil govoriti, — in besede Ti bodo kar same tekle! — Poskusi, — boš videl, da je res! (Vse to znajo seveda najbolje zaljubljeni: to so ti pravi mojstri v peresu! No, pa tudi mi nismo kar tako; sam po sebi veš, da se pravo čebelarstvo srce v eni sami pomladi najmanj sedemkrat ogreje, — ni zlodej, da bi nam pisanje ne šlo od rok!)

Dalje si zapomni! Če hočeš, da Ti bodo bralci dobro sledili, glej, da tvarino lepo razporediš! Misli, ki jih razvijaš, moraš spraviti v neko urejeno, zaokroženo celoto. Če si ga polomil v tem, pravimo, da »stvar nima ne glave ne repa«.

Da pa Ti bo pero kar najbolje odrezalo, Ti povem še priznано navodilo rimskega pesnika Horaca: Omne tullit punctum, qui miscuit utile dulci. Po naše bi se reklo: Najbolje bo stvar pogodil tisti, ki zna koristno in poučno prav zabeliti s prijetnim in zabavnim.

Pa kaj Te bom še dalje učil, ko pa vem, da znaš sam vse bolje kot jaz. Navsezadnje se mi boš pa na tihem hudomušno muzal, videč, kako se trudim v potu svojega obraza, da Ti dopovem to, kar ti že davno sam veš. Zato pa — Ti kar piši, pa je!

Piši o tem, kako si s svojimi čebelami prebrodil teh sedem suhih let. Si šel nemara tudi Ti ritensko s svojim »velečebelarstvom«? — Tu na naši strani je prišlo nekaj naših dobrih in uglednih čebelarjev popolnoma »na kant«. — Ko ste bili odrezani od Ljubljane, ste se morali obračati na tuje

čebelarstva; se je dalo kaj dobiti? Nekateri se pohvalijo. Si tudi Ti prišel do sončnega topilnika s kamenito ploščo? Kako Ti služi? — Prejemali ste tudi tuje čebelarstva liste; kako so Ti ugajali? Gotovo zelo, ko si na svojega starega prijatelja kar čisto pozabil. — No, zdaj se boš že oglasil, kaj ne!

Bilo bi se še o marsičem pogovoriti. Glej, koliko znamenitih slovenskih čebelarstev je šlo v teku te vojne v nič! Ker jih ni nihče nikoli opisal, nihče fotografiral, so utonila v pozabljenje. — Za Ambrožičevo čebelarstvo vemo; vemo za čebelarstvo prošta Kalana, Bukovca, Žnideršiča, Rojine, celó Janše... Vse to je v knjigah vsaj deloma rešeno pred pozabljenjem. Za čebelarstva, ki so danes v svojem največjem razmahu, pa vemo bore malo. — Kako je z novimi čebelarstvi na državnem, na združnem sektorju?

Živimo v dobi, ko se v Sloveniji tako rekoč zadnji primitivni panji umikajo zmagujočim novim tipom. Slamnati koši v Prekmurju jemljejo slovo. Ali ne bi bilo umestno, če bi nam kdo o tem tipu panja, ki je tudi slovenski, podal kako izčrpno, pregledno sliko?

Naši prevaževalci nam dajejo na splošno zelo skopa poročila. Tisti lanski pohod na akacijo je gotovo zanimiv eksperiment v naši čebeloreji. O tej turneji bi zelo rad zvedel kaj več, kake podrobnosti, četudi neugodne. Pa je bila vsa zadeva tako na kratko absolvirana. Na napakah se učimo. — Težave in napore, ki spremljajo naša prizadevanja, bi bilo treba podati čim bolj plastično.

Na kak način in s kakšnimi uspehi se čebelarji v naših najvišjih planinskih predelih — kako tam, kjer se paša za vse leto zaključí z junijem — in kako tam, kjer je edina paša ajdov cvet? — Kdo mi ve o tem kaj povedati?

Slovenski čebelarji so bili že od nekdaj dobri opazovalci in poznavalci čebel. O njih navadah in načinu življenja so vedeli marsikaj, kar je ostalo drugim prikrito. Peter Pavel Glavar je vedel o prahi matic več kakor Dzierzon in vsi njegovi sodobniki. In vendar ga širši svet ne pozna. Zakaj ne? Ker je bil preskromen, ker je premalo pisal. — Dzierzon je bil najslavnejši čebelar v prejšnjem stoletju. Si je pa tudi znal to slavo priboriti! Saj je vsako najmanjšo stvar, ki jo je opazil pri čebelah, obesil na največji zvon. — Vidiš, tako je treba! Tudi mi moramo pisati — pisati o vsem, kar opazimo pri svojih ljubljjenkah novega in posebnega. No — ne zaradi slave, ne iz ničernosti, pač pa zato, da se medsebojno izobrazujemo.

In naši izumitelji? O novih izumih vedno rad berem, četudi se stvar v praksi morda slabo izkaže. — Pri vas ste bili vedno precej iznajdljivi; če ne popiše eden, naj popiše drugi! Tako pisanje ni tako kočljivo kot šolska naloga. Če bo kaka vejica preveč ali premalo, nič zato; bo že moj prijatelj Vlado popravil. On je zdaj moja desna roka; je vaju takih stvari in še dobro vidi. Tudi pošto lahko kar nanj nasloviš — dobim prav tako, kot če pošlješ naravnost name.

In drugače? Kako si kaj pri zdravju? — Mene je zadnja leta te vojne precej krivilo. Mislil sem, da bo po meni. Veš — sapa, sapa; kar dihati mi ni dalo. — No, pa kot vidiš, bomo še čebelarili! Komaj čakam pomladi, da bom lahko spet zunaj — pri svojih čebelicah — pod toplim soncem! Takrat bom spet čil in zdrav! Skleпам to svoje pismo ter Te pristrčno pozdravljam!

Tvoj prijatelj

Na Svečnico 2. februarja 1947.

»Slovenski čebelar«.

Petelin Ivan:

Prezračevanje AŽ-panjev med prevozom

Čebelarji želimo pridelati čim več medu in voska. Zato prevažamo čebele na razna pasišča, ki so včasih tako oddaljena, da jih dosežemo šele po večdnevni vožnji z vlakom. Prevažati moramo zlasti čebelarji iz večjih mest in iz tistih krajev, v katerih ni prave paše. Razumljivo je, da vsi prevaževalci iščemo tak način prevažanja, da bi čebele čim varneje potovale in med vožnjo čim manj trpele. Za prevoz odbiramo najmočnejše družine, šibke pa združujemo, ker vemo, da uspeh ni odvisen samo od pašnih prilik, temveč tudi od moči posameznih družin.

A ravno močne družine na prevozih najbolj trpe. Čebele zasedajo na gosto vse ulice med sati in ves prostor za okenci. Stalno so v nevarnosti, da se — posebno v poletni vročini — zaduše, ali toliko opešajo, da paše ne morejo izkoristiti.

Pri opazovanju zadušenih čebel in čebel, ki so se dušile, ter pri razmišljanju o vzrokih, ki so krivi škode, sem ugotovil:

a) V panju, v katerem se duše čebele, je velika vročina, ker je izmenjava zraka prepočasna ali pa sploh nemogoča.

b) Zadušene čebele izpuščajo med, da ta dobesedno teče iz panja, kar je dokaz, da imajo do skrajnosti napolnjene želodčke s to visoko kalorično hrano.

c) Mreže na okencih, vratcih in morebitnih drugih odprtinah panja zelo ovirajo izmenjavo zraka; ker pa so vse odprtine zatrpane s čebelami, je notranost panja skoraj neprodušno zaprta.

č) Vsak prostor, ki ni zastavljen s satjem, je povod za zbiranje čebel v gruče, kar vročino ter s tem onemoglost in smrt čebel samo pospešuje.

d) Vodoravna lega panja — zlasti pa lega, pri kateri je zaprta čelna stran višja kot zamreženi zadnji del panja — ovira odhod zatohlega zraka iz panja. Ena izmed glavnih ovir pa je široka vrhnja letvica pri okencu medišča.

Škodljivim vplivom zunanje vročine se do neke mere izognemo, ako prevažamo čebele v hladu, po noči in ob deževnih dnevih. Če je le mogoče, bomo izbrali tak način prevoza.

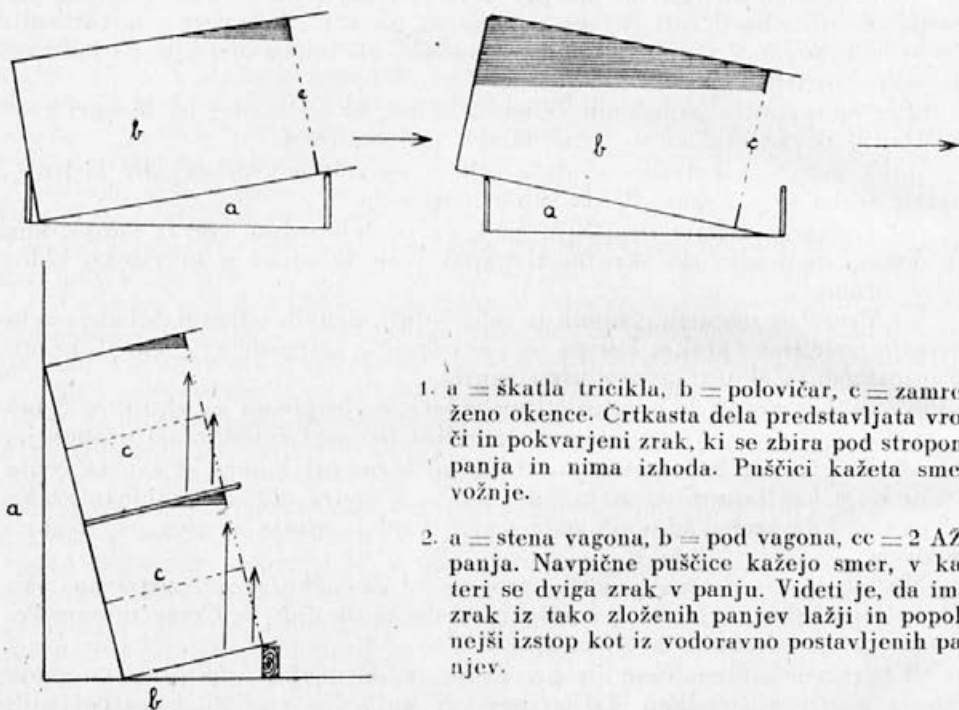
V vročem letnem času in pri prevozih, ki trajajo več dni, ko stoje morda panji s čebelami dalje časa ob največji vročini v razbeljenih vagonih na odprti progi in postajah, čebelam zelo olajšamo pripor, ako jih pred prevozom napojimo z večjo količino močno razredčene sladkorne raztopine (1 : 10 ali 1 : 5). S tem preprečimo, da se razburjene čebele ne napijejo medu, ki zaradi velike kalorične vrednosti zvišuje telesno toplino čebel in povzroča vročino v panju. Z razredčeno raztopino nudimo čebelam tudi vodo. To jim še posebej preskrbimo, če damo v pitalnike plast namočene žakljevine. Med vožnjo skrbimo, da je žakljevine stalno napojena z vodo.

Kako slabo prepuščajo mreže zrak in vročino, se lahko vsakdo prepriča, če si natakne na glavo čebelarško kapo. Mreža pri čebelarški kapi je prav taka, kot jo ima AŽ-panj na okencih in vratcih. Ker so pri novejših AŽ-panjih dvojne mreže (na okencih in vratcih), je to dvojno zlo. Ta ne-

dostatek bi se verjetno zmanjšal, če bi uporabljali redkejša mreža, vrata AŽ-panjev pa bi morala biti med prevozom brezpogojno odprta ali sneta.

Nesmiselne so manjše zamrežene odprtine, ki jih napravijo nekateri na panjih z namenom, da bi dosegli preprih ali boljše prezračevanje. Vse take odprtine čebele s svojimi telesci neprodušno zapro in se pri tem toliko izčrpajo, da niso za delo več sposobne, največkrat pa se po izpustitvi sploh več ne vrnejo v panj.

Popolnoma se izčrpajo čebele tudi v verandi, v prostoru zadaj med okenci in vratni ter v medišču, iz katerega je bilo odvzetih nekaj satov v dobri veri, da to pospešuje prezračevanje panja. V panju ne sme biti prostorov, ki niso zastavljeni s satjem, da se čebele tam ne zbirajo v grozde in gruče in da ne divjajo do onemoglosti po mrežah in stenah.

1. a = škatla tricikla, b = polovičar, c = zamreženo okence. Crtkasta dela predstavljata vroči in pokvarjeni zrak, ki se zbira pod stropom panja in nima izhoda. Puščice kažejo smer vožnje.
2. a = stena vagona, b = pod vagona, cc = 2 AŽ-panja. Navpične puščice kažejo smer, v kateri se dviga zrak v panju. Videti je, da ima zrak iz tako zloženih panjev lažji in popolnejši izstop kot iz vodoravno postavljenih panjev.

Boljšo izmenjavo zraka v AŽ-panju bi dosegli s tem, da bi zožili ali sploh odstranili vrhno letvico pri okencu v medišču. Še več pa bi dosegli s tem, da bi panje zlagali v vagon tako, da bi bila zadnja zamrežena stran panjev toliko dvignjena, da bi dno panjev tvorilo z dnom vagona kot 20–25°. Na kratki vožnji Ljubljana–Tomišelj se mi je julija 1945 zadušila družina v polovičarju, ki sem ga vložil v nizko in prekratko škatlo tricikla tako, da je bilo zamreženo okence pri sicer snetih vratih nižje kot čelna stran. Zadaj je namreč panj slonel na stranici škatle. Drugega polovičarja z enako močno družino pa sem naložil vzporedno s prvim, vendar tako, da je bila zamrežena stran višja od čelne. Slonel je torej spredaj na stranici škatle. Vozil sem zvečer v temi in hladu. Oba panja sta bila z zamreženima stranicama obrnjena v smeri vožnje in se je zrak med

vožnjo naravnost lovil vanja. Kot rečeno, je bila prva družina v slabih 2 urah zadušena, druga pa čila in brez vsakih mrtvic. (Glej skico!)

Takrat nisem našel pravega vzroka, pa tudi čebelarji-tovariši niso mogli dati zadovoljivega odgovora na moja vprašanja, kaj bi utegnilo biti krivo zadušitvi, ko so bili navidezno vsi pogoji za oba panja enaki.

Oči so se mi odprle šele letošnjo jesen, ko so se mi pričele dušiti site ometene čebele v razmeroma majhnem zabojčku. Zaboječek sem na prtljažniku kolesa vozil zvečer iz bližine Medvod proti Ljubljani. Lega zaboječka je bila vodoravna, zamrežena končnica pa navpična. V Mednem so pričele čebele divje plesati po mreži, skozi reže na dnu zaboječka pa je pronical med. Očital sem si, da sem strpal preveč čebel v premajhen prostor. Stopil sem s kolesa, da bi razmislil, kaj bi bilo treba ukreniti. Zaboječek sem snel s prtljažnika in ga pridržal v poševni legi pod pazduho. Takoj sem začutil toplino, ki je uhajala skozi mrežo. Spoznal sem, da v vodoravni legi čebele niso imele dovolj zraka; zato sem pritrdil zaboječek na prtljažnik tako, da je bila zamrežena stran zgoraj. Čebele so se kmalu umirile, in ko sem jih naslednje jutro dodal drugim družinam, je ostal na dnu zaboječka samo majhen del zadušenih čebel.

Na teh primerih sem spoznal, da je prezračevanje najboljše, če je panj zamrežen na vrhu. Mnogo koristi že to, če so panji med prevozom nagnjeni, tako da je zamrežena zadnja stran višja od čelne. Slabo se prezračuje panj v vodoravni legi, nikdar pa ne sme panj ležati tako, da bi bila zamrežena zadnja stranica nižja od čelne.

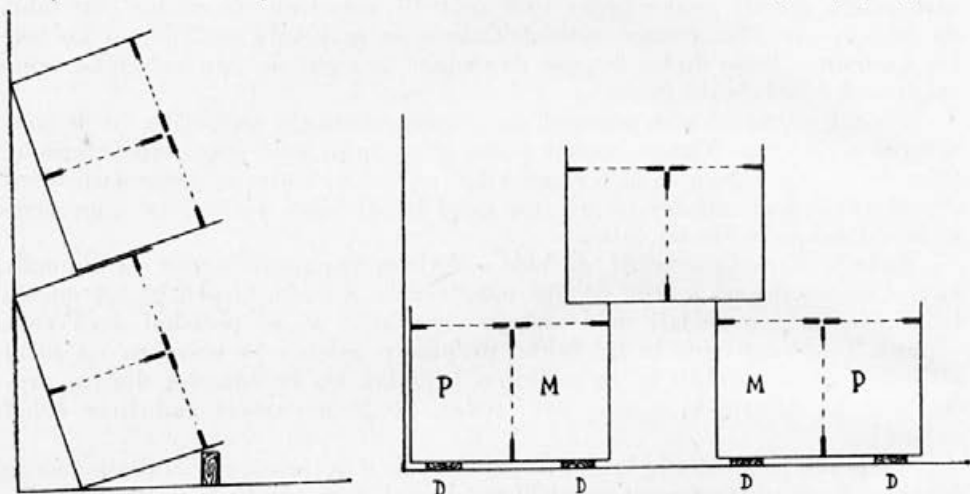
Čebele moramo prisiliti, da med vožnjo ne zatrpajo mreže na okencih, kar skušamo doseči s tem, da jih nabrizgamo z vodo. Uspeh bi bil morda boljši, če bi uporabljali med vožnjo ventilator, ki bi potiskal svež zrak v panj. Tak ventilator bi bil lahko preprosto izdelan in prirejen na ročni ali nožni pogon. Rabili bi ga verjetno le tedaj, ko bi vagon v dnevni vročini stal na železniški progi, torej tedaj, ko je nevarnost zadušitve čebel največja.

Vsakemu panju pa bi lahko dovajali zrak v poljubni množini s pomočjo črpalke. Že pred prevozom čebel bi na dno plodišča vsakega panja pritrdili pločevinasto cevko, ki bi segala skoraj do notranje stene sprednje končnice. Ta cevka bi se lahko, če bi bilo to potrebno, v panju razdelila na več rokavov različne dolžine. Svež zrak bi v tem primeru dovajali panju na več mestih istočasno, obenem pa bi iztisnili iz njega vroči in izrabljeni zrak. Cevke bi morale moletti zadaj toliko iz plodišča, da bi lahko nanjo pritrdili cev iz kavčuka, kot zvezni del med panjem in črpalke. Črpalka naj bi bila taka, da bi nekaj počasnih pritiskov z batom zadostovalo za popolno prezračenje panja. Mnenja sem, da bi ena sama črpalka zadoščala za celoten vagon.

S tlačilno črpalke za kolo sem z uspehom pomiril močan roj v kranjiču na ta način, da sem nekoliko odrinil smrečje, s katerim je bilo žrelo zamušeno, vtaknil cevko črpalke v panj in mu s pritiskanjem na bat dodal svež zrak.

Če sem s temi vrsticami prispeval vsaj drobec k varnejšemu prevažanju čebel, sem dosegel svoj namen. Vprašanje je tako važno, da moramo pri njegovem reševanju sodelovati vsi prevaževalci in odkrito povedati svoje izkušnje, uspehe in neuspehe. Pozornost moramo posvečati vsaki malenkosti, ker se lahko tudi v malenkostih skriva velik pomen.

Dodatek uredništva. Izkušnje tovariša Petelina, ki si jih je pridobil ob prevažanju polovičarjev na triciklu in zabožka z ometenimi čebelami na kolesu, so vsekakor vredne uvaževanja. Ne samo on, temveč vsi prevaževalci poudarjajo, da čebele najboljše prenašajo neprilike prevoza, če jim dovajamo zrak z vrhne strani v panj. Ker pa naši panji nimajo takih prezračevalnih odprtin, predlaga, da bi bili panji med prevozom nagnjeni, da bi torej sloneli na tleh vagona samo s spodnjim robom sprednje končnice, dočim bi bili na nasprotnem koncu podprti s primerno visokimi tramiči. Tako zlaganje panjev pa ima več pomanjkljivosti. Predvsem bi bilo treba poudariti, da bi bilo mogoče pri tem tvorjenju razvrstiti panje izključno le ob straneh vagona. Prostor v vagonu potemtakem ne bi bil dovolj ekonomično izrabljen. Če ne bi bili panji preveč nagnjeni, bi lahko na prvo vrsto na steno naslonjenih panjev naložili še eno vrsto, toda ti panji bi morali že pri predlagani nagnjenosti 25° približno s polovico svojih podnic preko prvih. (Glej risbo!) Če bi ne bili zgornji panji še posebej zavarovani, bi jih sunki med prevozom, ki se jim zlasti na železnici ne moremo izogniti, pometali na tla. Prevoz torej ne bi bil dovolj varen. Po risbi tov. Petelina bi seveda spodnji panji ne

P = plodišče, M = medišče, D = podložene deske

smeli sloneti z zgornjim robom na stenah vagona, kakor je to nakazano v naši risbi, zdi pa se, da bi bilo tako zlaganje še manj varno. Nadaljnje vprašanje je, če bi s predlagano nagnjenostjo dosegli v resnici že zadostno prezračevanje, kajti le na ta račun bi se izplačalo žrtvovati prostor, ki bi moral ostati v vagonu prazen.

Končno še ena pripomba! Ako je tovarišu Petelinu vseeno, ali imajo panji v vagonu isti položaj kakor v čebelnjaku, ali ne, ako jih je začel med prevozom nagibati, naj jih nagne za polnih 90°, naj jih kratko in malo postavi na celo čelnico! Tako bodo prišli zamreženi deli panjev na vrhno stran in bo imel tisto, kar si on in vsi prevozniki žele: prezračevanje s celotne zgornje strani. Pri tem bi seveda sprednje končnice panjev nekoliko trpele, toda s primernimi ukrepi bi jih bilo mogoče zavarovati pred hujšimi poškodbami. Da bi bil prostor v vagonu čim bolj izrabljen, bi lahko panje razvrstili tako, kakor kaže naslednja shema. Pri takem prevozu bi bile verande nujno potrebne, ker bi fiksne brade ne dopuščale vodoravne namestitve. Namesto s škrnjaki bi morali deščice, s katerimi se zapirajo verande, potem pričvrstiti na kak drug način.

Kako bi reagirale na vse to čebele in zalega? Novega položaja panja bi se v splošnem vznemirjanju, ki ga povzroča že vožnja sama po sebi, najbrž niti ne zavedale. Sicer pa ni obračanje satov v čebelarški praksi nič novega. Nekateri

čebelarji skušajo z njim preprečiti rojenje, kajti škoditi more le žrkam v matičnikih, ne pa ostali zalegi. Ker pa si prevozniki rojev itak ne žele, bodo imeli od takega načina prevažanja celo koristi. Žrke v matičnikih bodo po veliki večini odmrle in čebele jih bodo, če že ne med vožnjo, pa kasneje na pasišču brez čebelarjevega sodelovanja izvlekle iz zibk in uničile.

Ali bi sati pri tem kaj trpeli? Starejši in taki, ki so na vseh koncih prilepljeni k satnikovim letvicam, prav gotovo ne. Za to pa se mora pobrigati čebelar že tedaj, ko vstavlja nove satnice. Teh ne sme ob straneh nikdar toliko prirezati, da bi nastale med njihovimi robovi in okvirčki reže, skozi katere bi prehajale čebele na nasprotno stran. Ker imamo v naših panjih prečne zapore, se satniki med vožnjo tudi v novem položaju ne bi mogli premikati, če pa bi zapore ne zadostovale, bi bilo potrebno med stropnice, odnosno med rešetke in zgornje letvice satnikov potisniti primerno debele zagozde.

Predlog tov. Petelina in naš dodatni predlog, ki mu je bila ob njegovem spočetku, da priznamo naravnost, za kumico hudomušnost, bosta izvabila pri marsikaterem preveč konservativnem čebelarju pomilovalen nasmeh. Toda to naj pogumnejših prevoznikov ne moti! Kar se komu zdi še danes nemogoče, postane lahko že jutri dejstvo. Saj so najbolj prevratne ideje rodile največje uspehe. Ali se niso čebelarji posmehovali tudi Mehringu, ko je razstavil prvo satnico? Praksa pa je s posmehljivci kaj hitro pomedla. Izkušnji gre pač zadnja beseda! No — in zakaj bi ne poizkusili prepeljati vsaj enkrat kako družino v prevrnjenem panju na oddaljeno pasišče? Morda pa tiči ravno v prevračanju panjev tista prevratna ideja, ki bo na mah razrešila najtežji prevozniški problem.

Franč Vovk:

Nov vzorec AŽ-panja za prevoz

Pregovor pravi: »Čebelar se mora učiti do smrti«. To je zlata resnica!

Saj prevažam muhe že petdeset let; ko pa sem jih peljal letos v Vojvodino, sem videl in skusil marsikaj, o čemer se mi prej še sanjalo ni.

Vse vožnje ne bom opisoval. Spregovoriti hočem le o AŽ-panju, v koliko je sposoben za prevoz in v koliko ni.

Pri prevažanju ni važno, koliko časa se čebele vozijo z vlakom, ampak to, koliko časa so čebele zaprte. V našem primeru so bile najdlje zaprte 65 ur. To pa je zelo dolgotrajen zapor in za taka pripiranjja ni vsak panj enako dober.

Ko sem bil leta 1912 na čebelarskem tečaju v Marjanišču, je predavatelj, pokojni Humek, razlagal: »A. Ž. panj ima štiri dobre lastnosti, ki jih noben drug sistem nima. Te so: 1. racionalna mera; 2. mrzla stavba; 3. enako veliko vališče in medišče, kar omogoča prestavljanje satov; 4. panj je dober za prevoz in za zlaganje v skladovnico.« Teh njegovih besed se še danes prav dobro spominjam.

AŽ-panj je za naše razmere dober, najboljši pa še ni; treba bo na njem še marsikaj preurediti in nekatere njegove hibe odstraniti, vendar teh štirih lastnosti ne kaže spreminjati. Od takrat pa do danes se je skušalo pri panju že marsikaj zboljšati, ali vse skupaj še vedno ni dokončno. Kdor je bil letos v Čikeriji, je videl več tisoč panjev raznih oblik; vsak mojster je skušal kaj zboljšati po svojih skušnjah. Lahko rečem, da je bilo tamkaj toliko raznih vzorcev panjev, kolikor je bilo prevoznikov.

Dober panj mora biti tako narejen, da ugaja čebelarju in čebelam v vsakem pogledu, primeren pa mora biti tudi za daljši prevoz. Omeniti moram, da stare škatle niso za tako dolgo vožnjo, kot smo jo napravili letos v Vojvodino. Koliko čebel se je med vožnjo porazgubilo, ve le tisti, ki je sam to skusil. Preden ugotoviš, iz katerega panja in pri kateri reži uhajajo čebele, moraš preložiti celo skladovnico. To pa ni malenkost. A komaj urediš panj na enem mestu, že ti začno letati in brenčati čebele v kakem drugem kotu. In to se ponavlja ves dan. En sam spremljevalec skoraj ne more biti kos takemu delu.

Ko sem se vrnil domov s te tvegane vožnje, sem se takoj odločil, da naredim nekaj novih panjev in upam, da bodo ustrezali svojemu namenu.

Panj je dober za prevoz le tedaj, če se dobro zapira in če je dovolj zračen. Čim manj ima pritiklin, čim bolj preprosto je zgrajen, tem bolj je praktičen. Les, iz katerega je napravljen, mora biti zdrav, suh in po možnosti brez grč. Posamezne deske naj bodo 22 mm debele, da ni panj pretežek in da je dovolj trpežen. Biti morajo zlepljene na utor, obod pa staknjen na lastavičji rep in okovan z železnimi kotniki. Sprednja stena mora biti dvojna, notranja deska vdellana na utor, vmesni prostor pa nagačen s primerno prirezano slamo ali oblanjem. Begalnica se mi zdi nepotrebna. Tudi ameriškansko žrelo ni za moj okus. Veranda je mrtvašnica za čebele. Torej proč z vso to šaro!

Bolj praktično se mi zdi tako zvano Žumrovo žrelo, ki je edino uspešno sredstvo zoper roparice. To žrelo ima 120×10 mm odprtine in je tako prirejeno, da služi ena njegova polovica za izlet, a druga polovica za vhod vračajočim se čebelam. Tudi pri pripravljanju panjev za prevoz se je dobro izkazalo. Saj lahko zapremo čebele ob vsakem času in se nam ni treba bati, da bi ostala katera izven panja. V takem primeru zamašimo izletni del žrela in v eni uri so vse čebele doma. Druga polovica žrela, ki se rabi le v potrebi, je pločevinasto korito 200 mm dolgo in 8 mm visoko. Na zunanji strani je korito široko 60 mm, na notranjem koncu pa toliko zoženo, da se more skozi odprtino preriniti ena sama čebela. To korito potisnemo poveznjeno pri žrelu v panj, kadar ga rabimo.

Žrelo v medišču naj bo za polovico manjše od spodnjega in tako visoko vdellano v sprednjo steno, da pride nad slamnico, ki jo položimo na matično rešetko, kadar prezimujemo v vališču. Tudi spodnja vrsta kvačic v medišču naj bo zabita toliko više, da ne zadenemo vanje s slamnico.

Vrata naj imajo snemljivo tablo. Čim večja je tabla, tem boljša je. Polovična tabla je odločno premajhna. Matična rešetka naj leži na štirih žebeljih brez glave; kovinasti nosilec niso praktični.

Za okence pa vzemimo bolj močan les! Primerna debelina je 30 mm. Mrežo pribijemo namesto na notranji strani na zunanjo stran obeh okenc; s tem pridobimo 3 dm globine v neposredni bližini satja, kar je pri prevozu velikega pomena. Obenem nam služi ta prostor pri okencu za namestitev gradilnega satnika. Vsako okence naj ima odprtino za pitalnik, da lahko med prevozom napajamo čebele z mrzlo vodo.

V našem vagonu smo imeli odlično brizgalno, a ta ni zadostovala, četudi je bila ves čas v rabi; v pitalnikih mora biti med prevažanjem voda.

Za pomirjenje čebel bi po mojem mnenju bolj služil ročni meh, kakršnega rabijo vinogradniki pri žveplanju trte. Čebele se razburjajo vendar zaradi pomanjkanja zraka, ne pa zaradi žeje.

Pred prevozom je treba vzeti iz medišča vsakega panja po štiri sate. Ostale sate je treba tako razmestiti, da sta na vsaki strani po dva, na sredi pa eden. Srednji sat naj bo po možnosti star in prazen, da lahko nanj sedejo čebele v obliki roja.

Znano je, da nekatere družine bolje prenesejo prevoz kakor druge. To pa ni zaslug panja, ampak družine same. Toda o tem kaj več v prihodnjem članku!

Moja navodila bo treba seveda še praktično preizkusiti in obdržati samo tisto, kar se bo pokazalo kot dobro. Vse drugo bo treba opustiti.

Nasvidenje v Čikeriji spomladi!

Virmašan:

Težavna pot.

Ko sem lansko jesen*) dopital svoje čebele in vse uredil, kar je bilo potrebno za njih dobro prezimljenje, nisem mislil, da bo letos moj čebelarški obračun tako porazen. Moj letni vladar je bil planet Smola. Kdor pa na smolo sede, se ga po navadi dolgo drži. Že več let sem vsako jesen zazimil enako število družin, letos pa sem jih moral skrčiti za tretjino. Vzroke, ki so me k temu prisilili, bom navedel v tej precej dolgi in vseskozi resnični povesti.

Lanska zima je bila za prezimovanje ugodna. Živo srebro pri meni ni padlo pod -8°C in zato o pravem zimskem počitku sploh ni bilo govora. Najdlje niso čebele izletavale 45 dni. V drugi polovici februarja so že pridno nosile obnožino s pomladanskega žafrana. V prvi polovici marca je bila bera slaba, v njegovi drugi polovici pa so se pojavile v panjih prve kaplje medu, ki so izvirale z vrb in z raznih pomladanskih cvetlic. V aprilu se je razcvetela črešnja in za njo ostalo sadno drevje, le žal, da zaradi hladnih noči ni nudilo čebelam drugega kot samo obnožino. Ker so imele družine zadostne zaloge medu in so bile preskrbljene tudi z obnožino, so se dobro razvijale. Konec aprila so bile po veliki večini sposobne za prestavljanje.

Ko je letošnja pomlad organizirala Čebelarška zadruga v zvezi s Kmetijskim ministrstvom skupen prevoz čebel na akacijevu pašo v Vojvodino, sem se tudi jaz pridružil tej akciji s polovico svojih družin. Ker so bili panji, ki so bili namenjeni za prevoz, dobro založeni in zelo živalni, sem kakor vsi drugi prevaževalci upal na popolen uspeh. Računal sem, da bom že maja napolnil vsaj del svojih posod z okusnim akacijevim medom. Na žalost pa nam je narava prekrizala vse račune. Ker je zaradi letošnje zgodnje pomladi cvetela akacija prej kot druga leta, je njeno cvetenje padlo ravno v dobo »treh mrzlih svetnikov«. V kolikor ni cvetje uničila že suša, ga je kasneje strla še slana in tako smo se čebelarji za med obrisali pod nosom.

Kljub temu, da je bil prevoz, ki je zahteval pri taki daljavi silne napore, dokaj dobro organiziran, sem dobil nazaj same slabiče. Ko sem družine pregledal, bi se najraje zjokal od žalosti. Toliko dela, skrbi in stroškov, pa tak neuspeh! Neuspeha seveda niso bile krive samo pašne razmere, temveč v veliki meri tudi panji kot taki. Naš AŽ-panj v sedanji obliki ni primeren za

* Članek je bil napisan lani. Op. ur.

prevoz na večje razdalje, predvsem zaradi tega ne, ker ga ne moremo zračiti od zgoraj. Popolnoma se strinjam z izvajanji tov. prof. Miheliča v 10. številki Slovenskega čebelarja, kjer pravi, da bo treba AŽ-panj predelati ali pa preiti k primernejšemu sistemu panjev. Kateri naj bi bil ta panj, ne vem. Tudi tega ne vem, na kakšen sprejem bo naletel pri naših čebelarjih. Saj si za krajše prevoze, bodisi z avtom, bodisi z železnico ter za skladanje na pasišču ali v čebelnjaku sploh ne morem predstavljati bolj priročnega panja kot je Znidersičev panj. Tu bo odločitev zelo težka, toda kdor bo hotel prevažati na večje razdalje, bo moral ugrizniti v to kislo jabolko.

Novi ali zboljšani AŽ-panj bo moral imeti vsekakor dušnike v stropu. Mogoče mi bo kdo ugovarjal, češ: kjer so dušniki tam mora biti tudi mreža. S tem se nam torej obeta zopet nekaj železa v panjih. Ali ga ni že sedaj več kot preveč? Le počasi, prijatelj! Ta mreža bi prišla itak v medišče, kjer so čebele samo poleti. Zato si zaradi nje ne delaj skrbi! Čebelarji, ki prezimujejo v mediščih, pa bi lahko jeseni mreže zamenjali z deskami in stvar bi bila urejena. Če bi bili imeli že letos tako opremljene panje, bi prav gotovo ne ostalo toliko delovne živali v Vojvodini. Toda dovolj o tem! Vrnimo se zopet k mojim čebelam!

Ko sem dobil čebele nazaj, je bil razloček med njimi in onimi, ki so bile ostale doma, takšen kot noč in dan. Družine so imele zelo malo zalege, delovne živali pa skoraj nič, ker se je vsa zadušila. Ker pa je bila paša na travniških cvetlicah še dosti dobra, so se hitro popravile. Toda v maju je pritisnila zopet suša in medenja je bilo konec. Na pravem kostanju niso dobile čebele drugega kot malo obnožine. O točenju ni bilo vsaj pri nas ne duha ne sluha. Tisto merico medu, ki jim je bila ostala od spomladi, sem jim moral pustiti za brezpašno dobo, ki traja v našem kraju do ajde. Tudi otava ni dala nič in končno je zaradi vročine odrekla še črna detelja. Naše zadnje upanje je bila ajda. Samo od nje smo pričakovali rešitve. Da bi družine pašo čim boljše izkoristile, sem se pobrigal, da so postale primerno močne.

Kakor sem omenil že v začetku članka, je bil moj letošnji letni vladar planet Smola in njegov vpliv se je prav posebej pokazal med ajdovo pašo. Z nekim tovarišem sva imela že pred vojno pasišče na Dravskem polju. Tudi letos sva se priglasila kot interesenta za staro pasišče. Ne vem iz kakšnega razloga pa nama tega niso dodelili. Dali so ga drugemu čebelarju, a naju postavili na njegovo. Med vojno, ko midva nisva mogla voziti tjakaj, se je ta vsedel na najino mesto in si ga tako prilastil. Ko je tovariš obvestil lastnika novega pasišča, da pripeljeva čebele, in ga naprosil, da bi pripravil prostor, mu je ta odpisal, da ne sprejme najinih čebel, ker je ves okoliš že itak preobremenjen z domačimi čebelami. Zraven njegovega podpisa je bila cela vrsta podpisov sovaščanov, ki so vsi soglašali s tem, da nama ne puste postaviti čebel na pasišče v svojo vas. Ko se je tovariš s prejetim pismom obrnil na čebelarskega referenta pri Kmetijskem ministrstvu, mu je ta odgovoril, da lahko brez skrbi peljeva čebele na pasišče, ki nama je bilo določeno v sporazumu z domačimi čebelarji, in da nama nihče ne more tega zabraniti. Pomirjena z njegovim odgovorom sva pripravila vse potrebno za prevoz, toda če bi le malo slutila, kaj naju čaka, bi bila ostala doma.

Ze začetek je bil obupen. Vlak z Gorenjskega je pripeljal v Škofjo Loko z nekajurno zamudo, tako da smo prišli v Ljubljano v jutranjih urah, ko je postaja prenapolnjena z osebnimi vlaki, ki odhajajo ravno

tedaj iz Ljubljane na vse strani. Po načrtu bi morali biti ob tem času s svojimi čebelami že na Štajerskem, dejansko pa smo še vedno čepeli v Ljubljani. Končno smo se vendarle premaknili. Vozili smo nato z večjimi postanki in šele opoldne v najhujši vročini prispeli na Pragersko. Ko sem na postaji v Pragerskem pogledal na toplomer, je kazal v senci 35° C. Dokaj kasno popoldne smo zapustili Pragersko in navsezadnje dosegli namembno postajo. Po nepotrebnem premikanju po postaji sva končno vendarle dobila vagon s svojimi čebelami na prostor za razkladanje. Panje sva naložila na avto in hajd v vas na določeno pasišče! Tovariš je poiskal lastnika pasišča, ga vljudno pozdravil in prosil, da bi mu pokazal prostor, na katerem naj bi razložila čebele. Takrat pa sta začela on in njegova žena vpiti, da tu ne bo nihče postavljaj čebel, da imajo svojih dovolj, da jim kranjske čebele uničujejo njihove čebele in ajdo, da imajo potem Kranjci med, a sami ničesar. Ljudje so drli vkup in kmalu jih je bila cela gruča okrog tovariša. Sedel sem na avtu pri čebelah, in ko sem videl, da ne bo tovariš sam ničesar opravil, sem mu priskočil na pomoč. Skušal sem dopovedati ljudem, da nama je bilo pasišče določeno v sporazumu z oblastjo in z domačimi čebelarji, da imava za dovoz dovoljenje Kmetijskega ministrstva in da bi ne pripeljala čebel semkaj, ako tega dovoljenja ne bi imela. Rekel sem jim tudi, da prostora ne marava zastonj in da bova vse pošteno plačala, samo pokažejo naj nama, kje naj panje razloživa. Komaj sem izustil zadnjo besedo, že so se oglasili vsi kot eden, da danes odloča ljudska volja, ne pa kak posameznik, da se je ta sporazum sklenil v gostilni pri kozarcu vina in da domačih čebelarjev ni nihče vprašal za dovoljenje. Denarja da imajo sami dovolj in da najinega prav nič ne rabijo. Uvidel sem, da je vse prigovarjanje zaman, da ne kaže tiščati z glavo skozi zid in da je najbolje, ako se vrneva na postajo in od tam čimprej domov. Tako sva tudi storila.

Ko sva pripeljala čebele na postajo, sem prosil postajnega načelnika, da bi nama dovolil začasno razložiti čebele na postajnem prostoru. Čebele naj bi ostale tamkaj samo toliko časa, dokler ne bi dobila vagona za povratek. Načelnik je nama svetoval, naj bi še prej govorila s čebelarjem, ki je postavil svoje panje ob železniški progi ne daleč od postaje. Po njegovem mnenju bi lahko tudi midva imela svoje tam. Ako bo paša, je prav vseeno, ako je na istem mestu 50 panjev več ali 50 panjev manj. Saj bo za vse dovolj medu. Ako pa paše ne bo, je ne bo ne za enega, ne za drugega. Šel sem torej do čebelarja, ki je pasel svoje čebele v bližini postaje, in ga vprašal, če bi imel kaj proti temu, da bi se mu še midva pridružila s svojimi. Odgovoril mi je, da imava zaradi njega glede tega svobodne roke, vendar bi se morala prej domeniti z lastnikom pasišča. On ga je baje komaj preprosil, da mu je dovolil postaviti panje na tem mestu. Šel sem nazaj k avtu in poslal tovariša k domačinu, da bi izposloval pri njem potrebno dovoljenje, a ni nič opravil. Vse njegovo prizadevanje je bilo zaman. Tako nama ni preostalo nič drugega kot to, da zapeljeva avto na prostor za postajo in tamkaj razloživa čebele. Ko sva jih ob pol 18. uri odprla, sva videla, da je bilo deset najboljših družin zadušeni. Zaradi vročine se je satje v plodiščih potrgalo in sesedlo. Iz odprtih panjev se je usula izmučena žival in željno začela iskati vodo. Okrog postajnega vodnjaka jih je bilo naenkrat vse črno. Hlastno so srkale vodo, ki je bila tamkaj razlita. Prenočila sva kar pri čebelah. Drugi dan sva po posredovanju postajnega načel-

nika dobila naročeni vagon. Bil je zopet križ, ko sva morala okoli pete ure popoldne zapirati panje in jih nakladati ob hudi sončni pripeki. Koliko čebel je ostalo zunaj in poginilo samo zato, ker po najinem odhodu niso več našle svojih družin, sploh ne veva, veva pa to, da so nekateri panji tako oslabeledi, da si zaradi oslabeledosti niso mogli doma nabrati potrebne zimske zaloge. Nazaj grede sva se vozila ponoči in v hladu. Zato so se čebele umirile in se kolikor toliko dobro počutile. Ko pa sva v Ljubljani vse dopoldne čakala na zvezo, so začele znova hrumeti. Stalno sva jim nosila vodo in jih polivala, da so se vsaj malo ohladile.

Ker je tovariš že s Štajerskega brzojavil, da prideva s čebelami domov, so naju vozniki že čakali na postaji. Čez dobro uro so bili panji na svojih mestih v domačem čebelnjaku. Ko sva jih odprla, so se čebele vrtnčile pred njimi kot bi bile pijane od prevažanja in vročine. Toda že čez nekaj dni so se vletele, se uredile in se oprijele svojega dela, katerega jim na Štajerskem niso dovolili izvrševati.

Vsaka šola nekaj velja in pri vsakem prevozu mora biti človek na vse pripravljen. Toda ovire, s kakršnimi sva se morala midva letos boriti med prevozom, presegajo meje te pripravljenosti. Kaj takega si ne želim več in Štajerska me ne bo zlepa videla, pa četudi bi se pretakal po Dravi med namesto vode.

Kakor sem izvedel pozneje, je bila vsa stvar med domačimi čebelarji dogovorjena. Najin primer pa ni bil osamljen. Zato bo morala v vseh podobnih primerih nastopiti oblast in napraviti red. Saj vendar ne kaže, da bi nepoklicani ljudje svojevoljno odločali v teh zadevah in nam povzročali tako škodo.

Letos je bil doma na ajdi dober donos. Vročina in suša sta sicer medenje nekoliko ovirali, vendar so panji, ki so bili vse leto doma, nabrali zadostno zimsko zalogo. Panji, ki so videli obljubljeni deželo Štajersko, pa so izgubili preveč živali, da bi se mogli še popraviti. Zato je razumljivo, da so bolj slabo odrezali.

Kakor sem razvidel iz poročil opazovalnih postaj za mesec avgust, je moj panj na tehtnici odnesel v ajdovi paši rekord. Nekateri sosednji čebelarji so me zaradi tega, ker sem poročal resnico, napadli in me sedaj dolže, da bom jaz kriv, ako ne bodo dobili sladkorja za jesensko krmljenje. Ko sem prevzel opazovalno postajo v oskrbo, sem se zavezal, da jo bom vestno vodil in da bom vse, kar bom opazil, točno poročal, četudi ne bi bilo to drugim po volji. Svoji obljubi se ne bom nikoli izneveril. Rajši opustim to delo, kot pa, da bi iz sebičnih nagibov poročal neresnico.

Ker niso nekatere družine nabrale zadostne zimske zaloge, in ker nisem upal, da bo krmilni sladkor pravočasno prispel, sem število panjev skrčil za tretjino. Med iz razdrtih družin sem dodal drugim in tako imajo sedaj vse vsaj skromno zimsko zalogo. Sladkor, ki sem ga dobil, pa bom shranil za pomlad, ko bodo družine potrebovale mojo pomoč. Bolje je zazimiti nekaj družin manj, kot pa imeti spomladi kup mrličev. In to bo letos na žalost marsikje.

Dragi čebelarji! Moram končati, ker se mi je članek že itak preveč razvlekel. Nameraval sem sicer stvar ohraniti zase, toda kakor vidite sem se premislil. Naj spoznajo še drugi čebelarji, s kakšnimi težavami se moramo boriti prevaževalci. Obenem je to dokaz, da je vsak kilogram medu, ki nam ga dajo čebele, trdo in pošteno prislužen.

Major Hruška in njegovo točilo

Troje iznajdb: satnik, satnica in točilo je v prejšnjem stoletju popolnoma preusmerilo dotedanji način čebelarjenja. S satniki so postali sati premakljivi in ta premakljivost ni samo olajšala opravljanja panjev, ni samo omogočila boljšega nadzorovanja čebeljih družin, temveč je znatno dvignila tudi čebelarsko proizvodnjo in pridobitnost. Satnica in točilo sta bili nujni posledici prve iznajdbe. Sledili sta si v ozkem časovnem razmaku. Satnico so spoznali čebelarji leta 1858. na čebelarski razstavi v Stuttgartu, točilo pa leta 1865. na čebelarskem zborovanju v Brnu. Iznajditelj satnice je preprost mizar Mehring, iznajditelj točila plemenitaš major Hruška.

Predniki majorja Hruške so bili, kakor priča že priimek, slovanskega porekla. — Družina pa se je kasneje v vzdušju avstro-ogrške monarhije popolnoma ponemčila. Stari oče iznajditelja, Franc Johan Hruška, je bil oskrbnik na veleposestvu barona Bereczky-ja v Bravantciah, oče Franc Ludvik Avguštin pa višji avstro-ogrski častnik. Kot tak je svoje bivališče stalno izpreminjal. Služil je pri

vojaških garnizijah v Olomucu, na Dunaju, v Budjevicah, Grazu, Benetkah in nazadnje celo v Zadru. Na Dunaju se mu je 13. marca 1819 rodil za čebelarstvo tako pomembni sin Franc. Toda svojih detinskih let Franc ni preživel na Dunaju, temveč v Čeških Budjevicah, kamor je bil oče premeščen kmalu po njegovem rojstvu. Osnovno šolo in gimnazijo pa je obiskoval že v novem službenem kraju

očeta, v Grazu na Štajerskem. Po dovržitvi tretjega gimnazijskega razreda se je odločil za vojaški stan, vstopil v kadetnico in postal l. 1840. praporščak. Leta 1848. je prešel k mornarici in dosegel tamkaj čin linijskega poročnika. Leta 1856. se je vrnil k infanteriji. Naslednje leto je bil povišan v majorja in istočasno imenovan za poveljnika italijanskega mesta Legnago, ki je tedaj pripadalo še Avstriji. V tem svojstvu je bil tudi upokojen. Po upokojitvi se je preselil v Dolo pri Benetkah, kjer se je ves predal čebelarstvu in vrtnarstvu. V Dolu je živel na posestvu, ki mu ga je bila prinesla v doto njegova žena Antonija Albrecht, rejenka grofovske zakonske dvojice Schönborn. Razen tega posestva sta imela v Benetkah palačo, v kateri pa je stanovala družina le od časa do časa. Ta palača je bila Hruški kasneje v pogubo. Po smrti svoje žene jo je spremenil v hotel, a podjetje ni uspevalo. Zabredel je v dolgove, in da bi se rešil, je prodal posestvo v Dolu ter zastavil del svoje pokojnine. Vendar ni vse skupaj nič pomagalo. Obresti so končno požrle še palačo. Poslednja leta svojega življenja je prebil v Benetkah kot obubožan podnajemnik. Revščina ga je pritirala tako daleč, da je prodal celo zlato kolajno, ki so mu jo bili podarili italijanski čebelarji za iznajdbo točila. Umril je 8. maja 1888 duševno strt, zagrenjen in sprt z vsem svetom.

Hruška se je začel ukvarjati s čebelami najbrž že v Legnagu. V Dolu se je povzpел do 240 čebeljih družin. Nameraval pa je svoje čebelarstvo še bolj razširiti, kar lahko sklepamo po njegovem čebelnjaku, v katerem je bilo prostora za 400 panjev. Toda, kolikor nam je znano, ni tega števila nikoli dosegel.

Hruška je bil pobornik Dzierzonovih idej med italijanskimi čebelarji. Njegovi prvi panji so bili napravljeni iz municijskih zabojev in opremljeni po Dzierzonovem vzorcu samo z letvicami. Berlepscheve okvirčke je spočetka torej tudi on zametaval. Kasneje je skonstruiral poseben panj podolžne oblike, ki je imel v plodišču 8 celih in 4 polovične okvirčke. Medišče s polovičnimi okvirčki je imelo enojne stene in ga je bilo mogoče na zim odstraniti. Žrelo, dolgo 15 cm in visoko 4 cm, je bilo zaslonjeno s senčilom iz cinkove pločevine. Na sprednji strani senčila je bilo vrezanih troje vrst po 2 cm dolgih in 7 mm visokih rež. Ta »arnia Hrusca« je našla v Italiji precej odjemalcev in posnemalcev.

Hruška je gojil v svojem čebelnjaku izključno le rumeno italijansko pasmo. Kot oboževatelj Dzierzona je bil ponosen, da je čebelaril s čebelami, ki so pripomogle k razrešitvi tako važnega biološkega problema kot je parthenogeneza. Na vseh zborovanjih je hvalil njih krotkost, izredno marljivost in zmerno rojivost. Bil je prepričan, da ne predstavljajo posebne pasme, temveč da so samo plod različnih podnebnih in krajevnih razmer, torej modifikacija enotne evropske pasme.

V Hruški je bilo mnogo raziskovalnega duha. Z raznimi poizkusi je skušal prodreti v tajnosti čebeljega življenja, ker se je zavedal, da so biološka dognanja najbolj solidna podlaga za pravilno čebelarjenje. Zanimal se je zlasti za življenjske odnošaje matic. Hruška je že tedaj vedel, da ne nadomesti izgubljene matice v družini, ki si ni mogla iz lastnih jajčec spoderiti nove, ena sama trotovka, kot je to trdil Dzierzon, temveč da je v trotávem panju vedno več trotovk. V »Nördlinger Bienenzeitung« je l. 1868. objavil članek z naslovom »Poizkusi o umetni oplemenitvi matic«. Kakor Amerikanci je tudi on privezaval deviške matice na dolge svilene niti in jih spuščal v zrak, da bi mogel čim bolj opazovati obhojo. Bil je mnenja, da se le redkokdaj sparijo s troti iz družin, katerim same pripadajo. Proučeval je tudi zaleganje matic. S štetjem je ugotovil, da zleže normalna matice v 173 dneh 323.000 jajčec ali povprečno 1867 jajčec na dan. Kljub zanimanju za ta vprašanja pa ni bil preveč navdušen za umetno vzrejo matic. Matice, ki jih je rabil za trgovino s čebelami, je kratko in malo odyzermal plemenjakom.

Razen tega je delal poizkuse s prosto gradečimi družinami. 15. maja 1866 je obdal roj s stenami iz mrežaste tkanine in ga tako prisilil, da je začel graditi na prostem. Do srede julija je roj izdelal 8 satov v velikosti 20×32 cm. 8. novembra ga je prenesel v primerno temperirano sobo in ga ohranil pri življenju preko dveh let. Leta 1869. je bila ena izmed njegovih prosto gradečih družin predmet občudovanja na čebelarski razstavi v Nürnbergu. Pri takih družinah je Hruška opazil, da so bile čebele pokrite z bolj sivimi dlačicami in vedno nekoliko temneje barvane kakor v panjih živeče čebele. Ta razlika pa se je na jesen nekako izravnala. Mnenja je bil, da postanejo na jesen tudi čebele v panjih temnejše. Svoje ugotovitve je objavil v posebnem članku, ki je izšel leta 1867. v že prej omenjenem čebelarskem listu. Članek pričanja z značilnimi besedami: »Kdor išče, ta najde — kdor po-

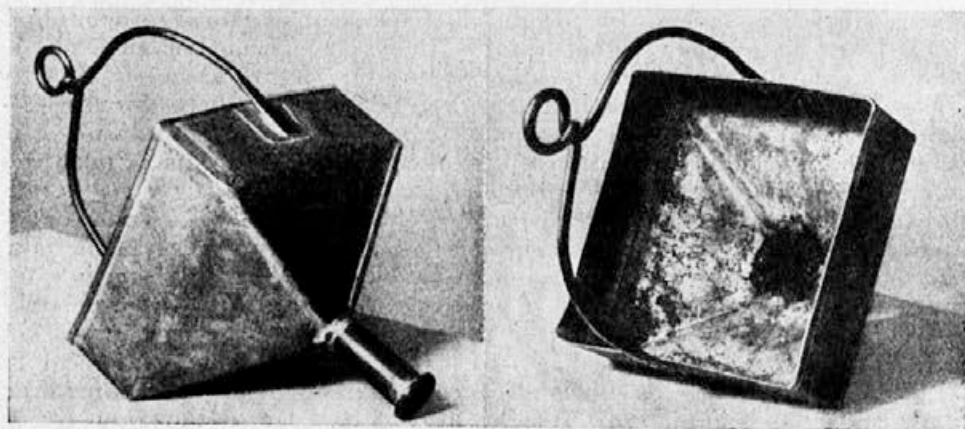
izkuša, ta iznajde.« To načelo je vodilo Hruško pri vsem njegovem čebelar-
skem delu. Nič ni čudnega, da je obogatil čebelarsko prakso z iznajdbo točila.

Kako je prišel Hruška na idejo uporabljanja centrifugalne sile pri iz-
metavanju medu iz satov, ne vemo natančno. Anekdota pripoveduje, da je
v poletju 1864. leta odvzel neki družini z medom zadelan, vendar nepokrit
sat in ga na krožniku položil v košarico. Košarico je izročil sinu z naročilom,
da jo odnese materi v kuhinjo. Na potu od čebelnjaka do domače hiše pa
so dečka napadle čebele, ki so zavohale, da je v košarici med. Da bi se jih
ubranil, je vrtel košarico na iztegnjeni roki nad glavo. Ko je prišel oče za
njim v kuhinjo, je z začudenjem dognal, da je ves med iz celice, ki so bile
obrnjene navzdol, iztekel in se zbral na dnu krožnika. Ta dogodek naj bi
ga spodbudil, da je začel razmišljati o konstrukciji priprave, s katero bi
bilo mogoče izločiti med iz celice tako, da bi ostali sati nepoškodovani. Ane-
kdota pa je najbrž izmišljena, kajti niti Hruškova hči Marija, niti njegov
čebelarski pomočnik Angelo Lettame, niti kak drug njegov prijatelj ali
sodobnik ne ve ničesar povedati o tem. Prava pobuda je prišla vsekakor od
drugod. Hruški je bilo znano, da pritiče v proizvodnji sladkorja centrifugam
važna vloga. Prav gotovo jih je tudi videl v kakšni sladkorni tovarni obra-
tovati. Ker pa je imel sladkor tedaj v Italiji višjo ceno kot med, mu je
šinilo v glavo, da bi delal sladkor iz medu. »Dovoljujem si«, piše v
»Nördlinger Bienenzeitung« leta 1865. »postaviti v tem listu vprašanje, s
katerim se obračam na može, ki so v tej stroki doma, da mi povedo, ali se je
že kdaj poizkušalo pretvarjati med v sladkor, odnosno ali bi imela taka pre-
tvorba kake prednosti, to se pravi, ali bi bila rentabilna. V sladkornih
tovarnah se je uveljavila v novejšem času neka iznajdba, neka vrsta centri-
fugalne naprave, s katero izločajo iz melase gumijaste delce in jo tako
izpreminjajo v lep sladkor?« Zanimivo je, da ni o svojih poizkusih v tej
smeri nikjer več pisal, pač pa se je predstavil že čez pol leta nato čebelarski
javnosti kot iznajditelj točila. To se je zgodilo na XIV. zborovanju nemških
čebelarjev v Brnu 15. septembra 1865. O osnovah iznajdbe je poročal že
11. septembra v ožjem krogu udeležencev tega zgodovinskega zborovanja,
natančno pa je popisal svoj izum na drugem zasedanju skupščine. Ko je
bil kmalu po 8. uri določen čas in kraj naslednje skupščine in izvoljeno
novo predsedstvo, je predsednik Napp takole nagovoril zborovalce: »Pred-
sedstvo je sklenilo naprositi spoštovanega gospoda majorja plemenitega
Hruško, da vam nazorno pokaže, kako je mogoče iz satov izločiti med, ne
da bi se pri tem celice poškodovale. Vabim gospoda Hruško, da se potru-
di na tribuno in prevzame besedo.«

»Gospoda moja!« je takoj nato spregovoril Hruška. »Zelo se čutim po-
čaščenega in srečnega, da morem visoko spoštovani skupščini poročati o neki
stvari, o kateri smo že večkrat razmišljali in se z njo dolgo časa ukvarjali,
namreč o nekem novem načinu pridobivanja medu, ne da bi z njim pokvarili
sate. S tremi besedami je vse povedano in spomnili se boste Kolumbovega
jajca, ko boste slišali, da je pri tem potrebna centrifugalna sila. O tem se
lahko prepričate sami, ako poizkus, ki mi je vdahnil to idejo, napravite
v malem. Pritrdite škatlico, v katero ste po odstranitvi pokrovec položili
košček sata, na vrvice, zavihitate jo v krogu okoli sebe in videli boste, da
bo stekel ves med iz sata. Na osnovi te ideje sem skonstruiral pripravo, ki
bo olajšala in pospešila pridobivanje medu, zboljšala pridelek in ohranila
za čebelarja tako dragoceno celično zgradbo nepoškodovano.«

Potem je vzel Hruška v roke pločevinasto posodo lijaste oblike, jo na zoženem koncu zamašil, položil vanjo kos nepokritega medenega sata, privezal na njen locenj vrstico in jo na tej vrstici zavrtel okoli sebe. Čez nekaj minut je vrtenje ustavil, potegnil iz dulca zamašek in pod lijak podstavil kozarec. Iz lijaka je pritekla popolnoma izčiščen med in se začel izejati v kozarec. Med gledalci je završalo od začudenja. Začudenje pa se je sprevrгло v viharno odobravanje in navdušenje, ko je vzel iz posode sat ter jim ga pokazal, da je prazen in niti najmanj poškodovan. V svojem nadaljnjem govoru je povedal, da je točilo, kakršnega so zborovalci pravkar videli, v količkaj večjem čebelarstvu neuporabno. Zato je napravil načrt za stroj, ki bo mogel izprazniti v kratkem času več satov naenkrat. Izdelavo stroja je prevzelo dunajsko podjetje Bollinger. Stroj bo v kratkem gotov. Ko bo komisijsko preizkušen in po ugotovitvah te preizkušnje izpopolnjen, bo tovarna prešla k splošni izdelavi točil, nakar si ga bo lahko vsak nabavil.

Komisijski pregled prvega točila je bil izvršen 20. oktobra, in sicer zopet v Brnu. Pri pregledu je bil Hruška, ki se najbrž do tedaj sploh še ni vrnil

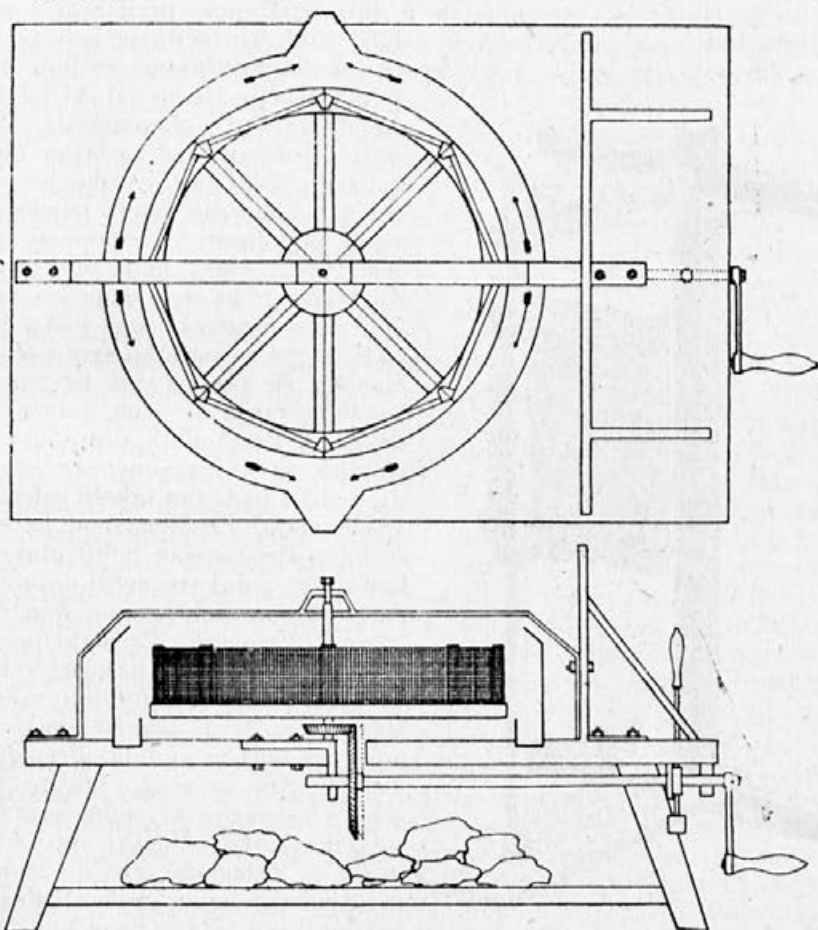
v Dolo, osebno navzoč, razen njega pa tudi nekateri drugi čebelarski veljaki, kot n. pr. Dathe, Živansky, Napp itd. Poročila o preizkušnji so prinesli razni čebelarski listi, med njimi najboljše »Brnska čebela«. Ocena pa ni bila najboljša. Komisija je točilo očitala, da z njim ni mogoče celice popolnoma izprazniti in da se sate med vrtenjem tako poškodujejo, da so za nadaljnjo uporabo v panjih nesposobni. Tem napakam se skušamo danes izogniti s počasnejšim začetnim vrtenjem in večkratnim obračanjem satov.

Marsikoga bo zanimalo, kakšno je bilo prvotno točilo. Kakor je razvidno iz naše slike, ki je posneta po »Nördlinger Bienenzeitung« iz leta 1866., je bilo precej veliko in okorno, vendar je kazalo že tedaj vse posebnosti točil, ki so danes v rabi. Sam Hruška ga je opisal takole: »Da boste imeli vsaj nekoliko pojma o tej pripravi, si predstavljajte vodoravno ploščo z mehanizmom navadnega mlinskega kolesa. Kolo ima ob robu 8 navpično stojičih stebričkov, ki so obdani z žičnato mrežo in tvorijo osmerostraničen mnogokotnik. Ako obesite po odstranitvi voščenih pokrovcev letvice z medenimi sate vrh stebričkov, prislonite sate na notranjo stran mrežastega mnogokotnika in spravite ploščo v tako hitro vrtenje, da pride približno

6 obratov na eno sekundo, jih boste izpraznili v 1—2 minutah. Med se lovi med vrtenjem ob stenah krožnega oboda in izteka pri spodnjih odprtinah v podstavljene posode.«

Prvotno Hruškovo točilo se ni ohranilo, pač pa hrani čebelarški muzej v Brnu lijasto pripravo, s katero je Hruška demonstriral na XIV. zborovanju nemških čebelarjev učinek centrifugalne sile na medene sate. V spomin na ta dogodek ga je poklonil tedanjemu brnskemu čebelarškemu društvu. Dvoje

podobnih priprav je bilo razstavljenih tudi v dunajskem čebelarškem muzeju, ti pa je uničil z drugimi dragocenostmi in zgodovinsko važnimi čebelarškimi predmeti požar, ko je zgorela rotunda. Hruška je takih ročnih točil izdelal namreč več, a so se po večini vsa porazgubila.

Tvrdba Bollinger je prodajala prva točila po 72 goldinarjev. To je bila za tedanje razmere visoka cena, ki jo je zmogel le malokateri čebelar. Poleg tega je zahtevala njih namestitev dokaj prostora, za katerega je skoraj v vsakem čebelarstvu zadrega. Vse to je uvidel že Hruška. »Razumljivo je,« ugotavlja v nekem svojem kasnejšem članku, »da je veliki aparat sicer tudi v majhnem čebelarstvu uporaben, vendar neprikladen. Ne da bi izpreminjali

osnovno načelo, pa je mogoče njegovo uporabo prilagoditi vsaki meri zmogljivosti. Preizkusil sem manjše aparate na 1, 2 in 4 sate, aparate najrazličnejših tehničnih konstrukcij, aparate z navpičnim in vodoravnim pogonom ter dosegel z njimi prav tako ugodne uspehe kakor z večjim. O tem bom kmalu kaj več poročal v našem čebelarskem listu.«

Obljubljeno poročilo ni nikdar izšlo, pač pa so nastopili drugi čebelarji s kopico načrtov in predlogov za izboljšanje prvotnega točila. Neko tako točilo, ki izvira iz tiste dobe in je bilo razširjeno predvsem v severnem predelu Italije, je videti na naši zadnji sliki. To točilo se je v posameznih primerih pojavilo tudi v naših krajih in dobilo sčasoma še bolj preprosto

obliko. Točilo na en sat, ki ga je v lanskem letniku Slovenskega čebelarja opisal Rožman, kaže z njim mnogo sorodnosti. Značilno je, da je krenil tu razvoj v obratno smer: namesto k tehnični popolnosti v tehnično primitivnost. To je znak, da je bilo prvotno točilo razmeroma zelo popolno.

Važnosti novega izuma so si bili čebelarji od vsega početka svesti. Zato je bil Hruška že ob svojem prvem nastopu na zborovanju v Brnu deležen največjih časti. Predsednik skupščine Napp je Hruško po njegovem predavanju g njen objel in se mu takole zahvalil: »Gospoda moja! Problem, nad katerim smo si dolgo časa zaman belili glave, je, kakor vidite, sedaj srečno in najboljše rešen. Za praktično čebelarstvo ima stvar velikanski pomen. Premakljiva stavba, genialna iznajdba našega vele mojstra Dzierzona, bo z iznajdbo gospoda pl. Hruške na svoji pomembnosti in vrednosti še bolj pridobila. Prepričan sem, da govorim iz srca vsakega posameznika, če izrazim v imenu skupščine gospodu majorju Hruški najtoplejše zahvalo za priznanja vredno iznajdbo, ki jo je nam in s tem vsemu čebelarskemu

svetu tako nesebično in tovariško poklonil.« — Napp je s temi besedami pravilno ocenil pionirsko delo Hruške in se tako zapisal v čebelarsko zgodovino kot daljnoviden veščak. Napp je bil predstojnik avguštinskega samostana v Brnu in gospodar čebelnjaka, odnosno vrta, na katerem je njegov naslednik, znameniti Johann Gregor Mendel utrl prve steze v novo vedo o dedovanju. »Tedad je Mendel.« pravi dr. Armbruster, »gotovo že delal dednostne poizkuse s čebelami in z zanimanjem spremljal potek brnškega čebelarskega zborovanja.«

Slovstvo. Dr. Ludwig Armbruster: Die ersten Honigschleudern. (Archiv für Bienenkunde 1935.) — Med. dr. Jaroslav Rytíř: Major František Hruška. (Praha 1938.)

Čebele in čebelar v zimskem času

Zivljenje čebel, naših ljubljenk, ki so nas skozi vse leto kratkočasile in zabavale, je zašlo v zimskem času na poseben tir. Okrog čebelnjaka je postalo tiho in mirno, kot da ni čebel v njem. Le tu in tam prekinja tišino glas siničke, ki stika okrog panjev za mrtvicami ter jih pridno odnaša z verand panjev na bližnje drevo, da jih tamkaj nemoteno pozoblje. Čebelarji privoščimo čebelam ta zimski mir, vendar komaj čakamo toplih dni, ko bodo zopet oživela žrela pri panjih in se bo ozračje okrog čebelnjaka napolnilo z njih brenčanjem.

Ko stopaš v začetku januarja okrog čebelnjaka, se nehote sprašuješ, kakšno bo novo leto za tvoje čebele. Spomniš se vraž, v katere ne veruješ, ali malo si vendarle plah, ko vidiš, da še vedno ni snega in da se obeta prav tako sušno leto kot je bilo preteklo. Suša je bila lani na poljih in na travnikih — suša je bila tudi v naših panjih. Vendar smo jo srečno prebredli, toda prebredli še nismo zime. Mraz je čedalje hujši in vse tako kaže, da ne bo zlepa popustil. Prav nič ne vemo, kako bodo prezimile naše muhe, vemo pa to, da bodo zaspale tam, kjer ni bilo skrbne roke, kjer ni bilo čebelarskega idealizma. Žal nam bo družin, ki bodo v tej zimi za vedno zaspale zaradi pomanjkanja hrane, ne bo pa nam žal malomarnih čebelarjev, ki se bodo s tem izločili iz naših vrst. Saj pravi čebelarji itak niso bili. To so po večini oni čebelarji, ki stoje križem rok izven naše čebelarske organizacije ter se zanjo in za svojo nadaljnjo izobrazbo sploh ne zmenijo. To so čebelarji, ki životarijo z eno ali kvečjemu s petimi čebeljimi družinami. To so navadno »največji strokovnjaki«, ki vse vedo, a kljub temu ne nudijo skupnosti ničesar. Toda tudi skupnost ne bo v bodoče takih čebelarjev poznala ter bo šla povsod mimo njih. Tok časa pa bo itak vsakega čebelarja prepričal, da čebelariti z nekaj družinami ni rentabilno. Zadnja leta so se morala celo večja čebelarstva boriti za svoj obstoj. Le kako bi mogle potem skupine dveh ali treh panjev ljubovati čebelarski krizi, ki jo sedaj preživljamo? Ne nameravam pobijati dejstva, da je vsako, še tako majhno čebelarstvo važno pri spomladanskem oplojevanju naših sadovnjakov in drugih rastlin, bolj uspešno pa bi bilo, če bi imelo vsako tako čebelarsvo vsaj 8 do 10 čebeljih družin.

Zima pritiska vsak dan bolj. Če prisluhneš ob žrelo kakega panja, ti zadoni iz njega enakomeren zum, zum, zum... Družine bodo prezimile v redu, če smo jih pravilno zazimili, če smo jih oskrbeli z zadostnimi zimskimi zalogami in jim omogočili potreben dotok svežega zraka. Čebele dihajo: zato mora biti žrelo toliko veliko, da ni ovirana izmenjava zatohlega zraka s svežim. Paziti moramo, da se nam žrelo ne zatrpa z mrtvicami ali pa, da ga nam veter s snegom ne zamaši. Čim bi se žrelo zamašilo, bi zatohli zrak povzročil med čebelami nemir, kar bi imelo za posledico grižo. Vendar pa pri tem ne smemo pozabiti na naprave ob žrelih, ki preprečujejo mišim dohod v panje. Pri ostrih zimskih vetrovih homo žrela panjev zaslonili z deščicami ali kartoni, ki bodo imeli zgoraj ali ob straneh dve luknjici za dovajanje in odvajanje zraka. To bomo storili tudi tedaj, kadar bi nam sončni žarki hoteli prerano izvabiti čebele iz panjev in jih tako pognati v nesrečo.

Kaj pa bo čebelar delal poleg navedenega še v zimskem času? Sproti bo odmetaval sneg izpred čebelnjaka, da mu ne bodo čebele ob trebljenju padale vanj. Poleg tega bo pregledal čebelarstvo orodje, ga popravil in izpopolnil. Čebelnjak in panje v čebelnjaku bo pa pustil pri miru, kajti v čebelnjaku morata vladati mir in tišina. Lahko si v zimskem času pripravi, odnosno nabavi nove panje in novo orodje. Novih panjev si sam ne bo izdeloval, razen če dobro obvlada mizarstvo obrt. Najcenejši in najpreciznejši so pač tovarniško izdelani panji ali panji izdelani od profesionalnih delavcev. Zimski čas naj čebelar uporabi obenem za studij o vzgoji matic, ker bi ne smelo biti čebelarja, ki bi v poletnem času še posebej ne vzgajal matic za plemenjake in za rezervo.

Med važna čebelarstva opravila v zimskem času spada tudi bilanca njegovega čebelarstva za preteklo leto. Ta naj ne obstoji samo v pregledu izdatkov in dohodkov, temveč v točni presoji posameznih družin na podlagi dnevnika ali zapiskov, ki jih je delal za posamezne družine v teku leta. O vsaki družini mora vedeti, kakšen je bil njen razvoj in donos. Po tako sestavljenem pregledu bo izračunal povprečen donos družin. Pri tem bo takoj ugotovil, katera družina je pod povprečnostjo in katera je nad povprečnostjo. Pri družinah, ki niso dosegle povprečnega donosa, bo skušal najti vzroke za ta pojav. Če so vzroki upravičeni, kot na primer pri mladem roju, narejenem roju, izmenjavi matic, rojenju itd., si z družinami ne bo več belil glave, sicer pa si bo družine dobro zapomnil in jim v naslednjem letu izmenjal matice. Družine, ki so dosegle največji donos, ki stojijo visoko nad povprečnostjo, si bo v dnevniku zaznamoval in če ni pri njih vplivalo nič drugega na tako lep razvoj in donos kot samo dobre lastnosti matice, jih bo v bodočem letu izkoristil kot dobaviteljice za mlade matice. Končno pa bo čebelar v zimskem času zaključil svoje knjigovodstvo, da si bo tako tudi zaradi obdavčenja na jasnem in ne bo imel kakih nepotrebnih sitnosti z oblastmi.

Se nekaj čaka čebelarja za zimske večere. Vsakdo bo popisal svoja najvažnejša opazovanja, ki jih je doživel med letom, ta pa poslal našemu listu v objavo. Ni treba, da je to, kdo ve, kako popolna stvar. Le v glavnem naj označi svoje izkušnje, da jih bomo mogli primerjati s svojimi. O takih izkušnjah radi čitamo vsi in marsikaka trditev posameznika se lahko ovrže ali pa podpre z več preizkušnjami. Poleti smo zaposleni z delom in večkrat ostane ta ali ona številka Slov. čebelarja neprečitana. Sedaj v zimskem času jih prečitaj in preštudiraj, si zapomni nauke in jih poleti preizkusi. Po možnosti daj vseh dvanajst zvezkov Slov. čebelarja letnika 1946. v vezavo, da ti ostanejo lepo skupaj in se ne porazgube. Zanimaj pa se v teh dolgih zimskih večerih tudi za čebelarstvo strokovne knjige. Marljivo jih prebiraj in o njih vsebini razmišljaj! Da! Stalno se moramo izpopolnjevati. Nikdar ne vemo vsega in nikdar ne bomo vsega vedeli. Razen tega se brigaj, da bo čebelarstvo družina, kateri pripadaš, čim bolj delavna. Če je morda odbor zaspan, ga zgani in zbudi k novemu življenju. Opozori ga, da so čebele delavne in marljive, da jih mora čebelar v teh lastnostih posnemati. Pridobi še neorganizirane čebelarje za vstop v naše vrste, prepričaj jih o koristih, ki jim jih nudi naša organizacija in hvaležni ti bodo, ko bodo spoznali, da so kot člani Čebelarstva zadruga postali iz »samotarjev« napredni čebelarji, ki hočejo delati za skupnost, za razvoj in napredek slovenskega čebelarstva.

V dobi mirovanja čebel

Staro naziranje o zimskem »spanju« čebel je z novejšimi raziskavanji o prezimovanju tako rekoč ovrženo. Kajti tu ni govora o kakem spanju, niti ne o pravem mirovanju, temveč je to neko vmesno stanje med delom in počitkom. Kdor je pazno čital preteklo leto v našem listu razpravo »Tajnosti prezimovanja«, mu je znano, da je življenje čebel v zimski gruči zelo zanimiva in komplicirana zadeva.

Ne bo pretirano, če primerjamo prezimujočo čebeljo družino z novorojenčkom. Ta vam prav energično zahteva v prvi vrsti hrane. Če je hrana obilna in zdrava, se mu hoče miru, snage in celo zatemnitve. V svežem zraku se počuti mnogo bolje kot v zatohlem. Tudi primerno toploto rabi, to pa mu v obilni meri daje že hrana sama.

Do pičice taka je zadeva s prezimujočimi čebelami. Zato mora biti tudi ravnanje z njimi enako obzirno kot pri novorojenčku, ki se šele privaja novim razmeram.

Mesec januar je pri nas navadno središče zime in nam prinaša najhujši mraz. Zato so čebele strnjene v gruči in prav tako občutljive kot novorojenčki. Veljajo tedaj vsa stara pravila o miru, zadostni hrani, svežem zraku in podobnem, kar beremo v različnih mesečnih navodilih. Ta pravila pa ne veljajo samo za ta mesec, ampak jih moramo upoštevati vedno. Le bolj nevarne so take kršitve v času, ko čebele mirujejo. Pravo stanje mirovanja traja pri nas navadno do srede februarja, a se raztegne včasih še v marec.

Letošnja zima je vsaj v začetku januarja, ko to pišem, za prezimovanje prav ugodna. Primeren in enakomeren mraz vpliva zelo dobro na čebele, stisnjene v zimski gruči. Najslabše so vedno nenadne in občutne spremembe, ki čebele samo motijo. Ker se je žival še decembra dobro spretela, ji do novih trebilnih izletov ni nikake šile.

Do trebitve pride navadno kmalu po Svečnici. Ob prvem temeljitem izletu ima čebelar najlepšo priliko, da pretehta svojo vestnost in se prepriča, ali je pravilno zazimil čebele. To spozna po raznih znakih. Kjer najde na primer veliko množino mrtvic, tam že ni bilo nekaj prav. Morda so med mrtvicami stare čebele, ki so predčasno odmrle, lahko pa so med njimi tudi mlajše delavke, ki jih je nemir odtrgal od zimske gruče, da so otrpnile in zaradi mraza poginile. Če jim je jeseni prepozno dodajal sate z zaprtim medom, so lahko nastale med izbranim gnezdrom in zalogo medu nezapolnjene ulice. Čebele, ki v stikanju za hrano zaidejo na tako prazno mesto, so navadno zapisane smrti. Zadelane sate morajo najprej v gruči ogreti in šele potem se jih lotijo. Jeseni se zadelanih medenih satov ne lotijo, pač pa znosijo nezadelan med na tako mesto, da jim bo pri prezimovanju dosegljivo.

Vzrok velikemu številu mrtvic je lahko tudi to, da smo zazimili večinoma stare, že izrabljene čebele. Prvo spomladansko pašo bodo dočakale le one čebele, ki so bile izležene konec avgusta ali v septembru. Starejše obnemorejo, če jih ni že poprej pobrala zima, kmalu po prvih izletih. Zato bi bili morali dati avgusta meseca maticam priliko za obilno zaleganje. Ob primerni paši ni nikake zapreke za to, pač pa ob izredno dobri, n. pr. ob medenju hoje. Tedaj čebele tako hitro polnijo celice, da matica ne dobi

prostora za leženje jajčec. V panju ostanejo končno pretežno le stare čebele, ki ne dočakajo pomladi. Zato je umikanje polnih satov v času izredno dobre paše in nadomeščanje odstranjenih satov z novimi nujno potrebno tudi glede na prezimovanje. Le tako more dobiti družina dovolj mladega naraščaja za prihodnje leto. Nadalje bi bil moral čebelar že konec poletja zamenjati vse slabe matice z dobrimi in ojačiti šibke družine z zaleženimi sati iz zelo močnih panjev.

Kaj je čebela spomladi vredna, nam priča stari čebelarski rek: Spomladi je vsaka čebela vredna »krajcar«.

V drugi polovici januarja in prvi polovici februarja lahko nastopijo že gorki sončni dnevi in zwabijo čebele iz panjev. Takrat je treba sneg pred čebeljakom in okrog njega posuti s kako temnejšo snovjo: z žaganjem, kompostom ali smetmi, da se čebelam ne blešči in da ne sedajo v mrzli sneg. Če potrosimo pepel, moramo po njem nametati še kaj drugega, ker se moker pepel oprime kril in nožic, da se težko dvignejo in prinašajo umazanijo tudi v panje. Razen tega je treba paziti, da se ne navadijo ptice priletavati na panjeve brade po mrtve čebele.

Ob prvem izletu mora čebelar v hitrici dobiti sliko o položaju prezimujočih čebel. Kajti ponovni izleti se ne vrste tako hitro, da bi si lahko del družin prihranil za naslednji pregled. Prav lepo mu pokaže stanje vsake družine podložena lepenka. Po drobirju spozna, kako se je pomikala žival za medom. Kristalna zrnca pričajo, da trpe čebele žejo. Žejnim čebelam naj vbrižga v gnezdo nekoliko mlačne medene vode, kar lahko vsaj za prvo silo nekoliko pomaga.

Med družinami imamo včasih katero, ki se tudi v najugodnejših temperaturnih razmerah ne gane in je sploh ni na spregled. Zadovoljno brenči svojo zimsko pesem, ne meneč se za izlet v spomladanski sončni dan. Čebelar naj ne bo v skrbeh zaradi takih zaspancev! To so najbolj zdrave družine, ki se počutijo v strnjeni zimski skupnosti kar najugodneje in nimajo prav nikake potrebe, da bi zapuščale prijetno gnezdo. Imajo dovolj zdrave hrane, dovolj vlage in toplote, pa jim ni za trebljenje. Šele tedaj, ko bodo začutile, da se v naravi že kaj dobi, bodo začele z vso vneto vreti iz panja. Takih družin naj bo čebelar kar vesel, ker se bodo po prvem počitku tem bolj z veseljem oprijele dela.

V gnezdo po prvem trebljenju ni še varno posegati. Zdaj so se otrebile le one čebele, ki so bile tega res potrebne, druge so še trdno sklenjene v zimski gruči. Kljub gorkim dnevom je navadno po takem trebljenju zopet mir. Ko nastopi pozneje bolj gorko vreme, se šele spreleti domala vse gnezdo. Tedaj pa lahko ob primerni toplini na hitro pregledamo notranjost panjev.

Kako se počuti žival v panjih, se najlaže prepričamo, če potisnemo uho na skončnico. Mirno, globoko in enakomerno šumenje je dokaz, da se počutijo čebele zadovoljne. Vznemirjeni in zaletavajoči glasovi pa vam naznanjajo, da nekaj ni v redu. Lahko trpe čebele žejo ali lakoto, čutijo prepah ali kako drugo neprijetnost. Panjev zdaj ne smemo odpirati. Pač pa se prepričajmo pozneje, ob kakem gorkem dnevu, ko se bodo čebele že splošno trebile, kaj jih je vznemirjalo.

Ni namreč vseeno, kdaj kaj ukrenemo. Kar je enkrat zamujeno, je največkrat tudi zgubljeno. To se zelo rado zgodi zlasti v čebelarstvu, ki zahteva strog red, kot ga imajo čebele v vsem svojem življenju in delovanju.

Kje in kakšne čebelnjake naj postavljamo?

V času naše gospodarske obnove si bo marsikateri čebelar postavil nov čebelnjak. O postavljanju čebelnjakov je bilo že mnogo napisanega in vsaka čebelarska knjiga ima o tej zadevi svoje poglavje. Pa vendar ni nikoli dovolj takih navodil! Saj se kljub navodilom prav rade ponavljajo stare napake. Ni dolgo temu, ko sem gledal postavljanje novega modernega čebelnjaka po skrbno izvršenem načrtu, pa je delovodja mimogrede opazil napako v načrtu. Napaka ni bila sicer gradbenega značaja, pač pa s strogo čebelarskega stališča nedopustna. Po predvideni konstrukciji bi namreč nastala v ostrešju neka nepotrebna odprtina, ki bi povzročala v čebelnjaku kolikor toliko prepiha. S pametno spremembo je odstranil delovodja napako, ki se je pokazala šele pri delu.

Sam sem postavljajl že trikrat nov čebelnjak in čebelaril še v dveh drugih, pa povsod sem naletel na kako pomanjkljivost, ki se je prvotno nisem zavedal, a so mi jo pozneje pokazale izkušnje. Zato sem zbral nekaj navodil, ki so sicer splošno znana, vendar še vedno premalo upoštevana.

Glede gradbenega materiala velja stara izkušnja, da so leseni čebelnjaki najbolj primerni. Če jih zunaj pobarvamo z okusno barvo, so mnogo ličnejši, pa tudi sonce in dež ne pokvarita tako hitro lesenih sten. Lepo ometani z malto in pobeljeni do ostrešnih prečnikov so še trpežnejši.

Za slog in izdelavo imamo v Jugovi knjigi »Praktični čebelar« prav dober vzorec. Zato o tem ne bom zgubljal besedi.

V splošnem imajo naši starejši čebelnjaki to napako, da je za panji premalo prostora. Da ne bomo pri delu ovirani, naj bo zadnja stena oddaljena od panjev okrog 2 in $\frac{1}{2}$ metra. Saj mora biti v čebelnjaku poleg kake omare za satje tudi miza, ki jo večkrat rabimo pri delu. Četudi imamo v čebelnjaku za shranjevanje orodja in točenje poseben predel, nam je vendarle nujno potreben predlagani prostor v ozadju panjev.

Podstrešje v čebelnjaku naj ima vhod iz notranjščine. Tja spravljamo vso ropotijo, ki nam dela napotje, a nam včasih le prav pride pri našem delu. Zaradi enakomernejše toplote spravljamo v podstrešje jeseni lahko tudi otavo ali steljo, ne pa slame ali sena. Zlasti v slami dobe miši še kako zrno in se prav rade v njej naselijo.

Zaradi izbire prostora za čebelnjak in zaradi njegove lege je bil že marsikdo v zadregi. Ker postavljamo čebelnjak največkrat na stalno mesto, je treba tu vsestranskega premisleka.

Čebele morajo imeti vedno neoviran izlet. Zato ne postavljajmo čebelnjakov tako, da bi bile v bližini njih ospredja večje stavbe. Višje drevje tudi ni primerno neposredno pred licem čebelnjaka, že zaradi rojev ne. Bližina cest je prav tako nezaželena, ker ropot čebelam ni prijeten, prah pa škodljiv. A tudi živali in ljudje bi bili v nevarnosti, da jih napadejo čebele. Blizu čebelnjaka ne sme biti večja stoječa ali tekoča voda. V njej potone ob hladnih spomladanskih dneh, ali pa, če nenadoma zapiha močan veter, mnogo čebel. Dosti jih potone tudi pri donašanju vode, če se navadijo izletavati ponjo v take kraje. Kjer je stalen preprih, na koncu doline ali na križišču dveh dolin, tam se čebele ne bodo dobro počutile. Blizu gnojišč, tovaren ali železnic tudi ne kaže postavljati čebelnjakov.

Primerne lege so zavetne doline, obrnjene bolj v jugovzhodno ali južno smer, skratka prostor, kamor ne pihajo neposredno hladnejši severni ali vzhodni vetrovi.

Najbolje je, če je pročelje čebelnjaka obrnjeno proti jugovzhodu. Potem spomladansko sonce ne izvabi čebel prezgodaj iz panjev, ko se jih mnogo pogubi. Poleti pa vroče opoldansko sonce ne sije naravnost v panje; zato se tudi panji ne segrejejo preveč. Vedeti moramo, da je močna vročina čebelam naravnost škodljiva. Šaj ob hudi vročini skoraj docela prenehajo z delom in je mnogo čebel zaposlenih samo s prezračevanjem in ohlajevanjem panja. Južna in jugozapadna stran sta torej manj primerni. Prišli bi v upoštevanje tedaj, če pada s te strani popoldne na čebelnjak senca kaknega poslopja ali drugega obsežnejšega predmeta. Nikoli ne obračajmo pročelja čebelnjaka v ono stran, od koder pihajo večkrat močnejši vetrovi. Če pihajo vetrovi naravnost v žrela, to čebele zelo vznemirja. One hočejo imeti mir, zlasti v času počitka. Tako vznemirjanje je posebno nevarno pozimi. Razburjene čebele zaužijejo več medu kot sicer, si z medom preobložijo želodčke, in če se ne morejo dalje časa otrebiti, zbole za grižo.

Pri postavljanju čebelnjaka glejmo tudi na to, da ne bo imel kdo nad nami svojega čebelnjaka. Ako sosednje čebele letajo čez naše, so te kot spodnje vedno v nevarnosti, da bodo napadene in izropane. Ko letajo tujke čez čebelnjak, zavohajo med in skušajo priti do njega. Čebelnjaki, ki so postavljeni vstric, so mnogo bolj varni pred roparicami.

Čebelnjak tudi ne sme biti predaleč od čebelarjevega stanovanja. Svojo žival mora imeti čebelar tako rekoč vedno pred očmi. Priporočljivo je, da vidi iz stanovanja pred čebelnjak, ker si s tem prihrani marsikatero pot. Posebno je to važno zaradi rojev in raznih nepridipravov. Ako je čebelnjak v bližini, lahko vsak hip pogleda, kaj je z živaljo in opravi mnogo del mimogrede.

Poglavitno pri vsem tem pa je to, da imajo čebele v bližnji okolici svojega bivališča dovolj paše. Čebelar mora po natančnih opazovanjih točno ugotoviti pašne razmere svojega kraja. Če je kraj reven na rastlinstvu, močvirnat, brez večjih nasadov sadnega drevja in kočno še brez ajdovih polj, tam čebele nimajo ob čem živeti in čebelar je le preveč navezan na prevažanje. Pravilo je, da morajo čebele imeti v svojem kraju vsaj primerno spomladansko in poletno pašo. Za to pa so potrebni travniki, vrtovi s sadnim drevjem, gozdovi iglavcev, razne vrste detelj in podobno. Redki pa so kraji z dobro celoletno pašo.

Ko čebelar vse to ugotovi, mora vzeti v račun še sosednja čebelarstva. Čebele lete običajno 2 km daleč na vse strani. Ako je v krogu s polmerom 2 km že nekaj čebelarstev z večjim številom panjev, je treba presoditi, če ni pasišče preobremenjeno. Čeprav so včasih medoviti viri tako rekoč neizčrpni, je vendar lahko preveliko in stalno nakopičenje panjev na ozkem prostoru vsem samo v škodo. Tudi tu velja pravilo: Vse do neke meje.

Marsikak nasvet glede postavitve čebelnjaka bodo dali novemu čebelarju starejši tovariši, ki običajno niso ljubosumni na novince, ampak jim gredo prav radi na roko. Splošno je znano, da se čebelarji med seboj zelo dobro razumejo in da redko najdeš koga, ki bi se s sosedom grdo gledal.

Predvsem pa mora vsak, ki začne čebelariti, prej natančno proučiti pašne razmere svojega kraja, kakor tudi ostale prilike, ki so v zvezi z življenjem čebel.

Stalni in prenosljivi čebelnjaki

Ker je čebelarstvo važno ne samo za poljedelstvo in sadjarstvo, ampak tudi za prehrano in zdravje prebivalstva, je v interesu širokih ljudskih množic, da izkoristimo za proizvodnjo medu vse vire, ki nam jih nudi narava. Slovenski čebelarji so že od nekdaj prepeljavali svoje čebele na razne paše. Ako hočemo dvigniti pridelek medu, pa je to danes tem bolj potrebno, kajti zaradi kultiviranja zemlje in gozdov je čebelarjenje na stalnem mestu vedno bolj obsojeno na neuspeh.

Napredno čebelarstvo je v glavnem usmerjeno na racionalno pridobivanje medu in voska; zato postaja vprašanje pravilne izrabe pasišč čedalje bolj pereče. Pasišča je letos dodeljevala posebna komisija, sestojeca iz zastopnikov oblasti in domačih čebelarjev. S tem, da dobi čebelar dovoljenje za postavitev čebel na pasišče bodisi po uradni odredbi bodisi s pristankom okoliških čebelarjev, pa zadeva še ni v celoti rešena. Na pašo prepeljane čebele je treba zavarovati proti vremenskim vplivom, proti nevarnosti požara, kakor tudi proti nepridipravom, ki iz koristoljubja, maščevalnosti in nagajivosti delajo prevaževalcem škodo. Saj sta kraja panjev odnosno satov in zadušitev čebel zaradi zamašitve žrel pri panjih na pasiščih dokaj pogost pojav. Zato morajo biti panji na pasiščih pod nadzorstvom kakega domačina in tako zavarovani, da je poseganje v čebelje družine nemogoče ali vsaj toliko otežkočeno, da zlikovec brez orodja ne more vdirati v panje ali jih celo odnašati. Najbolje je, da so zloženi v čebelnjakih.

Čebelnjaki na pasiščih so lahko stalni ali prenosljivi. Pri nas dajemo prednost stalnim čebelnjakom. Postavljajo jih navadno velečebelarji na lastnih ali najetih zemljiščih, deloma tudi čebelarske družine za svoje člane. Zdi pa se, da so prenosljivi čebelnjaki prikladnejši in uporabnejši od stalnih. Danes hočemo razpravljati o vlogi in uporabnosti združnih prenosljivih čebelnjakov.

Bivše Slovensko čebelarsko društvo in Železničarska čebelarska zadruga sta se po osvobojenju spojili v novo Čebelarsko zadrugo za Slovenijo. Ta je postala lastnica vse premične in nepremične imovine obeh navedenih čebelarskih ustanov. Bivše podružnice SČD so imele več stalnih čebelnjakov. Nekatere so jih postavile na pasiščih v območjih drugih podružnic, največkrat brez njih vednosti ali celo proti njih volji. Ravno ti čebelnjaki pa so danes kamen spotike in resna ovira za konsolidacijo čebelarske organizacije. Čebelarske družine, v katerih območju stoje čebelnjaki, jih zahtevajo zase. Ker pa družine, ki jim čebelnjaki pripadajo, nočejo ničesar slišati o tem, zahtevajo njih odstranitev. Take primere imamo v čebelarskih družinah Senožeti in Staréšinci. V ljubljanski družini sami pa ni jasnosti, kateri čebelarji okrožnega mesta Ljubljane imajo pravico do souporabe čebelnjakov, ki so bili nekdaj izključno last ljubljanskih čebelarjev. Bivša podružnica SČD Ljubljanska okolica je obsegala ves okoliš današnje razširjene Ljubljane, to je Posavje, Št. Vid, Dravljje, Podutik, Rudnik, Moste in Polje, skratka vse vasi okoliških občin, ki so danes priključene Ljubljani; sedaj sestavlja z bivšo ljubljansko podružnico povečano, toda enotno podružnico. Če so člani podružnice enakopravni in če so ti čebelnjaki njih skupna last, potem je razumljivo, da jih smejo uporabljati i ljubljanski

i okoliški čebelarji. Do takih sporov pa prav gotovo ne bi prišlo, če bi bili čebelnjaki prenosljivi. Že tukaj se kažejo nekatere prednosti prenosljivih čebelnjakov, a teh je še več. Da jih bomo spoznali, si oglejmo razlike med stalnimi in prenosljivimi čebelnjaki!

Za stalni čebelnjak moramo imeti zemljišče. Če ga nimamo, ga moramo kupiti ali najeti. Postavitev in vzdrževanje stalnega čebelnjaka je nepri- merno dražje od prenosljivega. Proti požaru mora biti stalni čebelnjak zavarovan. Kakšne koristi imamo od stalnega čebelnjaka? Brez dvoma samo delne, kajti v njem moremo izkoristiti le nekatere posamezne paše: ali samo spomladansko ali samo poletno ali pa samo jesensko in še te v primeru ugod- nega vremena. Ako vremenske nezgode bero onemogočijo, n. pr. s pozebo spomladi, s sušo ali točo poleti odnosno jeseni, ako medenje iglavcev v gozd- nih predelih odreče, potem se stvar tako preobrne, da imamo od njega zgolj škodo in jezo. Stalni čebelnjaki na vnanjih pasiščih so torej uporabni samo 3 do 4 tedne v letu ali pa sploh ne. Toda stroški za popravila, davke in zavarovalnino se zaradi tega prav nič ne zmanjšajo. Nasprotno so zložljivi in pre- nosljivi čebelnjaki, če so smotrno in strokovnjaško urejeni, stalni spremlje- valci in varuhi čebel na paši. Tak čebelnjak prevoznika pri izbiranju pasišč prav nič ne ovira. Z njim gre lahko, kamor ga je volja. Postavi ga lahko povsod, kjer najde prikladno mesto. Zložljive čebelnjake je mogoče pri- rediti za poljubno število panjev. Posamezni deli čebelnjaka nam pri pre- vozu dobro služijo kot nakladalni in zavarovalni pripomočki. Ker je večina slovenskih čebelarjev navezana na prevoz in ker je izredne važnosti za vsakega prevaževalca, da ima poleg dobrih panjev tudi primerno streho za te panje, bi bilo treba glede zložljivih čebelnjakov čimprej kaj ukreniti. Vsaka čebelarska družina naj bi omogočila svojim članom, zlasti tistim, ki nimajo prenosljivih čebelnjakov, prevoz čebel na pašo s tem, da bi pri zadrugi nabavila vsaj nekaj takih čebelnjakov. Dolžnost zadruge pa je, da priskoči članom na pomoč z izdelavo tipiziranih zložljivih čebelnjakov raznih velikosti. Oddajala naj bi jih po zmogljivih cenah družinam odnosno članom. Z izdelavo zložljivih čebelnjakov bo omogočeno načrtno izkori- ščanje raznih paš, s čimer se bo dvignila tudi proizvodnja medu. Pogoj za vse to pa je čim popolnejša obveščevalna služba. Končno je treba pripom- niti, da bodo prevozi dosegli svoj cilj le tedaj, če bodo dobro organizirani in če bo pri tej organizaciji sodelovalo čim več čebelarjev.

Gorše Martin:

Pivka in njeno čebelarstvo

Pivka je srednjevisoka planota, ki se razteza od Nanosa proti Snežniku in leži povprečno 530—590 m nad morjem. Ima kakih 22.000 prebivalcev. Največji kraj na Pivki je Postojna. Dober kilometer od nje leži Stara vas, kjer je pred nedavnim preminul starosta slovenskih čebelarjev Sajevec. Zagorje je rojstni kraj Lee Faturjeve in dom pesnika Miroslava Vilharja. Ostali pomembnejši kraji so: Hrenovice, Razdrto, Orehek, Prestranek, Sla- vina, Št. Peter na Krasu, Trnje in Knežak.

Podnebje je ostro. Pozimi pogosto razsaja huda burja, kakor jo je popisal dr. Hinko Dolenc v svojih spisih. Pa tudi poleti ni ozračje skoraj nikoli popolnoma mirno; venomer »vleče« od ene ali od druge strani. Če

se pelje kolesar proti Postojni, se mora ves čas boriti s sapo, ki mu piha nasproti. Veseli se, da bo imel nazaj grede veter v hrbtu, toda medtem ko se mudi v Postojni, se smer vetra spremeni, in ko se vrača, mu piha zopet nasproti.

Struga reke Pivke, ki ponikne v Postojnsko jamo, je v poletni in zimski dobi večidel suha. Nekatera leta nakosijo v njej kmetje zvrhane vozove sena, ki ga živina zelo rada je. Mlinarji ob Pivki dobijo vodo samo ob večjem deževju ali pa takrat, kadar se v gorah taja sneg.

Pivčan je spričo takih klimatičnih razmer na prvi pogled neprijazen in sam vase zaprt. Toda v prsih mu bije toplo srce. V govorjenju je stvaren, odkrit, kratkih besedi. Z njim je prijetno občevati, ker ni zahrbtnen, po drugi strani pa zna biti tudi dovtipen. Tujca spoštuje in mu rad postreže. Za gospodarski napredek je zelo dovtipen. V dobi fašizma so se Pivčani dobro

Postojna, največji kraj v pokrajini Pivke

oskrbeli z modernimi plugi. Privlekli so jih na ilegalen način preko skoraj hermetično zaprte meje iz Jugoslavije, konj pa seveda nič koliko. Pivčan ima rad močne, postavne konje in je nanje zelo ponosen.

Za sadjarstvo je podnebje nekoliko preostro. Kljub temu vzdržuje Pivka svojega sadjarja strokovnjaka, ki ima v Postojni drevesnico in odaja drevesa vsem okoliškim vasem.

Bližnja Vipava se ponaša z vinom-vipavcem, ki si ga Pivčan v prostem času rad privoščil pol litra v veseli družbi. V domači hiši pa mu po končanem delu pride prav tudi merica domačega sadjevca, »naprešanega« iz jabolč in hrušk. Zaloga seveda ni kdo ve kako velika. Kljub temu rad povabi prijatelja na pokušnjo. To domače vino hranijo kmetje za košnjo, da jim ni treba v dobi najnapornejšega dela, ko se pot uliva po obrazu in hrbtu, tolažiti žeje z vodo. Če zmanjka sadjevca, pijejo tako imenovani »hišni mir«. Kaj pa je to: hišni mir? Prišel sem v neko hišo, kjer je s štedilnika dišalo po pristin kavi. Takoj se je oglasil gospodar in rekel: »Naša mati kuha hišni mir.«

Kakor ima Pivčan dosti smisla za napredek v gospodarstvu, tako se zanima tudi za čebele. Skoraj vsi čebelarji imajo Žnideršičeve panje. V teh krajih poznam samo enega čebelarja, ki je včasih čebelaril v kranjcih. Med vojno so mu družine pomrle in je čebelarstvo opustil. Ko bi ne bilo burje, bi čebelarstvo dosti bolje uspevalo. Neki čebelar, moj dober znanec, je bil službeno premeščen s Pivke na Vipavsko. V novem službenem kraju pa je bila burja tako silovita, da ni bilo pred njo niti poleti miru. Ko sva se čez nekaj časa zopet sešla, mi je z žalostnim srcem povedal, da čebel nima več, ker jih je burja neprestano nadlegovala in tako ovirala v razvoju, da so popolnoma shirale.

Čebelarjev je, kolikor poznam Pivko, v posameznih vaseh toliko, da je ves kontingent pasišč zaseden. Če pripelje kdo semkaj na pašo čebele z večjo množino družin, je to obremenitev za domače čebelarstvo. Naši čebelarji na splošno niso prevozniki, le ob medenju hoje naložijo panje na vozove in jih odpeljejo v bližino sv. Trojice pod Javornik ali na Ravbarkomando pri Postojni. Tu in tam pelje kateri svoje družine tudi v Vipavo na zgodnjo spomladansko pašo.

Naša sivka je hvale vredna, dobra za roje, marljiva in krotka. Vendar izgublja svojo pristnost. Pomešanost z italijansko čebelo je čedalje bolj očitna. Do sedaj se za te pojave nismo menili, toda če hočemo biti res napredni, bomo morali tudi v tem pogledu kaj ukreniti. Imeti samo Žnideršičeve panje, se ne pravi biti že napreden čebelar. Tukaj moramo radikalno poprijeti. Čas hiti in gre svojo pot. Pridobivanje matic iz rojev je sicer najbolj naravno, toda moderno čebelarstvo s svojimi plemenilnimi postajami in z umetno vzrejo matic dosega tako razveseljive uspehe, da je to dvoje nujna zahteva novega časa. Le s skrbnim odbiranjem bomo dobili čisto-krvne sivke, velike in močne čebele z dolgimi rilčki, ki bodo zmožne izkoristiti najrazličnejše vire medicinske, ki bodo zmožne dvigniti proizvodnjo medu.

Čebelarji na Pivki so si dobri prijatelji. Radi obiskujejo drug drugega, se med seboj posvetujejo, si posojajo orodje, si v primeru potrebe pomagajo s satnicami, maticami itd., skratka: med njimi vlada najlepša vzajemnost.

Med je na Pivki zelo cenjen. Preprosti ljudje ga imajo za zdravilo, ki pomaga v neštetih boleznih. S tem v zvezi je zanimiv tale dogodek: Na poti proti domu se je pred 17. leti oglasil v neki hiši mož s tožbo, da se ne počuti dobro, da ga skrbi, kako bo prišel domov, ker ga »notri«
duši. Gospodinja je bila v zadregi, s čim naj mu pomaga. Rekla je: »Skuhala Vam bom čaj z medom.« Mož je čaj použil in kmalu mu je odléglo. Takoj je bil narejen sklep: Imel bom čebele! Danes ima na svojem vrtu 29 Žnideršičevih lepo pobarvanih panjev, ki jih je sam naredil. Lani mi je z veseljem povedal: »Čebele so mi za 16 let podaljšale življenje.«

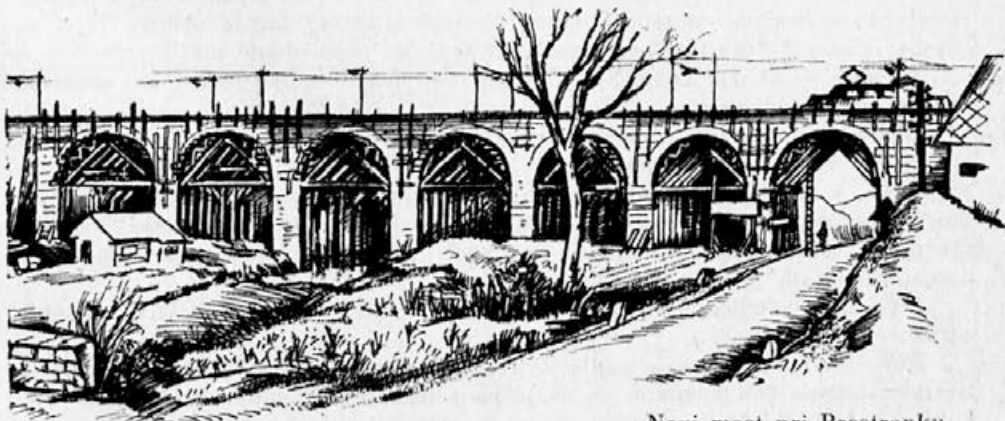
Leto 1946. je bilo za pivške čebelarje porazno. Spomladi so čebele pridno izletavale in nabrale vsaj toliko, da so se vzdržale. Potem pa je pritisnila suša in bilo je vsega konec, kot bi odrezal. Bila je sicer mana, najbrž tudi izdatna, a manjkalo je vlage. Opazil sem mano celo na lončnicah v svoji pisarni, in sicer na primulah. Vsa ta mana pa ni prav nič koristila, ker ni bilo rose, in je čebele niso mogle nabirati. Družine smo reducirali skoraj za 30—40 %, razen tega pa smo porabili še vso rezervo iz leta 1945.

Čebelarstvo ne donša samo med in vosek, temveč ima tudi velik vzgojni pomen. Pravi čebelar je plemenit v polnem pomenu besede, kakor je s svojimi mnogoterimi zdravilnimi snovmi plemenit tudi med, ki ga proizvajajo

Znamenita kapnika iz Postojnske jame: škrat in kokoška

njegove ljubljenske. Delo pri čebelah je pomirjevalno sredstvo za razrahljane živce, vir veselja in zadovoljstva. Poznal sem pred leti starega moža, državnega upokojenca, ki je čebelaril v nemških panjih s prečno visečimi satniki. Ta čebelar je bil idealist, kot jih je malo najti med nami. Nekoč mu je rekel: »Jaz odvezam čebelam med samo tedaj, kadar je kak panj prenapolnjen z njim. Le zakaj naj bi jim ga jemal, ko ga pa niso nabirale zame. Zadovoljen sem, da jih hodim gledat, da skrbim zanje in pazim, da je pri njih vse v redu.« Hči, ki mu je gospodinjala, se s temi njegovimi nazori seveda ni strinjala. Zato je prišlo med njima večkrat do nesoglasij. Oče pa je ostal kljub temu nepopustljiv idealist. Ko navajam ta primer, nimam namena trditi, da bi morali biti vsi čebelarji taki. Toda vsaj nekaj one plemenitosti in ljubezni do čebel, ki je dičila tega idealista, bi moralo biti v vsakem izmed nas.

Novi most pri Prestranku

Ing. Rihar Jože: Obveščevalne postaje

November je bil pretežno meglen in vlažen. Na splošno sta prevladovala jugozapadnik in vzhodnik, konec meseca pa je vlekel pretežno zapadnik. Dne 15. je bilo najhladneje.

Družine so šle zadovoljivo v zimo. Povprečna poraba je znašala le 45 dkg. Nekaj dni so čebele lepo izletavale in se prašile zlasti od 18. do 20. v mesecu. Krmilni sladkor je dospel nekoliko kasno. Ker smo pitali že v mrazu, so čebele raztopino le nerade sprejele.

Mesečni povpreček	Toplina	Padavine	Izlet	Poraba
November 1946	+4,42° C	168,4 mm	5 dni	45,5 dkg
December 1946	-1,37° C	71,2 mm	1 dan	49,1 dkg

V decembru je zapadel sneg in tudi obležal. Temperatura se je znatno znižala. V zimskih mesecih nas vreme zanima le toliko, kolikor more ugodno ali neugodno vplivati na prezimljenje družin. Nekateri vremenski preroki, ki jih je tudi med čebelarji precej, sklepajo po poedinih dnevih v mesecu decembru, kako se bo sukalo prihodnje čebelarsko leto. Upam, da ne bom razkril nobene tajnosti, ako povem, da sem od več vodij obveščevalnih postaj prejel ne samo osebna vočila za novo leto — za kar se jim na tem mestu zahvaljujem — temveč tudi resne napovedi, da bo leto 1947. medeno leto, ker je tako pokazal mesec december. Za nameček k tem napovedim dođajam, da mi je tov. obveščevalec iz Kalc pri Logatcu na moje vprašanje (glej 11. številko Slovenskega čebelarja, str. 277!) sporočil, da je bilo povprečnemu dnevnomu donosu 15,5 dkg v mesecu septembru 1946 vzrok zakasnelo medenje na iglavcih. To kakor tudi suha snežena zima vli-vata nado, da bodo jajčeca raznih listnih in ščitnih uši na iglavcih v velikem številu dobro prezimila in da se bodo, če bo še pomladansko vreme ugodno, povoljno razvijala. Vsekakor je primer iz Kalc sporadičen, posamičen pojav. Če je bilo še kje tako, ne morem povedati, ker naše postaje zaradi premajhnega števila, ne zajamejo celotne Slovenije v svoj opazovalni krog. Zato ni mogoče dati neke trdne prognoze za prihodnje leto; deloma seveda tudi zaradi tega ne, ker je razvoj naših zaveznic — uši podvržen raznim vplivom, ki jih še vse premalo poznamo.

Edini izletni dan smo imeli 2. decembra in tedaj so se čebele zadnjič prašile. Povprečno so družine porabile v mesecu decembru 49 dkg, kar ni mnogo. Največja poraba je bila v drugi tretjini meseca (22 dkg), ko je nastopilo mrzlo vreme.

Virmaše — Skofja Loka. Zaradi vlage tehtnica ni toliko padla, kot običajno pade v mesecu novembru.

Bistra — Borovnica. Novembrski podatki veljajo samo od 15. dalje, ko se je opazovalec vrnil iz bolnišnice.

Krka. V drugi tretjini meseca decembra je pritisnila zima; poraba je bila velika. V zadnji tretjini meseca se je s popuščanjem mraza tudi poraba nekoliko zaustavila. Dežomerska postaja je ugotovila v novembru 144,6 mm padavin, v decembru pa jih je zabeležila le 74 mm.

Pluska. V okolici je pomrlo že precej družin, ker so čebelarji premalo združevali.

Novo mesto. Tehtnica je padla v prvi tretjini novembra za 20 dkg, v drugi in tretji dekadi pa nič. Verjetno je, da je panj zaradi vlage toliko pridobil na teži, kolikor je porabil hrane. Nekoč se mi je primerilo, da je panj pozimi na teži

Mesečni pregled za mesec november in december 1946

Kraj	Višina nad morjem	Panj je na teži						Toplina zraka			Dni je bilo										
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih <i>dkg</i>	največ pridobil <i>dkg</i> dne	najvišja mizja	srednja mesečna	izletnih	deževnih	snežnih	ohladnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih			
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini <i>dkg</i>						prejeto	dobilo	<i>dkg</i>	<i>dkg</i>	<i>dkg</i>	<i>dkg</i>	<i>dkg</i>	<i>dkg</i>	<i>dkg</i>	<i>dkg</i>	<i>dkg</i>	<i>dkg</i>		
Breg — Tržič	483	—	—	—	20	20	10	—	50	—	—	10	-5	3,16	4	13	3	21	4	7	3
Kranj	385	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	-13	-2,12	1	4	9	19	4	9	3
Virmaše — Škofja Loka	361	—	—	—	35	5	10	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bistra — Borovnica	290	—	—	—	—	25	—	—	25	—	—	11	-3	4,81	5	16	2	22	8	—	10
Kalce — Logatec	494	—	—	—	10	40	20	—	70	—	—	7	-10	-0,82	1	5	4	20	8	3	16
Ribnica	500	—	—	—	20	20	30	—	70	—	—	12	+1	5,06	—	4	—	12	1	4	—
Krka	300	—	—	—	—	20	14	—	34	—	—	6	-8	-0,03	—	2	5	16	4	—	—
Pluska — Trebnje	207	—	—	—	20	50	10	—	80	—	—	12	-6	4,81	3	11	2	16	5	2	3
Novo mesto	180	—	—	—	35	25	30	—	90	—	—	7	-11	-1,91	1	1	4	19	6	1	—
Sv. Lovrenc na Pohorju	442	—	—	—	20	20	10	—	50	—	—	13	-11	4,28	6	2	3	22	6	2	2
Selnica:ob Dravi	324	—	—	—	—	35	30	—	95	—	—	7	-11	-1,80	—	1	4	25	4	2	—
Mala Nedelja	279	—	—	—	5	10	15	—	30	—	—	11	-7	4,93	7	11	2	25	3	3	9
Turški vrh — Ptuj	336	—	—	—	5	30	15	—	50	—	—	9	-10	-0,64	—	1	7	28	—	3	15
Cezanjevci	182	—	—	—	15	10	15	—	40	—	—	12	-5	4,10	1	9	2	27	2	1	5
		—	—	—	40	30	30	—	100	—	—	5	-11	-2,48	—	1	9	23	7	—	26
		—	—	—	20	20	10	—	20	—	—	13	-6,5	4,64	9	11	1	22	6	1	2
		—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	8,5	-9,5	-1,32	1	—	9	21	6	4	12
		—	—	—	10	30	5	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	10	15	10	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	16	-5	4,00	6	8	1	14	11	5	6
		—	—	—	5	15	15	—	35	—	—	7	-16	-2,80	—	8	7	19	3	9	25
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	-2	4,81	4	10	—	14	10	5	3
		—	—	—	7	15	20	—	42	—	—	7	-11	-1,12	—	5	6	17	6	6	3
		—	—	—	20	30	20	—	70	—	—	11	-3	4,00	4	11	2	21	5	4	10
		—	—	—	15	20	20	—	55	—	—	6	-12	-0,35	—	3	6	21	9	1	9
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	-12	-0,11	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	-12	-0,11	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

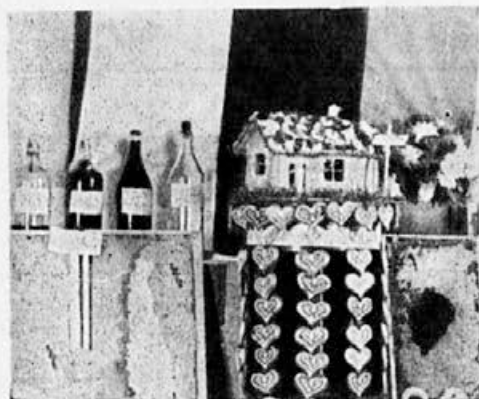
celo pridobil, čeravno ni bilo v dotičnem mesecu nobenega izletnega dneva. V drugi in tretji dekadi meseca smo dopolnjevali zimsko zalogo s sladkorjem. Kljub toplini 9—15°C so se čebele stisnile v gručo in niso prišle k pitalnikom. Zato smo jim sladkorno raztopino nalili v stranske prazne sate.

Decembrska poraba medu v pretečenih 20 letih se je gibala med 45 in 85 dkg. Letos so porabile družine 50 dkg. Izletni dan je bil samo eden. Ta dan sem videl čebele prinašati obnožino. Kje so jo dobile, ne vem.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Neka družina je bila do 12. XI. brezmatična. Ko sem brezmatičnost opazil, sem jo združil z drugo, ki ni imela zadostne zaloge. In edino ta družina je 19. in 20. XI. donášala v panj obnožino bele in rdeče barve.

Cezanjenci. Vaših podatkov za november nisem mogel vpisati v skupni pregled, ker so nepopolni in očitno pogrešeni. Saj izkazujejo 25°C najvišje, +1°C najnižje in 10,61°C srednje mesečne topline.

Čebelarstva razstava v Črnomlju

»Korajža velja!«, smo rekli, ko smo sestavljali proti koncu novembra lanskega leta pripravljani odbor za prireditve sadjarsko-vinarske in čebelarstva razstave v Črnomlju. Razstava naj bi bila v dneih od 8. do 11. decembra. Za kritje stroškov smo priredili dne 7. decembra zabavni večer, na katerega smo povabili odbor naše ljubljanske matice in člane njene sindikalne podružnice.

Ljubljanski gostje so nas počastili s svojim obiskom in nam obenem nudili s svojimi nastopi mnogo užitka. Kot prva točka je bilo na sporedu

predvajanje švicarskega filma »Iz življenja čebel«. Film je pojasnil tovariš Vlado Rojcek s poučnim predavanjem. Nato so predvajali člani ljubljanske sindikalne podružnice žive slike iz naše čebelarstva preteklosti pod naslovom »Visoka čebelarstva šola v Črnomlju«. Po predstavi je sledila pristrčna zabava, katere se je udeležilo veliko Črnomalčev in belokranjskih čebelarjev. V zgodnjih jutranjih urah smo odšli dobre volje k počitku.

Dne 8. decembra ob 9. uri je bila otvorjena razstava. Razstave se je udeležilo 13 razstavljalcev, kar je glede na število belokranjskih čebelarjev vsekakor premalo.

Razstava je odlično uspela. Tako sadjarska kakor tudi čebelarstva. Na razstavi smo videli vse, kar so naši čebelarji pridelali in kar potrebujejo za uspešno čebelarjenje. Videli smo krasne vzorce voska in medu, med v satju in odlično pecivo. Pokušali smo izvrstno medico in sladke medene likerje. Razstavljeno je bilo čebelarstvo orodje in panji. Stene so bile izpolnjene s poučnimi čebelarskimi gesli in s stenskimi slikami. Ocenjevalni odbor je po kakovosti razstavljenih predmetov razdelil razstavljalce v več skupin. Odlično so bili ocenjeni: Baksa Jarmila za medeno pecivo in vosek, Martelanc Hilda za medeno pecivo, Satošek Slavko za medeno pecivo, Dražumerič Anton za cementno stiskalnico, ki se uporablja pri izdelavi satnic, Kastelic Jože za vosek, medeno satje, medico in črešnjev liker, Mikulič Ru-

dolf za mikuličev panj, Kure Zane, Svibnik, za vosek, Medic Jože, Naklo, za cvetlični med, vosek in luknjač lastnega izdelka, Kravos Avgust, Vinica, za akacijev med, Kočevar Ivan, Vavbčja vas, za medico in medeni kis, Benc Slavko, Belčji vrh, za medeno satje. Prav dobro oceno so dobili sledeči čebelarji: Kočevar Ivan, Vavbčja vas, za gozdni med, Kure Ivan, Svibnik, za gozdni med, Mikulič Rudolf, Vinica, za kostanjev med, Springer Jakob, Petrova vas, za vosek in mlado satje, Kastelic Jože, Črnomelj, za gozdni med.

Razstava in z njo združena zabavna prireditev sta gmotno in moralno popolnoma uspeli. Odbor čebelarske podružnice je sklenil, da bo čisti dobiček obeh prireditev poklonil dijaškemu internatu v Črnomlju. Kastelic Jože

Čebelar Jaka bi se oženil

Čebelar Jaka bi se oženil, če bi pravo dobil. Iskal jo je v mislih in željah, a je ni našel. Končno se mu je le nasmehnila zvezda sreče.

Prišel je v vas nov župnik, z njim pa njegova sestra, preprosto dekle, ki je bratu gospodinjala. Jaku je bila takoj neizrečeno všeč. Slišal je o njej tudi mnogo hvale. A kako priti do nje? To je Jaku rojilo noč in dan po glavi in srcu, pa mu pade srečna misel v glavo.

Vzame lonček medu in ga izroči gostilničarki, kamor je hodila župnikova sestra večkrat po razne potrebščine. Naročil je, da je to za lepo Katico in da jo tudi pozdravlja.

Kmalu je dobil prazen lonček pri gostilničarki s sporočilom, da tudi Katica lepo pozdravlja dobrega čebelarja in se mu zahvaljuje za darilo.

Jaka je bil ves srečen in je znova napolnil lonček. Zopet ista pesem. To se je godilo toliko časa, da je bila Jakova zaloga medu že skoraj pri kraju.

Zdaj pa je začel z ofenzivo. Zadnjemu lončku je priložil tudi pisemce z odkrito vsebino in vabilom na sestanek v dotični gostilni. Dobil je zopet vrnjen prazen lonček in težko pričakovani odgovor s prav kratko, jasno in porazno vsebino: »Prav žal mi je, a jaz sem bila prepričana, da so poslani darovi namenjeni za — b e r o.«

Tako je bil Jaka ob med in ob dekleta. Ostal je do danes kar tako. Vzel bi pa dekleta, ki bi ne jemala samo medu, ampak vzela tudi njega.

Čebelar Jaka take še čaka. Dekleta, ki ste za to, pohitite, da se ne boste kesale, ker je letošnji predpust prav kratek. Frč.

Odpriča noč in dan so grolba vtata...

† LAKMAYER FRANC

Dne 24. decembra 1946 je umrl na Vrhniki Franc Lakmayer, duhovni svetnik v pokoju. Rojen je bil 24. julija 1863 v kraju Hosin pri Čeških Budjevicah. Kot dvajsetletni mladenič je prišel v Ljubljano in vstopil v semenišče. Svojo duhovniško službo je opravljal nekaj let na Notranjskem in potem v Št. Joštu nad Vrhniko. Tu ni bil samo duhovnik temveč tudi učitelj na tedanji ljudski šoli. V Št. Joštu je začel čebelariti in postal je strokovnjak v čebelarstvu. S svojo knjigo »Umni čebelar«, ki je izšla v Mohorjevi družbi, in s številnimi članki je svoječasno mnogo prispeval k razvoju slovenskega čebelarstva.

Knjiga je doživela dve izdaji. Dolgo časa je bila edina učna knjiga, iz katere so zajemali svoje znanje preprosti čebelarji. Kljub raznim pomanjkljivostim jim je prav dobro služila.

Po večletnem službovanju v Št. Joštu je bil premeščen v Predvor na Gorenjsko, kjer je zopet posvetil ves prosti čas ljubljenim čebelicam.

Za časa službovanja v Št. Joštu se mu je okolica Vrhnike tako priljubila, da je leta 1933. prišel uživat svoj zaslužen pokoj na Vrhniko, kjer si je kupil malo hišico. Med nami je prebil 33 let; skromen, dober in le malo poznan nas je zapustil. Mnogi ga bomo ohranili v najlepšem spominu in mu ostali hvaležni za vse njegovo delo, ki ga je tako požrtvovalno vršil med slovenskimi čebelarji.

† JERE JAKOB

Jere Jakob je bil rojen 1. januarja 1900 na Kupljeniku pri Bohinjski Beli. Po dovrstitvi osnovne šole je ostal na domačem posestvu in ga opravljal skupno s svojimi brati. Bratje so si vzajemno nabavili tudi čebele in jih prav tako vzajemno oskrbovali. To je bil preprost poizkus čebelarskega kolektiva, ki se je prav dobro izkazal. Čebele so izborno uspevale in Znidersičevi panji, v katerih je ta kolektiv čebelaril od vsega početka, so se od leta do leta bolj množili.

Med okupacijo se je Jakob že zgodaj vključil v osvobodilno gibanje. Kasneje je odšel k partizanom in padel za svobodo tik pred njenim svitom, 4. februarja 1945. Njegovo truplo počiva pod Sv. Mohorjem.

Čebelarška posvetovalnica

Pod zgornjim naslovom otvarjamo nov kotichek v našem listu. Nov seveda ni popolnoma, kajti v prejšnjih letnikih Slovenskega Čebelarja ga ni manjkalo skoraj v nobeni številki. Nov je kvečjemu po svojem imenu. Včasih se je imenoval »Kotichek za radovedneže«, sedaj pa smo ga prekrstili v »Čebelarško posvetovalnico«. Nov je morda zaradi tega, ker ga v lanskem letniku ni bilo, deloma pa tudi zaradi tega, ker bo drugače urejevan, kot je bil pred vojno. In o tem je treba spregovoriti nekaj besed.

V koticčku bomo priobčevali vprašanja, ki se pojavljajo v splošni čebelarški praksi, a si nanja čebelarji ne znajo sami odgovoriti. V njem pa bomo prinašali tudi odgovore, ki jih bomo prejeli od svojih čitateljev. Od čitateljev? Da — poudarjamo: ... ki jih bomo prejeli od svojih čitateljev.

Doslej je bila navada, da je na vprašanja odgovarjalo uredništvo, sedaj pa prepuščamo ne samo vprašanja, temveč tudi odgovore svojim bralcem. Tako naj postane ta kotichek nekaka javna tribuna, na kateri bo imel pravico vsakdo nastopiti, vsakdo vpraševati in odgovarjati.

V nekaterih tujih čebelarških listih je ta način že dalje časa vpeljan in se je prav dobro obnesel. Uredništva prejmejo včasih toliko odgovorov, da jih ne morejo sproti objaviti in se vlečejo objave skozi več številok zapored. Natisnejo namreč vse odgovore, kolikor jih dobe, pa četudi se tičejo istega vprašanja in se v bistvu ne razlikujejo med sabo. Včasih pa se razvije o kakem vprašanju zanimiva debata, v kateri pridejo do izraza najrazličnejša mnenja, ki problem vsestransko osvetle in dostikrat celo poglobe. Upamo, da naši bralci ne bodo zaostajali za svojimi inozemskimi tovariši, upamo, da se bodo pridno oglašali, da bo kotichek v vsaki številki poln in da ga bodo vsi z zanimanjem prebirali.

Naša želja je, da bi postal ta kotichek obenem nekaka šola za dopisnike, da bi si preko njega utrli tisti, ki imajo količkaj žilice za pisanje, pot v sotrudniške vrste Slovenskega čebelarja. Kratki odgovori, ki se lahko razširijo v kratke razprave, nudijo vsakomur najlepšo priliko za začetniško vežbanje v sestavljanju strokovnih člankov. Zato s pogumom na delo! Evo prvih vprašanj!

VPRAŠANJA

1. Ali je sončnica za čebelarstvo koristna medovita rastlina? Že od mladih let se zanimam za čebele. V teku svojega dolgoletnega čebelarjenja sem se pri njih marsikaj naučil. Star sem postal, toda učenja še vedno ni konec. Še se pojavljajo vprašanja, ki jih sam ne morem razvozljati. Tako je tudi s stvarjo, o kateri nameravam danes govoriti.

Do leta 1942. sem imel kljub skromni ajdovi paši na jesen vedno polne panje muh. Prišla pa je vojna in kmetje so začeli na priporočilo okupatorskih oblasti sejati sončnice. Posejali so jih vsako leto več in čebelarji, ki smo vedeli, da je sončnica zelo medovita rastlina, smo z zadovoljstvom spremljali ta pojav. Vsi vemo, da sončnice dobro medijo, dejstvo pa je tudi, da čebele na njih prenočujejo in se naslednje jutro ne vrnejo več v panje. Na večer sem že večkrat pregledal sončnice in našel skoraj na vsaki izmed njih po nekaj čebel. Ko pa sem šel zjutraj na vse zgodaj pogledat za njimi, nisem našel niti ene več tam, pač pa marsikatero mrtvo na tleh. Tudi v bučnicah se čebele zadržujejo čez noč, toda v njih ostanejo žive, se zjutraj spet opomorejo in odlete domov. Mnenja sem, da izločajo sončnice neko opojno snov, ki čebele omami, da se ne morejo zvečer pravočasno vrniti domov, da tam čez noč izginejo in pomrjejo.

Sedaj imam vsako leto po ajdi nezasedena medišča in nemedene sate. Mnogi čebelarji v našem kraju se prav tako pritožujejo in ne vedo, kaj je temu vzrok. Lanska jesen je bila še toliko slabša, ker je paša na ajdi že zgodaj prenehala in so se čebele zaletale v zidanice, da bi se tam nasrkale sladkega mošta. Na tisoče jih je privrelo vsak dan k stiskalnicam, ljudje pa so jih pobijali kar z metlami, ker so jih pri delu ovirale.

Napisal sem teh nekaj vrstic, da razčistimo vprašanje o koristnosti sončnic za čebelarstvo. Radoveden sem, kakšne skušnje imajo drugi tovariši čebelarji z njimi. Zato jih prosim, da se oglasijo v našem listu in povedo, kaj mislijo o umiranju čebel na sončnicah in o praznih mediščih po končani ajdovi paši. — Špiegel Franc, Velenje.

2. **Tuje gnezdo v čebeljem panju.** V nekem panju sem imel čez leto spravljene prazne satnike; žrelo panja je bilo deloma odprto. Ko sem hotel v začetku oktobra satnike prenesti drugam, sem postal na enega pozoren, ker je bil mnogo težji od ostalih. Na notranji strani ene izmed pokončnih letvic sem opazil kepo neke trdne snovi. Ta snov se je držala letvice po vsej njeni dolžini. Videti je bilo, kot da je kepa iz gline. Kasneje sem ugotovil, da je bila v resnici iz te snovi. Ko sem gmoto s kladivom razbil, so začeli padati iz nje za svinčnik debeli, rdečkasti, skoraj prozorni kokoni. V kokonih so bile ploščate, kake 3 cm dolge ličinke. Ležišča posameznih ličink so bila ločena med seboj s tankimi vmesnimi stenami iz gline. Vseh ličink je bilo najmanj 20.

Rad bi vedel, če nisem s tem razdril gnezda kakemu čebeljemu škodljivcu ali morda samo kakemu nedolžnemu mrčesu. — Žunko Ivan, Litija.

5. **Ušivost.** Prosim za nasvet, kako naj odpravim ušivost pri čebelah. Pred vojno mi ni bila ušivost znana, zdaj pa se spak drži v panjih že eno leto. — Bajc Jože, Povirje pri Krškem.

4. **Črne čebele.** Lani poleti se je pojavilo v mojem čebelnjaku mnogo črnih čebel. Prosim za pojasnilo, kaj je bilo temu vzrok. Menda niso bile čebele bolne? — Smajdek Ivan, Ljubljana.

Al' prav se piše plemenitev ali praha ...

(Čebelarska parodija, prosto po Prešernu.)

Hud boj razvnel se je med čebelarji,
kaj prav je: plemenitev ali praha.
Za dve besedi je nastala zdraha,
da kmalu bi se mahnili z loparji.

Ko so potihnili besed viharji
in smo otresli se posledic straha,
smo vkup stopili, kar nas je od »faha«,
in to sklenili kot miru čuvarji:

Če matice, ko so oplemenjene,
bolj pridno ležejo kot oprasene,
potem naj kar velja beseda **vaša**.

A če so oprasene kaj več vredne,
končane bitke naše so besedne:
potem je končna zmaga vendar **naša**.

—ar.

Mali kruhek

S papriko denaturiran sladkor. Ze večkrat sem čital v čebelarških listih o škodljivosti paprike, primešane sladkorju za krmiljenje čebel. Neki čebelar, kakor čitamo v Slovenskem čebelarju za mesec april 1941 na str. 67., se je paprike v sladkorju tako prestrašil, da je hotel sladkor iz strahu, da se mu bodo čebele z njim zastрупile, vrniti čebelarški zadrugi, dasi ga je naročil in plačal.

Od leta 1924. do 1936. sem služboval na jugu naše tedanje države, v Prizrenu, Orahovcu in Djakovici. V teh krajih se vršijo tedensko tržni dnevi, ob katerih prinaša narod na trg razne kmečke pridelke. Med temi pridelki je tudi mnogo suhe, v prah stolčene hude paprike. Prodajalec jo postavi v majhnem odprtem lesenem zaboju pred sebe na tla. V prvih toplih spomladanskih dneh, v mesecu februarju in marcu, se čebele kaj rade zbirajo okrog teh zabojčkov, sedajo na papriko in jo izsrkavajo. Če hoče prodajalec napolniti kupcu papirnati oмот s papriko, čebele komaj odžene; tako so vsiljive. Toda kmalu nato se zopet zberejo na prejšnjem mestu in srkajo papriko dalje. Takšni prizori se dogajajo po vsem tržišču. Čebele pritiskajo tamkaj na papriko tako kot pri nas jeseni ob slabi paši na stiskalnici za grozdje in sadje. To sem opazoval celih 12 let svojega bivanja na jugu. V poletnih mesecih seveda tega nisem opazil, ker se paprika tedaj ne prodaja, temveč le v zimskem času in zgodaj spomladi.

Iz navedenega sledi, da paprika ni kvarna za čebelji organizem. Če bi bila, bi se moralo to pokazati tudi v družinah. Tedaj sem čebelaril tam doli v kranjičih. Panje sem skrbno nadziral in opazoval, pa nisem nikdar našel na njih dnu po prvem spomladanskem trebljenju nobenih mrtvic, čeprav so čebele ravno ob tistem času prodajalce paprike na trgu močno nadlegovale.

Te vrstice priobčujem samo zato, da ne bodo naši čebelarji po krivem pripisovali papriki kakšnih škodljivih

lastnosti. Če narava sama sili čebele k temu, da jo obletavajo in izsrkavajo, potem mora biti zanje kvečjemu koristna, nikakor pa ne škodljiva. Srbskim tovarišem mora biti ta okolnost itak dobro znana. — Proti denaturiranju sladkorja s papriko bi potemtakem govorilo samo dejstvo, da je njeno rdečo barvo težavno odpraviti pri sladkorni raztopini in da postane zaradi nje celo satovje rdeče.

Tovariša urednika prosim, da poda k mojim izvajanjem svoje strokovno mnenje.

Zelim veselo in medeno novo leto, kajti letošnje je bilo v vsem prevalljskem okraju zelo slabo. Se dosti slabše, kot je bilo leto 1940.

Nadlučnik Jakob.

Op. ur.: Ker posušena in v prah stolčena paprika gotovo ne vsebuje toliko tekočine, da bi se jo splačalo čebelam izsrkavati, se mi zdi opazovanje tov. Nadlučnika vsaj v nekem pogledu napačno. Dasi še nisem videl čebel na papriki, bi si vendarle upal trditi, da je niso izsrkavale, temveč nabirale kot obnožino in jo odnašale na golencih zadnjih okončin v panje. Ta pojav pa spada med nagonške zablode. Če primanjkuje spomladi v panjih cvetnega prahu, ki je za odgojo naraščaja nujno potreben, in če ga tudi v naravi ni najti dovolj, si pomagajo čebele s katerim koli nadomestilom, ki je količkaj podobno cvetnemu prahu. Tako so jih videli nabirati moko v mlinih in celo drobno žaganje na žagah ali v mizarških delavnicah. Zakaj bi jih potem ne zamikala v prah stolčena paprika, posebno če je je toliko skupaj na istem mestu. S tem pa še ni rečeno, da papriko tudi uporabijo v panjih kot hrano. O tem namreč ne odločajo nabilralke, temveč mladice, ki so dodeljene ličinkam v celicah kot rednice. Rednice mešajo obnožino z medom in jo pokladajo v zibke starejšim žrkam. Obnožino pa najprej temeljito preiščejo, ali je za krmiljenje primerna, ali ne. Ako

jim ne ugaja, jo zavržejo in pomečejo iz celic. Kakšna usoda zadene pri tem papriko, ne vem. Zato Nadlučnikova opazovanja ne morejo služiti kot dokaz, da je paprika čebelam neškodljiva. Človeškemu organizmu je kljub svojemu žgočemu okusu koristna. Saj vsebuje precejšnjo množino vitaminov A in C. Zanimivo je, da se imamo ravno papriki zahvaliti za odkritje vitaminov, prav tako značilno pa je, da jih v medu do sedaj še niso zasledili.

Neki nemški list je prinesel pred leti tole vest:

»Avtobusno kolono, ki je bila natlačena s potniki, je napadel velik roj čebel. Med potniki je nastala panika in dejansko ni bilo prizanešeno nikomur. Več kakor 90 oseb so prenesli v bolnišnico, kjer leže nekateri v skrbi za svoje zdravje. Oddelek gasilcev, ki je hotel razporediti besne žuželke z vodnimi curki, je moral zbežati. Šele številnim kmetom se je posrečilo čebele pomiriti in poloviti.«

Ali ni to strašno? Kako da se čebelarji še upamo krotiti to razdivjano žival.

Drago Poljce.

Paša na zlati rozgi. V Slovenskem čebelarju iz leta 1946, št. 10, na strani 247, je bila izražena želja, da bi poročali iz Medjimurja o uspehu čebelje paše na zlati rozgi.

Tov. Stampar Rudolf, mizarski mojster iz vasi Puščine, je prepeljal svoje čebele s kostanjeve paše takoj na pašo zlate rozge, in sicer k Dravi poleg varaždinskega mosta. Uspeh bere na zlati rozgi je bil pri vsej suši 8 kg na AZ-panj. To je dokaz za mojo trditev v Slovenskem čebelarju 1946, št. 5—6, da zlata rozga v Medjimurju dobro medi.

Pirjavec.

Čebele prenašajo jajčeca. Tega nisem nameraval poročati, a ker je bilo že vprašanje načeto, bom popisal, kar sem z opazovanji dognal.

Brezmatični družini sem dal za dlan velik, zaležen sat v obliki srčka z namenom, da bi si iz jajčec, ki so bila v njem, vzgojila novo matico. Čez 10 dni sem pogledal v panj in našel srček prazen — gledal sem naprej in našel v sredini panja zalego iste površine ter nekaj matičnikov. Od kod ta zalega, če je prej tamkaj ni bilo in če je iz dodanega sata popolnoma izginila?

V panju št. 15 sem imel za $\frac{1}{2}$ kg čebel. Ker sem nameraval čebelam dodati rezervno matico, sem jih pustil brez vsake zalege in brez matice. V sa-

tih so imele le nekoliko medu. Namesto da bi jim dodal matico, pa sem napravil tale poizkus: Na brado panja sem položil dvoje jajčec z radovednostjo, kaj bo. Čebele so jajčeci sprejele in čez kak teden sem našel od čelnice navzad na drugem satu — moji panji imajo namreč toplo stavbo — v sredini lep matičnik ter na tretjem satu še drugi matičnik. V njih sta se izlegli normalni matici, ki sta se pa na prahi izgubili. Vendar je s tem dokazano, da čebele celo z brade odnesejo jajčeca ter iz njih vzgojijo matice. To lahko poizkusi vsak čebelar. Izreže naj novo zaležen del sata in ga položi izven gnezda na dno panja. Naslednji dan bo sat prazen in jajčeca bodo prenešana v odgojevalno območje. O tem bi lahko poročal še več, a upam, da zgornje vrstice zadostujejo.

Kako čebele prenašajo jajčeca, še nisem videl, vendar si predstavljam, kako to delajo. Čebela napoji jeziček z medom, da postane lepljiv, nato pa se z njim dotakne jajčeca. Ko jajčece obvisi na jezičku, ga odnese v gnezdo. Pri tem je zaposlenih navadno več čebel.

Lobnik Franc.

Potrebno orodje. V dosti tujih čebelnjakov sem že vtaknil svoj radovedni nos. Videl sem v njih orodje, ki je bilo čebelarjem potrebno, še več pa takega, ki je bilo popolnoma nepotrebno in kvečjemu za napotje. Čebelar ga je menda kupil samo zato, da si je nekoliko olajšal svoj preobilni mošnjček. V malokaterem čebelnjaku pa sem našel res potrebno stvar, in to je: **metla**.

Metla sicer ne spada k pravemu čebelarskemu orodju, vendar brez nje skoraj čebelarji ne moremo shajati. Nič kaj prijetno ni vstopiti v čebelnjak, ako je v njem vse razmetano, ako je po tleh še opaziti sledove jesenskega zazimljenja, ako so po kotih razpredene pajčevine, ako visi v njih vse polno čebel, ki so se vanje ujele in žalostno poginile. Metla ne velja mnogo. Le nekaj dobre volje je treba, pa bo na svojem mestu. In če jo boš enkrat imel, jo boš prav gotovo uporabljal. Potem bo tudi tvoj čebelnjak ves drugačen: čist in snažen, da boš z veseljem stopil vanj.

Čebele, ki ljubijo snago nad vse, naj nam bodo vzor! Od njih se učimo, ako se hočemo prištevati k naprednim čebelarjem. Bodimo napredni ne samo v besedah, temveč predvsem v dejanjih!

Virmašan.

Naša organizacija

NAŠA ZADRUGA IN ČEBELARSKE POTREBŠČINE

Ob ustanovitvi Čebelarске zadruge je stal upravni odbor pred zelo velikimi nalogami. Moral je najprej izvršiti organizacijo po novih pravilih, kar ni bilo lahko. Organizacija še danes ni taka, kakor bi si jo želeli. Morali bomo še vsi skupaj premišljovati o tem, kakšno obliko ji bomo končno dali, kako jo bomo organizirali v globino; v širino nam je to uspelo, kakor nikoli nismo niti sanjali. Saj ima zadruga danes že nad 5740 članov, dočim jih bivše društvo nikoli ni imelo niti 4000. In prav to število povzroča upravnemu odboru vedno večje skrbi: kako bo vse to članstvo preskrbel s čebelarskimi potrebščinami? Moram pa reči, da je to težko nalogo do sedaj reševal z velikim uspehom. Pri današnjih razmerah mu je bila potrebna velika iznajdljivost, da je našel vire raznih že izgotovljenih čebelarskih potrebščin in surovin za izdelovanje takih potrebščin. Če so čebelarji le količkaj pravični, posebno če vsaj malo poznajo vse to delo, bodo priznali, da zadruga svoje naloge ni rešila le dobro, ampak celo prav dobro. Res je, da ni mogla zadovoljiti vseh izraženih želja, ker je morala biti pač pravična in razdeliti potrebščine na vse strani enakomerno. Napačno bi bilo, če bi dobil eden vse, drugi pa nič. Bilo je nerazumevanja in tudi krivične kritike, saj so tudi med čebelarji na žalost taki ljudje, ki ne morejo razumeti pravične delitve.

Največje skrbi so zadrugi delali panji. Naročil je bilo nič koliko, blaga pa skoraj nič. Naš dobavitelj ni zmozel vsega; zato smo se odločili, da si uredimo lastno delavnico. Moti se, kdor misli, da je bilo to lahko delo. Bilo nas je v začetku malce strah, pa je podjetje vendarle uspelo. Tako sedaj izdelujemo panje v dveh delavnicah in lahko ugodimo vsem zahtevam.

Vsak nepristranski čebelar mora tudi priznati, da so naši panji izdelani izredno solidno in natančno. Glede tega se nam ni treba bati konkurence.

Kakor izdelava, tako so vseskozi konkurenčne tudi cene naših panjev. Že marsikdo jih je poskusil izdelovati, pa je kaj kmalu nehal, češ da jih za tako ceno ne more delati. Tudi upravni odbor si ni bil popolnoma na jasnem, če bodo nastavljene cene zadostovale, ker dolgo časa v trgovini ni mogel narediti končnega obračuna; prišla je namreč vmes tudi valorizacija, ki je trajala razmeroma dolgo časa; šele ko je bila ta izvršena, smo mogli narediti bilanco, ki nas je ugodno presenetila. Nismo torej kalkulirali v svojo škodo. Nasprotno! Zato sporočamo svojim članom, da smo sedaj, ko smo si v bilanci na jasnem, ceno panjem lahko znatno znižali. Ne smem reči, da jo znižujemo zato, ker je bila prej previsoka, ampak zaradi tega ker je zadruga imela precej ugodnega prometa z medom — dobili smo ga večinoma iz južnih krajev Jugoslavije — in ta dobiček nam dovoljuje nižje cene.

Až-panji stanejo sedaj:

Tip I. (z gradilnim satnikom) na 9 satov	760.— din, prej 885.— din
Tip I. (z gradilnim satnikom) na 10 satov	780.— din, prej 900.— din
Tip II. (brez gradilnega satnika) na 9 satov	730.— din, prej 850.— din
Tip II. (brez gradilnega satnika) na 10 satov	750.— din, prej 780.— din

Točilo (na 3 ali 4 sate) stane sedaj 2850.— din, prej 2950.— din; kozica 95.— din, prej 129.— din; gonilo 697.— din, prej 735.— din; 1 m² matične rešetke 215.— din, prej 225.— din; satnice v.zameno 28.— din, prej 35.— din za 1 kg; satnice za prodaj 183.— din, prej 275.— din za 1 kg. — Tako so cene znižane že skoraj pri vseh drugih potrebščinah, a ne morem tu vseh podrobno navesti.

Mislím, da bodo člani s tem novoletnim pozdravom prav zadovoljni, ne smejo pa zameriti, če teh ali drugih potrebščin še vedno ne bo dovolj ali če jih sploh ne bo. Tega nismo mi krivi.

S. Raič.

SEJA SOTRUDNIKOV »SLOVENSKEGA ČEBELARJA«

Čebelarška zadruga je povabila na dan 29. decembra 1946. sotrudnike »Slovenskega čebelarja« na sestanek, da bi se porazgovorili o preteklem in bodočem delu pri našem strokovnem glasilu. Sestanka se je udeležilo 21 sotrudnikov, ki so obravnavali vsa pereča vprašanja glede lista in ostalega tiska.

Sejo je vodil tov. predsednik prof. Mihelič. V uvodnem govoru je povedal, da ima sestanek namen: 1. ugotoviti morebitne napake in pomanjkljivosti našega glasila; 2. organizirati dopisniško mrežo in 3. ustvariti načrt za nadaljnje delo. Omenil je, da se ni list še nikoli tiskal v tako visoki nakladi (6000 izvodov), kot se tiska sedaj. Ze to zaupanje nas poziva še k večji aktivnosti. Skrbeti moramo, da se bo list tudi vsebinsko kolikor mogoče dvignil.

Manjka mu zlasti primernih praktičnih člankov. Dopisovanje podružnic in družin bo treba poživiti, da bo centrala o vsem točno obveščena in po listu vsi čebelarji.

Odsek za propagando in tisk pripravlja Verbičevno delo »Vzrejajmo čim boljše čebele«, čebelarško terminologijo (izrazoslovje) in ponatis Jugovega »Praktičnega čebelarja«. Dela je torej dovolj, le delavcev premalo.

Ta sestanek je namenjen predvsem razgovoru o »Slov. čebelarju«. Zato naj se vsak oglasi k besedi in odkrito pove, kar se mu zdi potrebno za njegovo izboljšanje.

Nato je podal svoje poročilo urednik lista tov. Rojce:

Letošnji letnik je po obsegu večji kot kateri koli prejšnji. Odslej se bo list tiskal na 24. v poletnih mesecih pa na 32 straneh. Redno izhajanje lista so ovirala razna nujna dela v tiskarni, pa tudi pomanjkanje gradiva v začetku leta. Zaradi tega je moral urednik večkrat sam mašiti nastale vrzeli.

Končani letnik ima 52 člankov in je pri njem sodelovalo 28 tovarišev sotrudnikov. Najbolj sta ga podpirala z gradivom tov. Žontar in Ločniškar. Za bodoči letnik je z gradivom kar dobro založen, saj se ga je že do sedaj nabralo za kake tri številke.

V listu je članke razdelil na načelne, čebelarško-tehnične poljudno-znanstvene, specialne in zabavne. Načelni članki so bili v vseh številkah, izmed ostalih pa vedno nekaj praktičnih in znanstvenih.

V listu se je pisalo največ o matici in njeni vzreji, mnogo tudi o prevažanju in izboljšanju pasišč. Pazil je, da je podobne teme priobčeval v isti številki. Najslabše je bil zastopan zabavni del in bo treba temu posvečati v bodoče več pažnje.

Nedokončan je ostal biografski članek o bivšem uredniku, ker je bil tov. Bukovec vedno tako zaposlen, da ni našel časa za razgovor. Upa, da se bo v prihodnjem letniku članek nadaljeval. Urednik je izrabil vsak kotic v listu in priobčeval tudi na ovitku mesečna navodila. Rubriko »Mali kruhek« je moral največkrat napolniti sam. Zadnji čas ga je podprl s tem drobižem tov. Ločniškar.

Med stalnimi rubrikami je važna zlasti razpredelnica o opazovalnih postajah, ki jo je vodil ing. Rihar.

Tudi »Čebelarško posvetovalnico« je nameraval vpeljati, pa je dobil šele zadnji čas nekaj vprašanj. Za posvetovalnico se mu zdi najboljši švicarski način: Objavljenim vprašanjem slede v prihodnjih številkah odgovori raznih čebelarjev.

V bodoče bi bilo dobro priobčevati tudi razgled po čebelarškem svetu in morda še kaj.

List je bil razdeljen v glavnem na dva dela: v strokovni in organizacijski del.

Posebno vprašanje je dopisništvo. Dopisov je na splošno primanjkovalo. V redu sta jih pošiljali le podružnici Črnomelj in Ljutomer. Od drugod je dobil urednik včasih celotne zapisnike sej, ki jih je moral za objavo predelati. Dopisnike bi bilo treba vzgojiti in delo pravilno organizirati po podružnicah in družinah. Poročila o paši in drugih razmerah v raznih krajih čebelarje zelo zanimajo.

Novi letnik bo dobil tudi novo naslovno sliko. Zanj je razpisana nagrada 3000 din. Prva številka bo izšla okrog 20. januarja, ostale pa po možnosti vselej do 10. v mesecu.

Končno prosi navzočne sotrudnike, da brez skrbi in odkrito povedo kaj se jim zdi v zadnjem letniku pomanjkljivo ter da podajo primerne predloge za izboljšanje lista. Pripomni še to, da je primerjal čebelarške liste drugih narodov in

mora ugotoviti, da smo mi, zlasti kar se tiče opreme in kakovosti papirja, mnogo pred njimi. Edino »Schweizerische Bienenzeitung« nas prekosi.

Pri razgovorih o listu je omenil tov. dr. Bezla j, da so sotrudniški honorarji pri nas prenizki in da niso v skladu z normami, po katerih se ravna jo druga uredištva. Tov. predsednik je obljubil, da se bo glede tega informiral in poskrbel za zvišanje honorarjev, čeprav mora zadruga prispevati že zdaj za list petino stroškov.

Nato se je razpletel razgovor o propagandnih sredstvih, ki naj bi list čim bolj razširila. Ker bo izšla 1. številka novega letnika v mnogo višji nakladi, bomo poslali list na razne nove naslove: osebam, društvom, organizacijam in tudi v ino- zemstvo. Zlasti pa naj bi se šole zainteresirale zanj.

Tov. prof. Verbič je rekel, da je razveseljivo, da ima urednik že zdaj gr- diva kar za tri številke. Da pa ne bo prišel čez čas spet v zadrego, bi bilo dobro obnoviti tudi take stvari, o katerih se je že včasih pisalo. Vse to bo prišlo prav zlasti začetnikom. Tudi je treba dopisnikom pustiti več prostosti, ker urednik lahko pripomni pod črto, če se v čem ne strinja s piscem članka. Predvsem pa ne bi smel urednik spreminjati strokovnih izrazov, ki so že nekako ustaljeni, n. pr. plemenitev namesto praha.

Tov. prof. Raič je bil proti temu, da bi urednik po svoje spremenil kak članek, ali popravlj al stilistične posebnosti, če so te sicer pravilne. Kajti vsak človek ima svoj način izražanja, ki daje članku osebnostni značaj. Te individualnosti popravki ne smejo zabrisati. Piscu, ki mu je zaupati, da je jezikovno podkovan, naj pusti urednik svobodno izražanje.

Tov. urednik je trdil, da člankov vsebinsko ni popravlj al in izpreminjal. Za dokaz bi bilo treba kontrolirati rokopise in tiskane članke. Popravlj al je samo slovnične napake, napačno sintakso in podobno. Pri besedah istega pomena je zaradi enotnosti rabil vedno isti izraz. — V debato je poseglo še več udeležencev.

Tov. predsednik je dejal, da hoče vsak urednik dati listu kolikor toliko svojo noto. Do sedaj ni imel urednik dosti kontakta s sotrudniki in tudi preza- poslen je bil, ker je tako delo za enega preveč. Glede čebelarskih izrazov je pri- pomnil, da bo izšla čebelarska terminologija in bodo z njenim izidom nesoglasja odstranjena.

Nato je dal na razgovor, kakšen naj bo odnos urednika do sotrudnikov.

Sprejeti so bili tile predlogi:

Načelnih člankov naj urednik ne spreminja. Napačne članke lahko odloži. Glede stvarnih napak v članku naj se pogovori z avtorjem. Pripomb pod črto naj se po možnosti izogiba. Stilističnih posebnosti naj ne popravlja. Tov. urednik naj objavlja tudi članke, ki se z njimi ne strinja, ker bodo ti izzvali debato in mu pomnožili gradivo.

Tov. urednik je pripomnil, da bo posvetovanje z avtorji naletelo na težave. Lažje bi bilo posvetovanje z uredniškim odborom.

Glede težjih znanstvenih člankov so zborovalci svetovali, da naj bi se brali skupno pri družinah. Strokovno bolj razgledani čebelarji naj bi pojasnjevali osta- lim težje probleme.

Daljši razgovor se je vršil zaradi dopisništva. Tu naj bi prevzele iniciativo podružnice in skušale najti primerne dopisnike pri družinah. Saj je najti med preprostimi čebelarji prav sposobne ljudi za tako delo.

Da bodo naročniki obveščeni o izidu lista, bomo naprosili dnevne časopise za objavo vsebine vsake številke sproti.

V splošnem pa so bili zborovalci mnenja, da je ta letnik »Čebelarja« prav dober po vsebini in tudi oblikovno. Pohvalno so se izrazili o izdatnem obsegu in lepih uvodnih slikah. Urednik pa je pripomnil, da teh slik ne bo mogel obdržati, ker je težko dobiti primerne motive. Glede člankov so se strinjali, da so znanstveni in praktični v pravilnem razmerju. Vedno naj bo vsaj polovica praktičnih.

Ovitek naj se uporabi v bodoče le za manj važne zadeve kot oglase, drobiž itd. Mesečna navodila pa naj pridejo v list, a v drugačni obliki. Rajši naj se problem dotičnega meseca obrazloži v lepem članku, namesto da bi se suhoparno ponavljali stari nauki, ki so jih čebelarji že neštetokrat brali in slišali.

Prav primerne bi bile za list slike znamenitih čebelarstev in folkloristično gradivo. Da bo mogoče temu ustreči, se bo na predlog tov. predsednika priporočilo zadru gi, da naj ustanovi poseben odsek za fotografiranje.

Na predlog tov. prof. Verbiča, da naj bi Zadruga izdala brošuro z mesečnimi navodili, je pripomnil tov. predsednik, da je v načrtu čebelarški koledar, kjer bodo poleg drugega gradiva tudi navodila za vsak mesec.

Zborovalci so bili tudi za to, da bi list izhajal pozimi v večjem obsegu, in sicer zato, ker imajo ljudje več časa za čitanje. V zimskih mesecih naj bi se objavljali bolj načelni članki, v poletnih pa članki bolj praktične vsebine.

Tov. Rožman je predlagal, da bi Zadruga odkupila ruski film o življenju čebel, če bi bilo to mogoče. Tov. predsednik se bo o tem informiral na kmetijskem ministrstvu pri čebel. referentu tov. Košmerlu. Pripomnil pa je, da se bo izvršni odbor zanimal tudi za češke čebelarске filme.

Po končanem razgovoru o listu in drugih strokovnih vprašanjih je pozval tov. predsednik navzoče, naj se po možnosti vsak obveže, da bo v prihodnjem letu prispeval kak članek za list. Temo naj že danes navede. 16 obiskovalcev se je temu takoj odzvalo in obljubilo napisati čez 20 člankov.

Tov. predsednik je apeliral na zborovalce, naj svoje obljube tudi gotovo izpolnijo. Obenem je sporočil, da je že odboru predlagal, naj se prizna dvema najboljšima dopisnikoma še posebna nagrada. Odloča naj kvantiteta in kvaliteta. Po kratkem posvetovanju so predlagali zborovalci soglasno za nagrado Zontarja Janeza in Guno Franceta. Prvi (Virmašan) ima med sotrudniki največ člankov, drugi pa je prispeval kvalitetno vzoren članek »Označevanje matice«. O višini nagrade bo sklepal upravni odbor.

Ker ni bilo več predlogov, se je tov. predsednik zahvalil vsem za sodelovanje in vestno razpravljanje ter po skoro štiriurnem zborovanju zaključil sestanek.

—ar.

DOPISI

Cebelarška podružnica Celje. Malo se sliši o naši podružnici, vendar vodstvo ne spi, ampak vrši svoje delo bolj po tihem. Odbor podružnice ima v rednih razdobjih svoje seje. Na seji dne 12. julija nam je podal delegat podružnice, ki se je udeležil širše seje naše zadruge dne 30. junija 1946 v Ljubljani, daljše poročilo. Na tej seji smo razpravljali tudi o tem, kako bi se povezali s čebelarji v našem južno-vzhodnem predelu, ki smo jih do sedaj popolnoma pogrešali med nami. Umestno bi bilo, da bi ustanovili tamkaj Cebelarško družino. Na tajnikov predlog smo sklenili napisati šolsko upravo v Planini, Dobju, Slivnici in Kalobju za sporočilo imen in naslovov uglednejših čebelarjev, s katerimi bomo skušali navezati stike zaradi razširitve čebelarске organizacije. Končno se je posrečilo najti v osebi tov. Franca Romiha iz Zegarja moža, ki se je žrtvoval ter pomagal, da se je ustanovila dne 24. novembra 1946 na sestanku čebelarjev nova Cebelarška družina na Planini pri Sevnici. Ob tej priliki je imel naš neumorni čebelarški strokovnjak Peternel primerno čebelarško predavanje, za kar so mu bili vsi navzoči čebelarji zelo hvaležni. S to novoustanovljeno družino šteje sedaj celjska podružnica dvajset družin.

Na seji 3. novembra je podal tajnik poročilo o delu podružnice v razdobju od zadnje seje. Statistični popis je podružnica predložila zadrugi z zamudo, a to le po krivdi nekaterih manj delavnih družin. Pri določitvi ajdovih pasišč je podružnica storila pravočasno vse potrebno, kar je zahtevalo Kmetijsko ministrstvo, odnosno zadruga. Za prevoz sta se prijavili samo dve družini z nekaterimi prevaževalci. Zaradi neugodno določenih pasišč in zaradi tega, ker je bil čas za morebitno ureditev stojišča na pasišču prekratek, nekateri čebelarji letos niso peljali svojih čebel na pašo. To pa se je končno izkazalo za dobro, ker zaradi letošnje suše ni bilo donosa. — V praktični tečaj za vzrejo matice smo poslali tov. Slandra, ki se je prej že udeležil teoretičnega tečaja.

Posebno poglavje naših razprav pa predstavlja krmilni sladkor za čebele. Tudi v tem vprašanju je storilo tajništvo podružnice vse, da bi izposlovalo pravočasno in zadostno dobavo krmilnega sladkorja. Če se je dobava krmilnega sladkorja za čebele v letošnji jeseni zavlekla preko časa, nima pri tem niti najmanjše krivde podružnica. Cebelarška zadruga v Ljubljani se je trudila, da bi prišel sladkor čimprej v roke čebelarjev. Za celjsko okrožje je bil odpremljen iz tovarne Crvenka poseben vagon sladkorja direktno v Celje na naslov naše podružnice. Podružnica je dobila nalog dirigitirati določene količine na druge podružnice celjskega okrožja. Za vskladiščenje in nadaljnjo odpremo smo naprosili Okrožno centralo Naproze v Celju (prej Kmetijska družba), ki nam je v tem pogledu šla zelo na roke, za

kar ji bodi izrečena posebna zahvala. Upamo pa, da bodo merodajni faktorji storili v bodoče vse, da bo prišel krmilni sladkor pravočasno v roke čebelarjev in da bodo končno le prišli do prepričanja, da je bolje oddati čebelarjem čist sladkor brez primesi, ki nam blago samo podraži in ogabno onesnaži.

Z namenom, da izpopolnimo izobrazbo naših članov, je priredila celjska podružnica pri svojih družinah 7 predavanj, ki jih je imel vse tov. predsednik Peternel. Kakor smo zvedeli, je imel pri svoji družini Pirešica dvoje predavanj tudi njen agilni predsednik Ant. Bratkovič.

To je v glavnih obrisih pregled izvršenega dela celjske podružnice v razdobju 4—5 mesecev. V prihodnjih tednih pa namerava podružnica izvršiti ponoven statistični popis čebelarstva na svojem področju kar najvestneje in kar najbolj popolno. Nadalje se pripravlja na I. redno skupščino, ki naj bi se predvidoma vršila v februarju 1947.

Čebelarstva družina Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Tovariš urednik, dovoli še nam nekoliko prostora v našem združnem glasilu. Saj tudi pri nas ne spimo. Imamo 23 članov, ki so vsi že do 25. novembra poravnali lanskoletno naročnino za Slovenskega čebelarja, več kot polovica pa jih je plačalo naročnino že za leto 1947.

Naša čebelarstva družina obsega velik okoliš. Vanjo so vključeni čebelarji iz krajevnih ljudskih odborov Pleterje, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Ptujška gora, Sveča in Stoprce. Od 14. aprila pa do 31. decembra 1946 smo imeli 10 sej in sestankov; dva sestanka sta se vršila pri čebeljakih, in sicer pri tov. Lampretu Ignacu in Lampretu Francu v Sveči. Izvršni odbor Čebelarstva zadruge smo prosili za 2 opazovalni postaji. Prošnja je sicer odobrena, toda tehtnic še vedno nimamo, upamo pa, da jih bomo enkrat vendarle dobili.

Lanska letina ni bila ravno dobra, vendar so čebele nabrale vsaj toliko, da jih ni bilo treba na jesen preveč krmiti in tudi ne združevati. Sladkorja smo prejeli 100 kg, za kar smo prav hvaležni Čebelarstvu podružnici v Ptujju in Čebelarstvu zadruge v Ljubljani. Hvaležni smo jim tem bolj, ker razumemo težave pri dobavi sladkorja.

Lansko leto je bilo pripeljanih na naša ajdova pasišča mnogo čebel. Nekateri čebelarji-prevozniki pa so se pokazali zelo nedisciplinirani. Čebele so postavili, kjer koli se jim je zljubilo, prostori, ki so jim bili uradno določeni, pa so ostali nezasedeni. Opozarjamo take čebelarje, da naj se v bodoče drže reda, kakor se ga drže drugi. Sicer se jim lahko zgodi, da jim bomo čebele poslali domov, ali pa v najboljšem primeru na njih stroške prepeljali na pasišče, katerega bi morali že prej zasesti. Nasprotno pa moramo pohvaliti nekatere druge prevoznike, ki so bili v resnici tovariški. Saj so se celo spomnili naše čebelarstva družine in jo denarno podprli, kljub temu da so imeli zaradi neugodnih pašnih razmer same stroške s prevozom. Vsem tem lepa hvala! Čebelarstva družina Sv. Lovrenc na Dravskem polju želi njim in vsem dobro mislečim čebelarjem zelo medeno leto 1947.

Govorili smo odkrito in brez vsakega olepšavanja. Ako ne bo prevelike zamere zaradi tega, se bomo kmalu spet oglasili.

DELOVANJE IZVRŠNEGA ODBORA ČEBELARSTVA ZADRUGE

28. seja dne 11. decembra 1946. Satnice bodo stale poslej din 183.—.

Ker je mesto Ljubljana samostojno okrožje, naj se podružnica Ljubljana razdeli tako, da bodo spadale pod njeno področje Čebelarstva družine: Barje, Ljubljana, Polje in Vič. Za Čebelarstva družine, ki spadajo pod okraj Ljubljana-okolica, naj se ustanovi samostojna podružnica s sedežem v Ljubljani.

Glede delitve dela pri zadrugi bo stavljal gospodarski odbor konkretne predloge. Izvršni odbor zadruge je vzel na znanje poročilo, da se Čebelarstva družina Ljubljana rajonizira.

Posameznim članom zadruga ne daje čebelarstvih potrebščin na upanje. Dobe jih le podružnice, ki jamčijo za plačilo.

Predsednik tov. Mihelič je poročal o svojem potovanju po ČSR. Navezal je stike s tamkajšnjimi čebelarstvi organizacijami ter posameznimi čebelarji. Povabil jih je, naj obiščejo Slovenijo.

Za tečaj čebelarjev-začetnikov smo zvišali prispevek na din 6000.—. Vsakemu tečajniku smo dali ob zaključku tečaja brezplačne knjige: Čebelarstvo zbornik, Anton Janša in Čebelarstva bolezni.

Za pomoč poplavljenecem v Albaniji smo odobrili znesek 10.000 din.

Čebelarji-začetniki bodo dobili nekaj satnic brez oddaje voska. Vsak pa mora prinesiti potrdilo svoje pristojne podružnice in krajevnega ljudskega odbora, da je v resnici začetnik.

Dadantove panje, ki smo jih dobili od UNRRA-e, bomo prodali v južne predele naše države, kjer je ta sistem v rabi.

Podružnicam bomo vrnili od preplačila za sladkor po din 2.50 za vsak kg.

Ponovno smo znižali cene AŽ-panjem. Tov. Raič bo spisal o znižanju cen primeren članek za list.

Voditelji obveščevalnih postaj bodo v sezoni medenja raznih rastlin pošiljali zadrugi svoja poročila vsak tretji dan. Za ta obvestila bodo prejeli posebne dopisnice.

Določili smo voditeljem postaj odškodnino za njihova mesečna poročila, prav tako tudi glavnemu poročevalcu.

Zadruga čebelarna bo imela stalno v zalogi seme bele in švedske detelje ter esparzete.

Pripravili smo za pomlad 5000 vrbovih potaknjencev. Čebelarji jih lahko dobe po pet komadov vsake vrste, podružnice pa poljubno število, dokler bo trajala zaloga. Ostanek bomo gojili v drevesnici 2—3 leta.

Gospodarski odbor bo ukrenil vse potrebno, da bo dobila naša zadruga nekaj tehtnic.

V zadrugo smo sprejeli 86 prosilcev, izstop Šraja Janka iz Radovljice pa vzeli na znanje.

29. seja izvršnega odbora dne 30. decembra 1946.

Sejo širšega upravnega odbora naše zadruge, ki je bila sklicana za 29. decembra 1946, smo iz tehničnih razlogov preložili na 19. januar 1947. Vabila bomo pravočasno razposlali.

Zadruga trgovina bo prodajala svojim članom firnež, če ga bo dobila. V nasprotnem primeru bo izdajala članom potrdila, da ga nujno potrebujejo. S temi potrdili ga bodo lahko kupili drugod.

Ugodili smo prošnji Čebelarke družine Logatec in Zagorje ter dovolili predavanje. Isto velja za podružnico Slov. Bistrica.

Gospodarski odsek bo sestavil vlogo na ministrstvo za finance v zadevi obdavčenja čebelarstev.

Pri izvršenem odboru smo ustanovili odsek za prevažanje in zavarovanje čebel. V njem so: tov. Raič kot načelnik in tovariši: Mažgon, Petelin, dr. Podgornik, Rožman, Skof in Turk.

Avtorju knjige »Vzrejajmo čim boljše čebele« smo priznali honorar za tiskovno polo, prav tako prof. Raiču, ki je knjigo jezikovno pregledal.

Izdali bomo brošuro o faceliji in »Čebelarstvo terminologijo«. Avtorju smo priznali primerno nagrado.

Konferenca sodelavcev pri Slov. čebelarju je sklenila, naj dobita sodelavca tov. Guna iz Zagorja in tov. Zontar iz Virmaš sodelavniško nagrado za leto 1946. Izvršni odbor je priznal prvemu din 500.—, drugemu pa din 1000.— nagrade.

Za Bežigradom bomo najeli njivo, ki jo bo tov. dr. Bezljaj obsejal s facelijo. Prav tako bo skušal tov. ing. Rihar dobiti v enake namene še eno njivo.

V začasno službo smo vzeli kot pomožno knjigovodkinjo Košir Leopoldino.

Spisek prejemkov in odtegljajev pri uslužbencih zadruge bo vodil v bodoče tov. Arko.

Zaradi evidence in kontrole bo poslej vse denarno poslovanje v rokah blagajnika in knjigovodkinje. Vsa izplačila nakazuje blagajnik. Vsak račun, vsako nakazilo in vsak spis, ki se odpošlje v imenu zadruge, morata podpisati dva upravičenca.

V prodajalni smo uvedli bločni sistem. Kot blagajničarka bo poslovala uslužbenka Treo.

Uredniške in sodelavniške honorarje moramo prilagoditi predpisom. Izplačevali jih bomo za vsako številko hkrati in sproti.

Zaradi pomanjkanja voska bodo izdelovali v satnišnici dvoje vrst satnic, debelejšje 13—14 komadov na kg in tanjše 17—18 komadov na kg.

Tovariša Arko in Cvetko naj uredita vse potrebno, da se začne delo v satnišnici pravočasno.

Mizar Grom bo napravil 500 A. Ž. panjev, ki bodo izdelani nalašč za daljši prevoz čebel, na kar posebej opozarjamo tov. čebelarje.

Soli Janče smo dovolili še eno vožnjo za prevoz opeke z združnim avtomobilom. Zaračunali bomo samo bencin in dnevnice za šoferja.

Posamezniki in industrijska podjetja naročajo vosek za svojo porabo. V bodoče bomo mogli ustreči takim naročilom le tedaj, če nam bo nakazalo Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo še kaj voska. Vse prošnje bo obravnaval gospodarski odsek.

Ko bodo spisani skontri, bomo ponovno naredili inventuro. Kar ne spada k potrebnostim, naj se izloči.

Pri tvrdki Igljč v Ljubljani bomo naročili več aparatov za električno žičenje.

V zadrugo smo sprejeli 55 prosilcev. Zadruga je štela ob koncu leta 1946 5.455 združnikov. V tem številu niso všteti čebelarji v Slov. Primorju.

Izstop iz zadruge je prijavil Arh Franc iz Češnjice.

Združni vestnik

Prvo številko

Slovenskega čebelarja smo poslali vsem združnikom razen tistim, ki so list vrnili lansko leto. Te bo izvršni odbor črtal iz zadruge. Prav tako bo črtal iz zadruge tudi tiste člane, ki niso poravnali naročnine za leto 1946. To se bo zgodilo tedaj, ko bomo dobili spiske takih čebelarjev ali pa, ko bomo sami ugotovili, kdo naročnine ni poravnal. Če je kak član resnično tako reven, da ne more plačati naročnine, ga bo izvršni odbor zadruge na utemeljen predlog podružnice oprostil plačila naročnine za leto 1946.

Naročnina za leto 1947.

Obveščamo vse naše podružnice, čebelarke družine in posamezne člane, da je širši upravni odbor na svoji seji, dne 19. januarja 1947, določil naročnino za list »Slovenski čebelar« na letnih 50 din. Naročnino je moral malenkostno dvigniti, ker smo morali zvišati zaradi novih predpisov tudi uredniški in sotrudniški honorar. Kljub zvišanju pa bo nastal primanjkljaj, ki ga bo morala zadruga kriti iz svojih sredstev. Nečlani bodo morali plačati 80 din.

Originalne platnice.

Kdor hoče imeti v svoji knjižnici Slovenskega čebelarja vezanega v originalne platnice, naj nam pošlje vse tri številke iz leta 1945 in vse številke iz leta 1946. Za vezavo bomo računali samo stroške knjigoveza.

Številke 5—4 in 8—9

Slovenskega čebelarja iz leta 1946. so nam pošle. Čebelarji, ki jih imajo in jih lahko pogreše, naj nam jih vrnejo. Radi jih plačamo ali jim damo v zameno kak starejši letnik našega glasila.

Tudi 3. številka

Slovenskega čebelarja iz leta 1945 nam je pošla. Kdor jo lahko pogreši, naj jo odstopi upravi naše zadruge.

Člane,

ki so bili sprejeti v zadrugo lani v mesecu decembru, opozarjamo, da jim nismo poslali lista, ker so nam pošle štiri številke. Plačano naročnino bomo prenesli na leto 1947. Seveda bodo morali doplačati 10 din.

Nove položnice

Zadružniki naj ne uporabljajo več naših dosedanjih položnic s ček. računom štev. 11-066, ker so postale zaradi spremembe denarnega poslovanja neveljavne. Naš čekovni račun nosi sedaj številko 60-7041-004. Vsem podružnicam smo poslali primerno število novih položnic in naročili, da jih odstopijo nekaj tudi svojim družinam.

Pristopne izjave.

Zadružna uprava še vedno dobiva pristopne izjave brez podpisa, brez navedbe poklica itd. Včasih je katera tako nerazločno napisana, da je ne moremo razbrati. Take pristopne izjave mora uprava vrniti. Skrbite torej, da bodo pristopne izjave pravilno izpolnjene in pisane z razločno in čitljivo pisavo.

Volivna pravica

Mnoge podružnice nam še niso poslale poročila o zadružnikih, ki niso imeli volivne pravice, kakor smo to prosili z okrožnico št. 16. Treba je poslati tudi negativno poročilo. Rok je že davno minil.

Umrle člane

naj Čebelarke družine javijo z mesečnim poročilom svojim pristojnim podružnicam, te pa upravi zadruga, da jih črta iz imenika svojih zadružnikov.

Ceno panjem

in nekaterim drugim čebelarskim potrebščinam je na predlog gospodarskega odseka izvršni odbor znižal. Glej o tem poseben članek v današnji številki!

Kuha voščin

Voščine bo prevzemala zadružna čebelarna v prekuhanje v času od 1. novembra do 31. maja. Za delo bo računala samo dejanske stroške. S pošiljko ne čakajte do pomladi. Kdor kuha voščine doma, naj takoj pošlje vosek v zameno za satnice, ker jih tako dobi takoj.

Satnice

V naši satnišnici bodo poslej izdelovali zaradi pomanjkanja voska dvojce vrst satnic, debelejšje, ki jih gre 13—14 na kg in tanjše po 17—18 kosov na kg, zadnje seveda le v primeru, če jih bo mogla satnišnica na našem sedanjem stroju izdelovati. Naročniki, navedite pri naročilu, kakšne vrste satnic želite imeti! Za predelavo voska v satnice bo naša trgovina računala samo dejanske stroške in

davek. Ta bo znašal po novih davčnih predpisih 10 % od vrednosti predelanega blaga.

Čebelar-začetnik,

ki želi imeti satnice brez oddaje voska, mora prinesiti potrdilo svoje pristojne podružnice, da je res začetnik. V potrdilu naj bo navedeno število A. Z. družin. Taki prosilci pa bodo dobili le nekaj satnic, ker ima zadruga premajhno zalogo rezervnega voska. Upoštevali bomo predvsem prosilce iz tistih podružnic, ki bodo same zbrale vosek in nam ga poslale v predelavo. Čebelarjem začetnikom obenem priporočamo, da naj sami poskušajo dobiti voščine ali vosek, nakar naj prineso blago v čebelarno.

Potaknjence

vrh hočejo imeti nekateri interesenti že sedaj. Tem sporočamo, da jih bomo razpošiljali šele v februarju ali marcu, ko bo vreme toliko toplo, da se bo zemlja, v kateri so sedaj zakopani, odtalila. Naroče pa naj jih že sedaj, da bomo vedeli s kakšnim številom naročnikov je treba računati.

Medovite rastline

Vse člane, ki se zanimajo za medovite rastline, obveščamo, da državna semenarna v Ljubljani nima več naprodaj semena švedske detelje in esparzete. Lahko pa dobite seme bele detelje. Prosilci naj pošljejo semenarni pismeno vlogo in naj navedejo količino, ki jo žele imeti. Vlogo mora potrditi pristojni okrajni kmetijski referent. Semena facelije smo dobili tako malo, da smo ga oddali le nekaterim interesentom. Ti so se morali obvezati, da bodo oddali ves pridelek zadrugi. Semen drugih medovitih rastlin in rastlin samih zadruga nima. Upošteвайте to!

Čebelarji!

Če opazite na tržnih stojnicah prodajalce, ki prodajajo vrbove mačice, stopite k njim in jih prijazno podučite, da je trganje in rezanje vrbovih vršičkov prepovedano. Povejte jim, da delajo s tem čebelam veliko škodo, ker jim jemljejo cvetni prah, ki ga čebele potrebujejo za svoje mladice prav tako, kakor otroci kruh. Morda bo lepa beseda več zalegla kakor grožnja s kaznijo. Čebelarji, ki ste člani krajevnih ali četrtnih ljudskih odborov, pojasnite neukim ljudem, naj ne pustošijo cvetoče narave. Isto velja tudi za resje in druge medovite rastline.

Vezava Slovenskega čebelarja

Kljub vsej previdnosti se lahko zgodi, da se ta ali ona številka Slovenskega čebelarja zgubi. S tem pa propade vrednost dotičnega letnika, zlasti če izgube ni več mogoče nadomestiti. Trajno veljavo ima le vezan letnik. Zato odda čebelar, ki ljubi red tudi v svoji strokovni knjižnici, vsak letnik, kakor hitro je dokončan, v vezavo. Vezava posameznih knjig pa je mnogo dražja kakor skupna vezava, to se pravi: mnogo dražja kakor vezava večjega števila enakih knjig. Razen tega je lahko skupna vezava okusnejša, ker se knjigovezu pri večjem številu knjig splača izdelati originalne platnice, ne da bi mu bilo treba zaradi tega zviševati ceno.

Da ustrezemo naročnikom Slovenskega čebelarja, smo se dogovorili z našim knjigovezom za tako skupno vezavo, ki pa bo omogočena samo pod pogojem, če dosežemo primerno število priglasitev. Vezali bomo:

letnika 1945 in 1946 skupaj za ceno	30 din
letnik 1946 za ceno	28 din
originalne platnice (brez vezave) bomo oddajali po ceni	16 din

Kdor želi samo platnice, naj to sporoči najkasneje do 15. marca Čebelarški zadrugi za Slovenijo v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 21. Po prejemu platnic mu bo lahko vezavo oskrbel vsak domač knjigovez. Kdor pa želi, da mu vežemo Slovenskega čebelarja v Ljubljani, naj nam do zgoraj navedenega roka pošlje vse številke v papirnatem omotu, na katerega naj napiše svoj točen naslov Nepopolnih letnikov ne sprejemamo v vezavo.

Nadalje opozarjamo člane, da so nam pošle:

3. številka Slovenskega čebelarja iz leta 1945,
- 3.—4. številka Slovenskega čebelarja iz leta 1946 ter
- 8.—9. številka Slovenskega čebelarja iz leta 1946.

Kdor bi imel katero od teh številke odveč, naj jo odstopi Zadrugi proti primerni odškodnini. Odkupimo tudi celotna letnika 1945 in 1946. Z njima bi radi postregli onim čebelarjem, ki so pred kratkim vstopili v našo organizacijo in ju žele imeti.

Obenem sporočamo, da smo morali ceno našemu glasilu nekoliko zvišati. V letu 1947. bo znašala: celoletna naročnina za člane 50 din, za nečlane 80 din. Naročnina je še vedno dovolj nizka in upamo, da nismo s tem nikogar preveč prizadeli. Poskrbéli pa bomo, da bo vsebina v listu čim bolj pestra in čim bolj prikrojena praktičnim potrebam naših članov.

Čebelarška knjižnica

V najkrajšem času bo izšla knjiga prof. Jos. Verbiča:

Vzrejamno najboljše čebele!

kot 1. zvezek naše Čebelarške knjižnice. Knjigotržna cena knjige bo 60 din za vezan in 45 din za broširan izvod. Našim članom, ki jo bodo naročili preko podružnic, jo bomo oddajali z 20 % popustom. Prejeli jo bodo torej lahko za 48, odnosno za 36 din. Naročila naj zberejo čebelarške družine na prvih prihodnjih sestankih in naj jih z denarjem vred pošljejo pristojnim podružnicam.

Čebelarke potrebščine, ki jih ima Zadružna čebelarna v zalogi:

AŽ-panji na 9 in 10 satov
Polovičarji na 9 satov
Kranjlči
Satnice
Palice za AŽ-panje na 9 in 10 satov
Tečaji, francoski
Skrnjaki vseh velikosti
Sarnirji, ozki
Zapahi za okenca
Vijaki razne velikosti
Mreže za okenca
Matične rešetke
Kvačice
Šablone za zabijanje kvačic
Zabijači
Kvačnice
Satniki, nezbiti
Zapahi za žrelo na babico
Zapahi, dvokrilni
Kotniki
Žica
Stojala za odlaganje posameznih satov
Omelca
Pitalniki
Turinški baloni brez podstavkov
Matičnica (prof. Verbičeva), kranjica
Matičnica za plemenilnike
Skatlica za pošiljanje matic
Posnemači
Stojala za odkrivanje medenega satja
Priprava za zbijanje satnikov
Deščice za zažičevanje satnic
Sipalniki »Ideal«
Sipalniki, leseni za panje na 9 ali 10 satov
Točila za 3 in 4 sate
Gonila za točila
Čebelarske maske iz pocinkane žične mreže
Noži za izpodrezavanje satja
Strgulje za snaženje AŽ-panjev
Lončki za med: $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1 kg
Razne etikete
Društveni znaki
Članske izkaznice
Kolajna »Antona Janšec«

List izhaja mesečno. Glavni in odgovorni urednik: Rojec Vlado. Izdaja Čebelarska zadruga za Slovenijo. Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani. Letna naročnina za zadržnike 50 din, za nezadržnike 80 din, posamezna številka 7 din. V inozemstvu stane list 100 din.